

Beleids- en begrotingstoelichting
JUSTITIE EN HANDHAVING
Begrotingsuitvoering 2023

Inhoudsopgave

II. INLEIDING DOOR DE MINISTER 5

III. SAMENVATTING 6

IV. TRANSVERSALE, HORIZONTALE EN OVERKOEPELENDE STRATEGISCHE
DOELSTELLINGEN 7

1. Transversale en horizontale doelstellingen 8

2. Overkoepelende strategische doelstellingen 9

V. BELEIDSVELD OPGROEIEN 10

Inhoudelijk structurelement JEUGDDELINQUENTIETECHT 10

1.1 Strategische en operationele doelstellingen 10

SD 1: Krachtdadig en responsabiliserend jeugddelinquentiebeleid 10

OD 1.1: Het decreet jeugddelinquentierecht implementeren 10

OD 1.2: Bijkomende initiatieven voor een evidence-based aanpak van
minderjarige delictplegers 13

1.2 Budgettair kader voor het begrotingsjaar 14

VI. BELEIDSVELD JUSTITIE EN HANDHAVING 15

Inhoudelijk structurelement JUSTITIE EN HANDHAVING 15

1.1 Strategische en operationele doelstellingen – cluster Justitie 15

SD 1: Slachtoffers centraal in het Vlaams beleid 15

SD 2: Maximaal inzetten op het beperken van recidive en het bevorderen van
re-integratie 17

OD 2.1: Een zinvol hulp- en dienstverleningsaanbod voor gedetineerden en
geïnterneerden op maat 17

OD 2.2: Het elektronisch toezicht als gemeenschapsgerichte straf of
maatregel 20

OD 2.3: De rol van de justitiehuisen in de gerechtelijke keten versterken en
volop inzetten op indicatiestelling, risicotaxatie en risicomangement 22

OD 2.4: Een snelle, kordate en consequente opvolging en
responsabiliserende begeleiding van daders 23

OD 2.5: De nodige aandacht voor daders met multi-problematieken 26

OD 2.6: Een structurele aanpak van radicalisering 28

SD 3: Een laagdrempelige, kwalitatieve en efficiënte juridische
eerstelijnsbijstand 29

SD 4: Maximale optimalisatie van de werkprocessen 29

OD 4.2: Ontwikkeling van een evidence-based beleid 31

OD 4.3: Digitalisering met het oog op een betere doorstroming van
informatie en uitwisseling van gegevens 32

OD 4.4: Maximale aanpassing van de organisatie aan de hervormde
gerechtelijke arrondissementen 34

1.2 Strategische en operationele doelstellingen – cluster Handhaving 35

SD 1: Het strafrechtelijk en veiligheidsbeleid wordt op elkaar afgestemd 35

OD 1.1: Coördinatie tussen het Vlaams en federaal veiligheidskader 35

OD 1.2: Monitoring en evaluatie van strafrechtelijke en bestuurlijke
prioriteiten 36

OD 1.3: Stroomlijnen van het strafrechtelijk- en bestuurlijk handhavingsbeleid	36
OD 1.4: Aanpak inspectiediensten stroomlijnen	36
OD 1.5: De Europese onderzoeken tegen fraude in Vlaamse aangelegenheden coördineren via een interfederaal AFCOS	37
OD 2.1: Evaluatie van het Kaderdecreet Bestuurlijke Handhaving	37
OD 2.2: Implementatie van het Kaderdecreet Vlaamse Handhaving	38
OD 2.3: Tweede decreet inzake bestuurlijke maatregelen	38
SD 3: Vlaanderen zet volop in op de bestuurlijke aanpak van georganiseerde en ondermijnende misdaad	38
OD 3.1: Een decretaal kader ontwikkelen om tot een uniforme en gestroomlijnde aanpak van georganiseerde en ondermijnende misdaad te komen.....	38
OD 3.2: Samenwerkingsakkoorden afsluiten voor een vlotte informatiedeling	39
OD 3.3: Inzetten op lokale samenwerkingsverbanden en ondersteuning	40
1.3 Budgettair kader voor het begrotingsjaar	40
1.3.1. Departement en IVA's zonder rechtspersoonlijkheid (excl. DAB's).....	41
1.3.2. DAB's	53
1.3.3. Overige entiteiten onder gezag.....	53
1.3.4. Overige entiteiten onder toezicht	53
VII. BELEIDSVELD BESTUURSRECHTSPRAAK	53
Inhoudelijk structurelement BESTUURSRECHTSPRAAK	53
1.1 Strategische en operationele doelstellingen	54
SD 1: Uitbouwen van de Vlaamse bestuursrechtspraak als hoeksteen in Vlaanderen.....	54
OD 1.1: Digitaliseren van de procesvoering bij de Vlaamse bestuursrechtscolleges	54
OD 1.2: Verder professionaliseren en optimaliseren van de Dienst van de Vlaamse Bestuursrechtscolleges	54
OD 1.3: Verder optimaliseren van de bestuursrechtspraakregels.....	55
OD 1.4: Onderzoeken van de mogelijkheid om te evolueren naar één Vlaams bestuursrechtcollege	56
1.2 Budgettair kader voor het begrotingsjaar	57
1.2.1. Departement en IVA's zonder rechtspersoonlijkheid (excl. DAB's).....	57
1.2.2. DAB's	57
1.2.3. Overige entiteiten onder gezag.....	57
1.2.4. Overige entiteiten onder toezicht	57
VII. APPARAATSKREDIETEN EN BEGROTINGSPROGRAMMA'S ZONDER BELEIDSVELD	57
1. Apparaatskredieten	57
2. Begrotingsprogramma's zonder beleidsveld	65
VIII. LIJST MET AFKORTINGEN	66
IX. BIJLAGE 'OVERZICHT BELEIDS- EN REGELGEVINGSINITIATIEVEN'	67

XI. BIJLAGE 'OVERZICHT VAN DE RESOLUTIES EN MOTIES VAN HET PARLEMENT'
78

XII. BIJLAGE 'OVERZICHT VAN DE AANBEVELINGEN VAN HET REKENHOF' 78

XIII. BIJLAGE 'OVERZICHT VAN DE ARRESTEN VAN HET GRONDWETTELIJK HOF
EN VAN HET HOF VAN JUSTITIE 83

II. INLEIDING DOOR DE MINISTER

Vlaamse Justitie stuurt en versterkt de rechtstaat

Op 30 september 2019 werd ik de eerste politicus die de titel van Vlaams minister van Justitie en Handhaving mocht dragen. Een vooraanstaand advocaat oordeelde toen dat die titel "symbool staat voor de verdere uitkleding van onze rechtsstaat". Dit document bewijst tegendeel met feiten. Deze beleids- en begrotingstoelichting leest niet alleen als een werkinstrument. Het geeft ook aan hoe Vlaanderen binnen haar bevoegdheden erin geslaagd is om een onmiskenbare stempel te drukken op justitie. Een greep uit de verwezenlijkingen.

- De creatie van de eigen Algemene Nationale Gegevensbank maar dan voor de Vlaamse en lokale handhaving: het Vlaams Handhavingsplatform. De eerste digitale databank waarbij alle PV's, sancties en maatregelen digitaal zullen bewaard worden van alle Vlaamse handhavings- en inspectiediensten.
- Als uitvoerder van straffen is Vlaanderen een meer dan betrouwbare partner gebleken die op een innovatieve en evidence-based manier daders begeleidt. Zo installeerde ik bijvoorbeeld risicotaxatie in de justitiehuisen, besloot ik aan de slag te gaan met de aanbevelingen uit het onderzoek rond zedendelinquenten in de gevangenissen en deed ik de nodige voorbereidingen om een proefproject te starten met de slachtofferapplicatie.
- Het aantal dossiers waarin slachtoffers begeleid werden na ernstige misdrijven groeit stevig. De cijfers tonen aan hoe groot de nood hieraan is. Tot 2018, net voor mijn aantreden, kregen 5.000 slachtoffers begeleiding aangeboden. In 2023 waren dat er 11.108. Dat is meer dan een verdubbeling. Het agentschap ontwikkelde tevens een charter rond slachtofferrechten dat door alle Vlaamse politieke partijen positief werd onthaald en zijn weerslag moet vinden in Vlaamse en federale regeerakkoorden. Het streven om het slachtoffer centraal te stellen binnen justitie, is geen dode letter gebleven.
- De strijd tegen intrafamiliaal geweld heeft door Vlaamse beleidskeuzes een hoge vlucht genomen binnen de parketten. Door slachtoffers en daders een betere omkadering te geven na een uitspraak van tijdelijk huisverbod is het gebruik van die maatregel verdrievoudigd. Vlaanderen heeft het aantal Veilige Huizen -voorheen Family Justice Centers- opgetrokken van 4 naar 9 locaties. Daarmee nemen we resoluut de Europese leiding in de aanpak van gezinsgeweld.
- Een verstrengd jeugddelinquentierecht waarbij tegelijkertijd in de praktijk wordt gezorgd dat er de nodige capaciteit is in de gesloten gemeenschapsinstellingen om de grotere instroom op te vangen.
- Vlaanderen investeert in nieuwe technologie ten dienste van slachtoffers via trackers die slachtoffers waarschuwen wanneer een dader onder enkelband in zijn of haar buurt komt. Zo geven we slachtoffers de gemoedsrust die ze nodig hebben om hun leven herop te bouwen.

Vlaamse justitie is geen politieke fetisj van een regio. Het is een volwaardig partner die justitie richting en vertrouwen geeft om onze gezamenlijke taak tot een goed einde te brengen. Het maakt het geheel veel meer dan de som der delen.

Veel leesplezier

Zuhal

III. SAMENVATTING

Met dit document evalueer ik de beleids- en begrotingstoelichting naar aanleiding van de begrotingsuitvoering 2023. Ik maak hierbij de balans van het voorbije werkjaar.

Ik zette het coherent, effectief en efficiënt beleid van de afgelopen jaren op vlak van Vlaamse Justitie en Handhaving verder en heb het dan over:

- het besteden van bijzondere aandacht aan slachtoffers door de tussenkomsten van slachtofferonthaal te optimaliseren en nog meer tegemoet te komen aan de noden van slachtoffers.
In 2023 zorgde ik voor twee samenwerkingsakkoorden en een Vlaamse Commissie slachtofferzorg om het slachtofferbeleid van de verschillende overheden beter op elkaar af te stemmen. Ik richtte, samen met collega minister van Binnelands Bestuur, Integratie en Gelijke Kansen, het Vlaams Meldpunt Grensoverschrijdend Gedrag op, professionaliseerde de Commissie Erkenning & Bemiddeling en startte de voorbereiding van een pilootproject voor elektronisch toezicht met slachtofferapplicatie.
- het inzetten op de juiste opvolging, binnen en buiten de gevangenis, om daders te responsabiliseren en recidive te verminderen en dus nieuwe slachtoffers te voorkomen.
In 2023 maakte ik een tussentijdse evaluatie en bijsturing van het STRAP op en versterkte ik de hulp- en dienstverlening aan gedetineerden met een kader voor gegevensdeling en een hernieuwd samenwerkingsakkoord met de federale overheid. Ik startte de implementatiefase van nieuw hoogtechnologisch materiaal voor elektronisch toezicht en werkte verder aan de sanctiemodaliteit van elektronisch toezicht voor minderjarige delictplegers. Risicotaxatie en psychodiagnostiek werden verder ingebed binnen de justitiehuisen ter ondersteuning van hun strafrechtelijke advies- en begeleidingsopdracht. Ook de verfijning van bestaande en voorbereiding van nieuwe opdrachten tot korte opvolging van daders kregen mijn aandacht. Zo heb ik actief meegewerkt aan de drugopvolgingskamers, het tijdelijk huisverbod en de aanpak van tienerpooiers en boog ik me over de uitbreiding van het landschap van de werkstraffen. Voor justitiabelen met een onderliggende psychiatrische problematiek financierde ik extra forensische zorg en voor de aanpak van geradicaliseerde justitiabelen werd in 2023 het startschot gegeven aan een duurzaam model dat om kan met een diffuser landschap.
- het uitbouwen van een laagdrempelige, kwalitatieve en efficiënte juridische eerstelijnsbijstand.
In 2023 zette ik in op een nieuwe, meer uniforme werking van de commissies juridische eerstelijnsbijstand en startte ik enkele samenwerkingsprojecten om de toegankelijkheid van juridische informatie voor burgers te verhogen.
- het versterken van de samenwerking van justitiële diensten, politie, hulpverlening en lokale besturen.
Met diverse partners van het omgaan met situaties van intrafamiliaal geweld, zorgde ik in 2023 voor de doorontwikkeling van een Veilig Huis voor elke Vlaamse regio.
- het ontwikkelen van een evidence-based beleid en het uitbouwen van een sterk digitaal en innovatief verhaal.
Op basis van wetenschappelijke inzichten en gevalideerde informatie heb ik in 2023 een nieuwe werkwijze binnen de burgerrechtelijke opdrachten en ook voor de gedragstrainingen geïmplementeerd. Ook slaagde ik erin om het allereerste Vlaamse recidive-onderzoek op te zetten. Daarnaast zette ik in 2023 heel wat digitaliseringsprojecten op de sporen: een digitaal platform voor

justitiabelen met een enkelband, een digitaal dossierbeheersysteem voor de Veilige Huizen, een e-portaal voor partners die werkstraffen aanbieden, een handhavingsplatform, etc.

- het bewerkstelligen van een coherent algemeen Vlaams handhavingsbeleid in uitvoering van het kaderdecreet bestuurlijke handhaving waarbij uitwisselen van informatie tussen handhavingsdiensten een belangrijke pijler vormt. In 2023 zette ik verder in op de implementatie van het nieuwe kaderdecreet Vlaamse handhaving en zorgde ik voor de nodige randvoorwaarden om elke Vlaamse inspectiedienst te (kunnen) laten aansluiten op het Vlaams Handhavingsplatform.

Ook in het jeugddelinquentiebeleid zet ik de slachtoffers centraal en maak ik werk van een kordate en consequente opvolging van diegenen die de regels overtreden. Samen met de minister van Welzijn werkte ik in 2023 voort aan de uitvoering van het decreet betreffende het jeugddelinquentierecht. De benodigde opvang werd verder uitgebouwd met capaciteitsuitbreiding van De Grubbe en bijkomende plaatsen 'veilig verblijf'. Een evidence-based aanpak van minderjarige delictplegers werd aangehouden om de toekomstige uitdagingen aan te gaan. Ik realiseerde de vernieuwde werking van de gemeenschapsinstellingen en zorgde samen met alle partners voor een traject om slachtoffers meer en beter te informeren. Daarnaast ondernam ik acties voor jongeren op de overgang van minder- naar meerderjarigheid en lanceerde ik het eerste Vlaamse actieplan jeugddelinquentie.

Voor de Vlaamse bestuursrechtscollleges tenslotte, neem ik eveneens initiatieven met het oog op professionalisering en efficiëntiewinst. Ik zette in 2023 verder in op de digitalisering van de procesvoering, kantelde de Raad voor Betwistingen inzake Studievoortgangsbepalingen in onder de koepel van de DBRC en zette verder in op de bevoegdheidsuitbreiding van de Raad voor Vergunningsbetwistingen en het Handhavingscollege.

TOTAAL – JUSTITIE EN HANDHAVING, excl. DAB's, excl. apparaatsuitgaven en programma B

(duizend euro)					
2023	AO	TO	LO	VAK	VEK
1e BA	219	0	0	19.459	20.029
1e BA-JR	219	0	0	19.478	22.136
BU	1.273	0	0	18.130	17.436

PROGRAMMA SD – JUSTITIE EN HANDHAVING

(duizend euro)					
2023	AO	TO	LO	VAK	VEK
1e BA	219	0	0	19.459	20.029
1e BA-JR	219	0	0	19.478	22.136
BU	1.273	0	0	18.130	17.436

IV. TRANSVERSALE, HORIZONTALE EN OVERKOEPELENDE STRATEGISCHE DOELSTELLINGEN

1. Transversale en horizontale doelstellingen

1.1. Strategisch plan hulp- en dienstverlening aan gedetineerden en geïnterneerden

Het strategisch plan hulp- en dienstverlening aan gedetineerden en geïnterneerden 2020-2025 is de leidraad voor het Vlaams beleid inzake de re-integratie van gedetineerden. Op basis van een advies van de gemengde commissie, bestaande uit de bevoegde overheden en sectororganisaties, zorgde ik samen met de collega-ministers in 2023 voor een evaluatie en bijsturing van het plan. Uit de evaluatie blijkt dat 12 acties werden gerealiseerd, 38 nog lopende zijn en 3 zoals gepland nog niet werden gestart omdat we hiervoor wachten op resultaten uit onderzoek vanuit andere acties. De nog lopende acties, lopen vaak, zoals gepland, nog door tot het einde van de looptijd van het strategisch plan, namelijk 2025. Om in te spelen op huidige noden en evoluties werden 16 nieuwe acties bij het plan gevoegd, dat de Vlaamse Regering op 22 december 2023 goedkeurde. Intussen is daarvan al 1 actie afgerond en zijn alle andere 15 acties lopende. Op die manier kreeg het plan een boost, onder andere via acties voor de aanpak van daders van seksueel geweld en hoog-risico profielen. De impact is ook effectief voelbaar op het terrein, mede door de vertaling van het strategisch plan in lokale actieplannen. (cf. VI. Beleidsveld Justitie en Handhaving, cluster Justitie, OD 2.1: Een zinvol hulp- en dienstverleningsaanbod voor gedetineerden en geïnterneerden op maat)

1.2. Vlaams actieplan ter bestrijding van seksueel geweld

In oktober 2020 keurde de Vlaamse Regering op mijn initiatief het eerste Vlaams actieplan ter bestrijding van seksueel geweld 2020-2024 goed. Voor een integrale aanpak van de problematiek vroeg ik de collega's om vanuit de verschillende betrokken sectoren, namelijk welzijn, gelijke kansen, onderwijs, cultuur, jeugd, media, binnenlands bestuur, integratie en inburgering en sport engagementen aan te gaan in de strijd tegen seksueel geweld. Dit resulteerde in een actieplan met 71 maatregelen. In 2022 evalueerden we het actieplan en stuurden we het bij. Zo kwamen er 21 nieuwe acties bij, waarvan ik voor bijna de helft van de acties trekker ben. In 2024 komen we aan het einde van het actieplan en is het tijd voor een laatste evaluatie.

1.3. Actieplan ter preventie van gewelddadige radicalisering, extremisme, terrorisme en polarisatie

De aanpak van gewelddadige radicalisering en schadelijke polarisatie vereist een transversale aanpak. Het Vlaamse actieplan dat op 21 mei 2021 door mijzelf en collega minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering en Gelijke Kansen werd gelanceerd, bevat dan ook concrete engagementen van de ministers van Binnenlands Bestuur, Stedenbeleid, Integratie, Jeugd, Media, Welzijn, Onderwijs, Sport, Werk, Buitenlands Beleid en Justitie en Handhaving. Tegelijk slaat het actieplan een brug tussen de verschillende bestuurlijke niveaus omdat het niet enkel om een Vlaamse problematiek gaat.

Begin 2023 communiceerde ik samen met de Vlaamse minister van binnenlands bestuur, bestuurszaken, inburgering en gelijke kansen over een tussentijdse rapportage van het actieplan waaruit toen al bleek dat van de 50 acties, 40 acties lopende zijn, 9 afgerond en 1 nog opgestart moest worden.

1.4. Vlaams Jeugd- en Kinderrechtenbeleidsplan

Als Vlaams minister van Justitie en Handhaving verleen ik mijn medewerking aan het Vlaams Jeugd- en Kinderrechtenbeleidsplan 2020-2024. Een belangrijk engagement dat ik mede in dit kader opnam is de implementatie van de Kindreflex in de justitiehuisen. Met deze methodiek reik ik de justitieassistenten tools aan om

binnen hun begeleidingen oog te hebben voor de veiligheid van kinderen en hiermee aan de slag te gaan als er sprake is van een verontrustende situatie. De justitieassistenten volgden allemaal een opleiding en een workshop over de Kindreflex. Met de gemandateerde voorzieningen werd een protocolovereenkomst afgesloten om gegevensdeling mogelijk te maken als er nood is aan een aanmelding voor een verontrustende situatie. Om blijvend aandacht te hebben voor de Kindreflex werd binnen elk justitiehuis een ambassadeur aangesteld die aanspreekpunt is voor de collega's.

Intussen is er ook een traject gestart om de Kindreflex te implementeren bij het VCET. De medewerkers mobiele eenheid van team Interventie VCET behoren tot een kleine groep van ambtenaren die in vele Vlaamse huiskamers komen. Zij vervullen daarmee niet alleen een ambassadeursrol voor het Agentschap Justitie en Handhaving maar ze zijn ook de ogen en oren van de Vlaamse samenleving. Na de succesvolle implementatie van de Kindreflex binnen de justitiehuisen maken we dus de vertaalslag naar het VCET. Onder begeleiding van het VECK werden de voorbereiden getroffen om de methodiek aan te passen zodat deze bruikbaar is binnen het werkveld van het VCET. (cf. VI. Beleidsveld Justitie en Handhaving, cluster Justitie, OD 2.4: Een snelle, kordate en consequente opvolging en responsabiliserende begeleiding van daders).

2. Overkoepelende strategische doelstellingen

2.1 Institutionele hervormingen

De huidige staatsstructuur brengt bijzondere uitdagingen met zich mee voor het Agentschap Justitie en Handhaving.

Een nieuwe staatshervorming zal een belangrijk thema worden in de volgende legislatuur. De eventuele, verdere defederalisering van justitie is één van de grote vraagstukken. Als Vlaams minister van Justitie vroeg ik in 2022 aan grondwetspecialisten Stefan Sottiaux en Arvid Rohtus (KU Leuven) om een onafhankelijke, rechtsvergelijkende studie uit te voeren over dit thema. Hun studie kan de verschillende overheden een werkinstrument bieden in het debat over de toekomst van justitie in Vlaanderen en België. Ik liet het document aan alle parlementen bezorgen. Op 8 mei 2023 besprak ik deze studie ook in het Vlaams Parlement en wisselde ik, tezamen met de coauteurs van deze studie, Renaat Landuyt, Peter Callens, Paul Van Orshoven en Jürgen Vanpraet, van gedachte met de leden van de Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën, Begroting en Justitie. Daarna volgden gesprekken met de verschillende bevoegde kabinetten Justitie, Institutionele Hervormingen en justitiehuisen.

V. BELEIDSVELD OPGROEIEN

Inhoudelijk structurelement JEUGDDELINQUENTIERECHT

In het kader van het jeugddelinquentiebeleid geef ik, in samenwerking met mijn collega-minister van Welzijn, uitvoering aan het decreet jeugddelinquentierecht en monitor ik de effecten daarvan op het terrein. De benodigde opvangcapaciteit en een evidence-based aanpak van minderjarige delictplegers wordt uitgebouwd om de toekomstige uitdagingen aan te gaan.

1.1 Strategische en operationele doelstellingen

SD 1: Krachtadig en responsabiliserend jeugddelinquentiebeleid

Binnen het Vlaams justitiebeleid maak ik werk van een snelle, kordate en consequente opvolging van diegenen die de regels overtreden. Ook als het om minderjarigen gaat. Hierbij focus ik op responsabilisering en het beperken van recidive, door in te zetten op begeleiding en het aanbieden van aangepaste mogelijkheden tot re-integratie.

Responsabiliserend beleid betekent ook wel responsabiliseren ten opzichte van de ouders. Ook het regeerakkoord bevestigt de nood aan het inzetten op ouderlijke verantwoordelijkheid. Daarom werden verschillende acties genomen om op die ouderlijke verantwoordelijkheid in te zettent, met name via delictgerichte contextbegeleiding, het actieplan jeugddelinquentierecht en de voorbereidingen voor een decretale verankering van de verschijningsplicht van ouders.

OD 1.1: Het decreet jeugddelinquentierecht implementeren

Als Vlaams minister van Justitie en Handhaving werk ik, in samenwerking met de minister van Welzijn, verder aan de implementatie van het decreet jeugddelinquentierecht. In 2023 realiseerden we belangrijke stappen hierin, door diverse nieuwe decretale initiatieven te nemen die in 2023 principieel goedgekeurd werden op de Vlaamse Regering en uiteindelijk ook door het Vlaams parlement werden goedgekeurd in april 2024. Ik kom hier uitgebreid op terug.

Maar allereerst wil ik de inspanningen rond capaciteitsuitbreiding meegeven. Daar werden verschillende maatregelen voor genomen gedurende de laatste jaren. Die waren ook meer dan nodig, gezien de historische plaatstekorten die er waren in de gesloten gemeenschapsinstellingen. Tot midden 2020 was het immers een dagelijkse gewoonte om in de pers te lezen dat er jeugddelinquenten werden geweigerd in de gesloten gemeenschapsinstellingen wegens capaciteitsgebrek. Zo werden er soms tot 500 minderjarigen criminelen geweigerd op een jaar tijd.

Daar heb ik nu, samen met mijn collega minister van Welzijn, paal en perk aan gesteld. Er zijn nagenoeg geen weigeringen meer door het nemen van verschillende maatregelen. Zo worden jongeren in verontrustende situaties niet langer meer opgesloten in gesloten gemeenschapsinstellingen, behalve voor time-out; werden er twee extra leefgroepen geopend in De Grubbe; en werd kortverblijf bestendigd in het jeugddelinquentiedecreet. Dit laatste geeft volgens jeugdrechters ook een extra incentive om kort op de bal te spelen door jeugddelinquenten gedurende 2 weken in een gesloten gemeenschapsinstelling te plaatsen om zo een verdere neerwaartse spiraal te voorkomen.

En dat de capaciteit werd uitgebreid, kan je ook terugzien in de cijfers. Waar er in 2018 nog zo'n 700 minderjarigen in een gesloten gemeenschapsinstelling werden

geplaatst, was dat in 2023 bijna 1100. Dat zijn er ongeveer evenveel in Vlaanderen als voor heel Nederland.

Ook werd er ingezet op extra veiligheid binnen de gemeenschapsinstellingen. Zo werden bepaalde bendes gescheiden van elkaar geplaatst en werden veiligheidsmaatregelen genomen op het terrein om ontvluchtingen te kunnen voorkomen, alsook werden er nieuwe veiligheidsaanpassingen gebeurd om van de voorgaande halfopen instellingen gesloten instellingen te maken.

Maar veiligheid en capaciteit zijn natuurlijk één ding. Een stevige en goeie inhoudelijke werking hoort daar natuurlijk ook bij. Met de ingang van de zogenaamde 'fase 2' van het jeugddelinquentierecht vanaf maart 2023 gooiden we die inhoudelijke werking binnen de gemeenschapsinstellingen over een andere boeg, dit op basis van evidence-based beleid. Zo stromen jeugddelinquenten altijd eerst in bij De Grubbe, waarbij een risicotaxatie wordt uitgevoerd en de jongere twee weken wordt opgevolgd om na te gaan wat de forensische noden zijn en naar waar de jongere daarna best doorstroomt voor de verdere gesloten oriëntatie en begeleiding. Want in maart werd ook het startschot gegeven van de langdurig gesloten oriëntatie waarbij jeugddelinquenten, afhankelijk van de leeftijd, 2, 5 of 7 jaar langdurig opgesloten kunnen worden. Dit met de nodige begeleiding op maat zodat ze tijdig kunnen begeleid worden naar re-integratie in de maatschappij, en er tegelijkertijd aan hun onderliggende problematieken kan gewerkt worden om zo verdere escalatie en recidive te voorkomen.

Deze gesloten oriëntatie werd mogelijk gemaakt door een aantal aanpassingen en verduidelijkingen in het jeugddelinquentiedecreet, waarbij we het ook mogelijk gemaakt hebben voor minderjarigen onder 16 jaar om langdurig opgesloten te worden, mits de juiste begeleiding, en dit voor levensdelicten, oorlogsmisdrijven, terroristische misdrijven en alle vormen van verkrachting. Deze misdrijven behoren tot de zwaarste categorieën van misdrijven, ook als minderjarigen ze plegen. Hiermee zetten we ook het perspectief en de belangen van slachtoffers versterkt mee op de agenda.

Maar er werden nog meer zaken ingevoerd om ook slachtoffers een stem te geven bij de aanpak van jeugdcriminaliteit. Zo heb ik het decreet aangepast zodat bij ernstige misdrijven gepleegd door jeugddelinquenten, hier ook de dienst slachtofferonthaal zou worden gevat om slachtoffers verder te kunnen begeleiden. Dat was tot nu toe enkel het geval bij meerderjarigen. Maar slachtoffers van minderjarige daders blijven slachtoffers en hebben dezelfde rechten als slachtoffers van meerderjarige daders. Zij moeten dus vanzelfsprekend dezelfde zorg en aandacht krijgen als slachtoffers van volwassen daders, zoals ook de COL 16/2012 hierin geen onderscheid maakt. Het College van procureurs-generaal heeft daarom op mijn vraag deze COL in herinnering gebracht bij de jeugdparquetten zodat de dienst slachtofferonthaal niet alleen gevat wordt maar ook de nodige informatiedoorstroming ontvangt zowel bij de start als bij de aanpassing van een maatregel. Zo moet de dienst slachtofferonthaal een slachtoffer bijvoorbeeld op de hoogte kunnen brengen als een jeugddelinquent vrijkomt uit een gesloten gemeenschapsinstelling, zodat een slachtoffer die dader niet plots zomaar op straat tegen komt, terwijl die dacht dat deze nog opgesloten was. In dat kader nam ik dan ook het initiatief om, in uitvoering van artikel 16 van het decreet inzake het informeren van slachtoffers, een besluit op de Vlaamse Regering voor te leggen, dat het mogelijk maakt om slachtoffers te informeren bij een herziening van een maatregel of sanctie die door de jeugdrechter werd opgelegd. In 2023 heb ik dan het jeugddelinquentiedecreet nogmaals aangepast om ervoor te zorgen dat slachtoffers ook bij het begin van een maatregel geïnformeerd zouden worden. Ook bij mogelijke ontsnappingen uit de gemeenschapsinstellingen, zal slachtofferonthaal, indien gevat, instaan voor het verwittigen van de slachtoffers, zodat slachtoffers niet in de krant moeten ontdekken dat hun dader ontsnapt is. In 2023 maakten we hier opvolgend werk

van een operationeel traject met alle stakeholders, want ook andere (federale) actoren binnen de keten van het jeugddelinquentierecht moeten hun verantwoordelijkheid naar slachtoffers toe opnemen: samen met het openbare ministerie en de (griffies van) de jeugdrechtbank, de jeugdparketten, de dienst slachtofferonthaal en de diensten binnen Opgroeien zorgen we er in 2023 voor dat slachtoffers meer en beter geïnformeerd worden.

Verder voerde ik, in samenwerking met mijn collega van Welzijn, nog een aantal wijzigingen door in het jeugddelinquentiedecreet. Zo werd in 2023 een wijzigingsdecreet voorbereid, dat in april 2024 door het Vlaams parlement werd goedgekeurd. Zo werd onder andere de terbeschikkingstelling van 10 tot 15 jaar ingevoerd. Zo kunnen we de forensische opvolging verzekeren van minderjarigen met een zware achterliggende psychologische problematiek. Want die stopt natuurlijk niet bij de meerderjarigheid. En net als meerderjarigen kunnen die ook een langdurige extra begeleiding nodig hebben als ze nog als een gevaar voor de maatschappij beschouwd worden. De terbeschikkingstelling zal altijd gepaard gaan met een medisch-psychologisch verslag zodat de jeugdrechter zich hier op kan baseren in het nemen van zijn of haar beslissing.

Verder schrijf ik ook de onverjaarbaarheid van bepaalde misdrijven, zoals zedenmisdrijven jegens minderjarigen, oorlogsmisdaden en misdaden tegen de mensheid, en lange verjaringstermijnen voor andere zware misdrijven in het jeugddelinquentierecht in. In geen enkel ander Europees land is er een verschil tussen de verjaringsregels van minderjarigen en meerderjarigen. Voordien kon een minderjarige niet meer bestraft worden na de leeftijd van 23 of 25 jaar, ook indien een misdrijf pas later ontdekt werd. Ook een burgerrechtelijke procedure voor schadevergoeding was op dat moment niet mogelijk. Maar ook bij een laattijdig ontdekt misdrijf moet er een mogelijkheid zijn om de dader te bestraffen, op te volgen of te begeleiden. Denk maar aan zedenmisdrijven waarbij slachtoffers er heel lang over doen om aangifte te doen, of aan oorlogsmisdrijven door jonge Syriëstrijders die pas terugkomen na x aantal jaar. Of zelfs nog een recente gebeurtenis waarbij een man gestorven was door een brandstichting door minderjarigen, dat jarenlang niet ontdekt werd. Enerzijds is er ook nood aan genoegdoening voor de maatschappij bij dergelijke misdrijven maar moeten we onze samenleving ook gewoon behoeden voor bijkomende slachtoffers. De federale wetgever maakt immers qua verjaringstermijn geen enkel onderscheid tussen meerder- of minderjarige daders. Het is dus van groot belang dat de opvolging en begeleiding tijdens de minderjarigheid kunnen doorlopen tijdens de jongvolwassenheid. Bij minderjarigheid vallen ze onder de diensten van mijn collega minister van Welzijn, bij meerderjarigheid gaan ze voor opvolging over naar de justitiehuisen, die onder mijn bevoegdheid ressorteren. Tussen beide diensten zullen er dus afspraken gemaakt worden om die overgang zo vlot mogelijk te laten verlopen, zodat er geen lacunes zijn. Ook met de federale minister van justitie zullen er afspraken gemaakt worden in het kader van een eventuele opname in het gevangeniswezen.

Een andere aanpassing die werd ingeschreven in het jeugddelinquentiedecreet is de mogelijkheid om ook elektronische monitoring op te leggen voor jeugddelinquenten in de voorlopige fase, en dit op vraag van de jeugdrechters. Zo zal het mogelijk worden elektronische monitoring op te leggen voor 3 tot 6 maanden en wordt hiervoor een nauwe samenwerking opgezet tussen het Vlaams Centrum Elektronisch Toezicht (VCET) en het Agentschap Opgroeien. Er wordt tevens een intensief begeleidingstraject opgezet voor de minderjarige. Daarvoor werden niet enkel de regelgevende voorbereidingen getroffen in 2023, meer bepaald in het decreet en een uitvoeringsbesluit, maar werd er ook reeds een voorbereidend traject gestart met de jeugdmagistratuur en de jeugdbrigade van Antwerpen, waar in mei 2024 een proefproject van één jaar zal lopen. Jongeren die heel ernstige misdrijven plegen, zoals moord, intrafamiliaal geweld,

terroristische misdrijven, of een spilfiguur zijn in drugsbendes, worden uitgesloten van elektronische monitoring.

OD 1.2: Bijkomende initiatieven voor een evidence-based aanpak van minderjarige delictplegers

Het onderzoek door het Steunpunt WVG "Monitoring en evaluatie van het decreet jeugddelinquentierecht" legt de basis voor een permanente monitoring en evaluatie van het jeugddelinquentierecht. Ik vind het belangrijk om samen met mijn collega-minister van Welzijn permanent de impact van het decreet en of er lacunes zijn waaraan nog tegemoet moet worden gekomen in de gaten te houden. Het arsenaal aan maatregelen dat we aanbieden aan de jeugd magistraten, via het jeugddelinquentierecht, kan ook maar effect hebben, als ze ook goed uitgewerkt zijn op Vlaams niveau. In 2023 startte dan ook een nieuw onderzoek naar de toepassingen van de nieuwe mogelijkheden binnen het jeugddelinquentierecht om al op niveau van de jeugd parketten snel te reageren op jeugddelinquentie. Door het initiëren van permanent onderzoek en monitoring van recidive in trajecten jeugddelinquentie willen we dit effect ook via concrete acties in kaart brengen.

Om de effectiviteit van de opgelegde maatregelen zoals bepaald in het decreet jeugddelinquentierecht, te meten, zet ik, samen met collega-minister van Welzijn, systematisch in op onderzoek naar interventies in jeugddelinquentie. Op basis van de resultaten en aanbevelingen van afgeronde onderzoeken naar de ambulante reacties, de zogeheten delictgerichte contextbegeleiding, en de ketenaanpak Kompas+ te Antwerpen, werkten we in 2023 verder aan het verankeren van die praktijken. Zo heb ik de ketenaanpak ook decretaal verankerd op basis van de resultaten van het Kompas+ onderzoek. Zo zal de ketenaanpak niet alleen in ieder gerechtelijk arrondissement opgericht worden, ook ouders en het gezin moeten hierbij betrokken worden, want je kan moeilijk met een jongere aan de slag gaan als een vader of broer gewoon thuis nog verder drugs dealt. Verder wordt de ketenaanpak verplicht bij elke uitstroom vanuit de gemeenschapsinstelling en wordt een groepswerking mogelijk gemaakt.

De ketenaanpak wordt natuurlijk niet alleen decretaal verankerd maar ook op het terrein verder gezet. Zo wordt het project Kompas+ in Antwerpen verder gezet, alsook de 4 lokale ketenprojecten in Kortrijk, Gent, Mechelen en Genk. Er werden ook voorbereidende werken getroffen om de ketenaanpak over heel Limburg uit te breiden als pilootzone.

Verder zet ik samen met de magistratuur het lik-op-stuk beleid verder voor kleinere en veelvoorkomende criminaliteitsvormen, zijnde Sectie M en Plan S in Limburg en Project SAMEN in Mechelen (en bij uitbreiding Antwerpen en Neteland) – deze laatste in samenwerking met collega minister van Binnelands Bestuur - die dergelijke criminaliteitsvormen snel willen afhandelen door hen na vatting onmiddellijk voor te leiden voor de rechtbank en daar ook snelle en gepaste maatregelen op te leggen. De uitbreiding van Sectie M naar jeugddelinquentie werd in 2023 verder uitgewerkt in functie van een veralgemeende ketenaanpak voor jeugddelinquentie in Limburg en de samenwerking met soortgelijke initiatieven.

De Jongerenopvolgingskamer (JOK) is een ander innovatief project die ik samen met het Antwerps parket en rechtbank heb opgericht. De JOK is een gespecialiseerde kamer binnen de rechtbank van eerste aanleg die de mogelijkheid biedt aan de beklaagde om – onder toezicht van deze kamer – met begeleiding/ondersteuning van hulpverlening aan zijn of haar problematieken te werken. Er wordt een traject uitgestippeld waarbij de beklaagde zich zes tot tien maanden aan enkele voorwaarden dient te houden. Zowel hulpverlening met betrekking tot de feiten (daderinzicht en slachtofferinzicht) als levensdomeinen zoals huisvesting, opleiding, werk, leefomgeving, psychisch welzijn,... kunnen

worden opgenomen in de voorwaarden. Na afloop van het traject volgt een straf op maat. De idee is om jongeren met schuldinzicht en een hulpvraag uit het klassieke strafsysteem te lichten zodat ze aan hun re-integratie kunnen werken nog vooraleer er sprake is van een eindvonnis. Voor het overige bespreek ik al deze projecten verder in OD 2.4.

Naast de initiatieven in het wijzigingsdecreet lanceerde ik samen met mijn collega-minister van Welzijn begin juni 2023 een actieplan jeugddelinquentierecht. Gezien de recente evoluties rond jeugddelinquentie, kwam dit plan geen dag te vroeg. Jeugddelinquentie daalt wel voor bepaalde feiten, maar het verhardt ook. We worden dagelijks geconfronteerd met zware feiten gepleegd door minderjarigen. Daarom is het nodig om over de verschillende beleidsniveaus heen, over politie, justitie, hulpverlening samen te werken om dit fenomeen aan te pakken. Een geïntegreerde aanpak die actueel, innoverend en wendbaar is en blijft. We houden met dit actieplan dus ook de vinger aan de pols houden voor nieuwe evoluties, tendensen en nieuwe uitdagingen en maken werk van een overkoepelende, integrale benadering. Want veiligheidsvraagstukken staan bijna nooit op zichzelf. Preventief inzetten op het voorkomen van jeugddelinquentie en een omvattende aanpak van jeugddelinquentie vraagt om een daadkrachtig en breed gedragen transversaal beleid. Jeugddelinquentie hangt samen met andere zorgen en vraagstukken, en zijn onderdeel van een bredere maatschappelijke situatie. In het actieplan formuleren we op 4 actiedomeinen (preventie, opsporing en vervolging, ouderlijke verantwoordelijkheid en informatiedeling) 25 acties. En hoewel dit een evolutie is die door een combinatie van preventie en repressie moet worden aangepakt, ben ik zelf verantwoordelijk voor het repressieluik, en worden in het actieplan daarom een hele reeks maatregelen genomen om te reageren op die verharde vormen van jeugdcriminaliteit. De verstrengingen in het decreet werden alvast uitgevoerd.

1.2 Budgettair kader voor het begrotingsjaar

Wat de middelen voor het beleid rond jeugddelinquentie betreft, verwijs ik naar de beleids- en begrotingstoelichting van mijn collega-minister Crevits met wie ik deze bevoegdheid deel.

VI. BELEIDSVELD JUSTITIE EN HANDHAVING

Inhoudelijk structurelement JUSTITIE EN HANDHAVING

Het beleidsveld Justitie en Handhaving is tweeledig. De cluster Justitie omvat doelstellingen rond de justitiehuizen, het VCET, de juridische eerstelijnsbijstand, gendergerelateerd geweld en de hulp- en dienstverlening aan gedetineerden. De cluster Handhaving omvat de doelstellingen rond het Vlaams Handhavingsbeleid, met name het veiligheidsbeleid, het Kaderdecreet Vlaamse Handhaving en de bestuurlijke aanpak van georganiseerde en ondermijnende misdaad.

1.1 Strategische en operationele doelstellingen – cluster Justitie

SD 1: Slachtoffers centraal in het Vlaams beleid

In 2023 bestond de dienst slachtofferonthaal 30 jaar. Het startte allemaal met een boek van de zelfhulpgroep van ouders van een vermoord kind waarin wordt verteld over de juridische lijdensweg die een moeder doorstond na de moord op haar kind. Naar aanleiding van de veroorzaakte ophef werd in 1993 bij vier Vlaamse parketten een dienst slachtofferonthaal opgericht. In 1994 volgden nog vier andere parketten. Tegen 1996, door de zaak Dutroux, kwam alles in een stroomversnelling en kreeg de uitbouw van een dienst slachtofferonthaal bij elk parket de hoogste prioriteit. In 2014 werd de dienst slachtofferonthaal, nu een onderdeel van de justitiehuizen, overgeheveld naar Vlaanderen. Intussen ontfermde de dienst zich jaarlijks over een 5000-tal dossiers. Dat cijfer bleef stabiel tot 2019. Om slachtoffers nog beter te kunnen bijstaan, wierf ik sinds het begin van de legislatuur 44 extra justitieassistenten en 6 teamverantwoordelijken aan. Dat is meer dan een verdubbeling t.o.v. 2019, toen bestond het team slachtofferonthaal uit 33 medewerkers. Daarnaast zette ik extra in op sensibilisering bij de magistratuur om slachtofferonthaal meer te vatten. Als resultaat helpen we nu meer dan dubbel zoveel slachtoffers verder. Van jaarlijks ongeveer 5000 slachtoffers tot 2018 naar 11 108 slachtoffers in 2023. Jaar na jaar bereiken we meer slachtoffers.

2023 was ook het jaar van het proces van de terroristische aanslagen uit 2016 waar de diensten slachtofferonthaal ook een belangrijke rol speelden in het verlenen van bijstand aan slachtoffers en nabestaanden. Nooit eerder heeft de dienst slachtofferonthaal qua omvang van aantal slachtoffers en grootte van het proces zo een uitdaging gekend als dit proces. Om de dagelijkse werking en dienstverlening van deze diensten te garanderen, werden tijdelijk 25 extra justitieassistenten aangeworven. Op die manier konden er tijdens het meer dan zeven maanden lange proces, elke dag justitieassistenten in een beurtrol aanwezig om informatie te geven, om ondersteuning te bieden tijdens de zitting, tijdens de getuigenissen,... Daarnaast zorgde deze permanente aanwezigheid van de justitieassistenten er ook voor dat structurele problemen en knelpunten inzake de rechten van slachtoffers sneller opgepikt werden. Iedereen herinnert zich ongetwijfeld de farce van de voorzitter van het Hof die justitieassistenten in eerste instantie geen bijstand wou laten verlenen aan slachtoffers tijdens hun getuigenis, maar wel beroep wou doen op een knuffelhond. Het werk van de justitieassistenten werd gelukkig wel gewaardeerd door de slachtoffers en nabestaanden alsook andere professionals. In die mate zelfs dat de voorzitter van de parlementaire onderzoekscommissie naar seksueel misbruik in de kerk beroep heeft gedaan op de expertise van de justitieassistenten slachtofferonthaal om slachtoffers te ondersteunen die in de onderzoekscommissie kwamen getuigen.

Een goede samenwerking met justitie op federaal niveau is dus erg belangrijk om een kwalitatieve dienstverlening te kunnen bieden aan slachtoffers, en bij uitbreiding samenwerking met alle partners die slachtofferzorg aanbieden. Dan heb

ik het naast de diensten slachtofferonthaal en het parket nog over slachtofferbejegening van politie en slachtofferhulp van de Centra Algemeen Welzijnswerk. Om die samenwerking te stroomlijnen bestond al 26 jaar een samenwerkingsakkoord. Intussen is de inhoud daarvan echter achterhaald. Aan het begin van de legislatuur heb ik daarom alle betrokken ministers samengeroepen om dit akkoord te herzien. De rode draad in de herziening is het perspectief van het slachtoffer en dus het overstijgen van grenzen van de eigen dienstverlening. Zo wordt bijvoorbeeld duidelijk vastgesteld welke gegevens wanneer tussen welke diensten moeten uitgewisseld worden om te verhinderen dat slachtoffers steeds opnieuw hun verhaal zouden moeten brengen. Door dit vast te leggen in het akkoord is die uitwisseling niet langer afhankelijk van de goodwill van individuen en krijgt elk slachtoffer een gelijkwaardige behandeling. Daarnaast voorzien we ook een netwerk op lokaal niveau met alle lokale organisaties die rond slachtoffers werken, zodat ook daar voldoende samengewerkt wordt ten voordele van slachtoffers. Denk bijvoorbeeld aan de Zorgcentra na Seksueel Geweld of lotgenotengroepen. Die versterkte samenwerking trekken we ook door op Vlaams niveau. De Nationale Raad Slachtofferzorg die in 1998 werd opgericht maar al 14 jaar niet meer is samengekomen, vervangen we door de Vlaamse commissie slachtofferzorg met zowel Vlaamse als federale actoren, met Vlaanderen aan het stuur, waar pijnpunten worden besproken en aangepakt. Ook voor de Brusselse regio werd naar Vlaams voorbeeld in 2023 zo een samenwerkingsakkoord goedgekeurd door de verschillende parlementen, maar de Brusselse collega's baseerden zich eerder op de oude versie van het Vlaams akkoord en gingen dus niet mee in de vernieuwde kijk van Vlaanderen op slachtofferzorg. Meer was er niet uit de brand te slepen gezien de verschillende werking aan Vlaamse en Franstalige zijde.

Een andere manier om slachtoffers bij te staan en hen een betere en meer effectieve dienstverlening aan te bieden, is hen ook meer veiligheid te bieden ten opzichte van hun daders wanneer er een contact- of regioverbod werd uitgesproken. Daarom nam ik de mogelijkheid tot het gebruik van een slachtofferapplicatie bij elektronisch toezicht mee op in de openbare aanbesteding van enkelbanden voor volwassenen. Deze nieuwe technologische toepassing kan een alarm genereren op het moment dat dader en slachtoffer in elkaars buurt komen. De opdracht voor de aankoop van enkelbanden werd in augustus 2023 afgerond (cf. VI. Beleidsveld Justitie en Handhaving, cluster Justitie, OD 2.2: Het elektronisch toezicht als gemeenschapsgerichte straf of maatregel). Het proefproject werd in 2023 volledig voorbereid in een werkgroep en in samenspraak met de verschillende betrokken partners zoals het parket, de strafuitvoeringsrechtbanken, en de lokale en de federale politie. Zowel intern – de diensten slachtofferonthaal nemen hier naast het VCET een belangrijke rol op in het informeren van slachtoffers - als extern werden de nodige afspraken gemaakt. We bereidden eveneens de nodige wetgevende aanpassingen voor het federale niveau voor om het project na de proeffase te kunnen uitbreiden naar andere mandaten, maar voorlopig willen de Franstalige partijen daar op federaal niveau nog niet in mee gaan. Intussen is het proefproject, dat zich in de proeffase beperkt tot de strafuitvoering, van start gegaan en worden de eerste slachtoffers en daders binnenkort aangesloten op de applicatie.

Naast slachtofferonthaal zetten we met de Vlaamse justitie ook nog op andere manieren in op slachtoffers. Zo richtte ik samen met mijn collega minister van Gelijke Kansen in september 2023 het Vlaams Meldpunt Grensoverschrijdend Gedrag op. Het Vlaams meldpunt is een samenwerking tussen het Vlaams Mensenrechteninstituut (VMRI) en het agentschap Justitie en Handhaving. Het meldpunt is het laagdrempelig en onafhankelijk aanspreekpunt waar burgers terecht kunnen met een melding over grensoverschrijdend gedrag in de sectoren waarvoor Vlaanderen bevoegd. In de eerste plaats staat het meldpunt in voor de ontvangst van meldingen van grensoverschrijdend gedrag en verbindt er een passend gevolg aan. Daarnaast formuleert het meldpunt aanbevelingen voor

organisaties waar het grensoverschrijdend gedrag plaatsvond. Door monitoring van de ontvangen meldingen kunnen ook sectorspecifieke of sectoroverschrijdende adviezen opgemaakt worden. Op die manier kan grensoverschrijdend gedrag ook structureel worden aangepakt. Op de drie en halve maand dat het meldpunt actief was in 2023, vonden al 130 burgers hun weg naar het meldpunt, en dat zonder ruime sensibilisering. Sindsdien gaan de cijfers enkel maar in stijgende lijn. Intussen is het meldpunt ook gestart met een gerichte sensibilisering naar de verschillende Vlaamse sectoren waarvoor ze bevoegd zijn waardoor ze opnieuw een stijging zien.

Ook slachtoffers van misbruik en geweld in het verleden worden niet vergeten. De gevolgen van misbruik zijn onomkeerbaar maar voor erkenning is het nooit te laat. In 2023 heb ik daarom verder ingezet op de uitbouw en professionalisering van de commissie erkenning en bemiddeling voor misbruik en geweld in het verleden. Na de succesvolle bekendmakingscampagne eind 2022 is het aantal aanmeldingen bij de commissie sterk gestegen. In 2023 vonden 115 mensen de weg naar de commissie met een vraag naar erkenning, herstel, informatie of contact met (vermeende) plegers of de instelling waarin het misbruik plaatsvond. Om passend gevolg te geven aan deze aanmeldingen, was het noodzakelijk om de capaciteit van de commissie uit te breiden. Naast een nieuwe coördinator wierf het agentschap in 2023 een extra dossierbehandelaar en een expert misbruik en geweld aan om de werking van de commissie professioneel te ondersteunen. Daarnaast konden we ook nieuwe vrijwillige commissieleden benoemen. Intussen kunnen we zo op achttien commissieleden rekenen. Één extra commissielid zal 1 oktober 2024 nog opstarten. Tot slot werd in 2023 ook een denkoefening opgestart rond de uitbouw van een geïntegreerd registratie- en dossieropvolgsysteem. In 2024 wordt dit verder uitgebouwd en geïmplementeerd.

SD 2: Maximaal inzetten op het beperken van recidive en het bevorderen van re-integratie

OD 2.1: Een zinvol hulp- en dienstverleningsaanbod voor gedetineerden en geïnterneerden op maat

Het strategisch plan hulp- en dienstverlening aan gedetineerden en geïnterneerden 2020-2025 voer ik uit samen met de betrokken collega-ministers. Halverwege de looptijd was het in 2023 tijd voor een tussentijdse evaluatie van het plan. Hieruit blijkt dat het plan op schema zit: van de 53 acties zijn 12 gerealiseerd, 38 lopend en van 3 hangt de start af van de afronding van onderzoek dat momenteel nog lopende is. De nog lopende acties, lopen vaak, zoals gepland, nog door tot het einde van de looptijd van het strategisch plan, namelijk 2025. Om in te spelen op huidige noden en evoluties stuurde de Vlaamse Regering het plan bij met 16 nieuwe acties, waarvan ik er van 13 trekker ben.

Hiermee gaat men lokaal in de gevangenissen concreet aan de slag, zoals acties ten aanzien van daders van seksueel geweld of vernieuwende praktijken om de jobkansen van gedetineerden te verhogen of de brug binnen-buiten te verkleinen. Het beleidsteam van elke gevangenis vernieuwde ook zijn lokaal actieplan 2024-2026, op basis van het bijgestuurde strategisch plan. Op die manier ontstaat een sterke link tussen het bovenlokaal strategisch plan en de lokale praktijk, waardoor meer centrale regie mogelijk wordt. Dit is tevens een aanbeveling van het Rekenhof in zijn audit van 2022 over de hulp- en dienstverlening aan gedetineerden. (cf. XII. Bijlage 'overzicht van de aanbevelingen van het Rekenhof')

Een andere aanbeveling van het Rekenhof ging om een meer centrale aansturing van de hulp- en dienstverlening. Daarom besloot ik de functie van organisatieondersteuning niet langer te subsidiëren via de CAW maar vanaf midden

2024 in te bedden in het Agentschap Justitie en Handhaving. Het afgelopen jaar deed ik hiervoor de nodige voorbereidingen, op zowel legistiek, budgettair als HR vlak. Op 1 september 2023 werd op legistiek vlak alles afgerond. Hierdoor zal de coördinatie van de hulp- en dienstverlening zowel beleidsmatig als operationeel vanuit één organisatie kunnen worden aangestuurd waardoor we uniformer en dus ook beter gaan kunnen werken. Ook de omschakeling van de subsidiëring van de coördinatie van het sport- en cultuuraanbod in de gevangenen vanuit het participatiedecreet naar het agentschap, bereidde ik in 2023 voor, om zo begin 2024 van start te kunnen gaan.

In de Vlaamse en Brusselse gevangenen zijn we nog met heel wat meer partners aanwezig in de gevangenen. Vanuit verschillende beleidsdomeinen zoals onderwijs, werk en welzijn wordt er aanbod voor gedetineerden georganiseerd. De diensten die dat in de vrije samenleving doen, komen binnen in de gevangenis. Om de samenwerking tussen alle partners te versterken, ging ik reeds eind 2022 een grootschalig partnerschap aan met Europa Werk en Sociale Economie en het Europees Sociaal Fonds. Eén bovenlokaal en zes lokale projecten gingen van start, elk met een andere focus (bv. nieuwe detentievormen in Haren en nieuw Dendermonde, detentiehuisen, samenwerken op dossierniveau, ondersteuning bij vrijlating), maar wel met hetzelfde einddoel, namelijk een betere re-integratie. Na de analysefase konden er zo vernieuwende experimenten opgezet worden die de re-integratie van gedetineerden verbeteren, zoals de ondersteuning van buddy's bij vrijlating, jobcoaching op de werkvloer in de gevangenis, casemanagement en snellere doorverwijzing voor first offenders. Daarenboven publiceerde Europa WSE dit najaar een herhalingsoproep voor verlenging van deze projecten tot eind september 2024 en daarnaast bereiden we samen met hen een projectoproep voor nieuwe projecten voor. Op die manier kunnen ook de gevangenen waar momenteel nog geen project loopt, een voorstel indienen om met ondersteuning van ESF te werken rond activering en een versterkte re-integratie.

De doelgroep van gedetineerden is divers en met heel wat noden. We zien dat de doelgroep de laatste jaren ook steeds complexer wordt, vaak met multi-problematieken en dubbeldiagnoses. Om maximaal te kunnen inzetten op re-integratie, is het belangrijk zicht te hebben op die doelgroep. Daarom bestelde ik eind 2021 een wetenschappelijk onderzoek naar het profiel en de noden van de Vlaamse en Brusselse gevangenispopulatie. De universiteiten van Brussel, Antwerpen en Gent brachten de afgelopen twee jaar via kwalitatieve en kwantitatieve analyse en bevraging ook de drempels in kaart die gedetineerden ervaren bij vrij gaan en vrij zijn. Door die drempels in kaart te brengen, weten we beter waar we moeten op inzetten om de kans op een positieve re-integratie te vergroten. De resultaten worden momenteel gefinaliseerd. Zodra deze finaal zijn, kan ik samen met de collega-ministers bekijken hoe we ermee aan de slag kunnen gaan.

Intussen ben ik niet bij de pakken blijven zitten. We weten al dat de stap naar buiten voor veel gedetineerden niet evident is. Ze hebben vaak schulden, geen onderdak, geen werk. Het lokaal bestuur waar ze zich gaan vestigen kan daar een belangrijke rol spelen. In die samenwerking kunnen we nog heel wat stappen zetten. Daarom vroeg ik de Vereniging voor Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSG) om concreet in een stad en een gemeente uit te tekenen hoe (ex-)gedetineerden na vrijlating kunnen aanhaken bij de samenleving op vlak van bijvoorbeeld huisvesting, inkomen en sociale administratie, één voor één belangrijke aspecten om niet te hervallen en geen nieuwe slachtoffers te maken. De VVSG startte twee pilootprojecten op, in Leuven en Temse en bracht de lokale spelers daar samen om te bekijken wat lokale besturen hierin kunnen betekenen en hiermee te experimenteren. Dit loopt in 2024 verder. Daarnaast startte ik in samenwerking met mijn collega bevoegd voor Binnenlands Bestuur eind 2023 in Mechelen ook nog een samenwerking op de brug tussen de gevangenis, de hulp- en dienstverlening, het lokaal bestuur en de (ex-) gedetineerde zelf die in de regio zal reclasseren en

dan specifiek gericht op complexe dossiers waar het tot nu toe vaak vastloopt. We merken namelijk dat er toch veel daders met psychische problemen voor strafeinde kiezen en doordat er geen verplichte behandeling is in de gevangenis, gewoon zonder behandeling weer buiten staan. Of dat ze wel willen behandeld worden, maar dat er gewoon geen gepaste behandeling beschikbaar is en dan zo als tikkende tijdbommen weer op straat komen. Via het project gaat nu een consulent re-integratie bij een naderend strafeinde aan de slag met daders met een hoog risicoprofiel met een combinatie van problematieken, zoals verslaving of psychiatrische stoornissen. Na vrijlating begeleiden we hen via casusregie naar de juiste lokale partners om te werken aan hun problemen en om zo nieuwe feiten te voorkomen.

Verder blijf ik inzetten op de behandeling van daders van intrafamiliaal en seksueel geweld, ook tijdens detentie. Eerder onderzoek op mijn vraag wees op het belang van een aparte unit voor zedendelinquenten en ik kon de federale partners overtuigen deze in te richten in de hulpgevangenis van Dendermonde. Vlaanderen staat er in voor de therapeutische behandeling en de link met het aanbod buiten de muren. Het federale niveau voorziet de infrastructuur en opgeleide beambten. De nodige voorbereidingen werden hiervoor in 2023 getroffen. Zo ook een overheidsopdracht die vervolgens gegund werd aan CGG Adentro, een gespecialiseerde voorziening voor seksuele delinquenten. De opstart is door de vertraging van heropening van de hulpgevangenis van Dendermonde voorzien voor juni 2024.

Daarnaast subsidieerde ik het afgelopen jaar Moderator vzw om vier dialooggroepen op te zetten tussen daders en slachtoffers van zedenfeiten, zowel binnen als buiten de gevangenis. Zo kregen slachtoffers erkenning voor wat er hen werd aan gedaan en werden daders geconfronteerd met wat zedenfeiten bij slachtoffers teweegbrengen.

Ook rond intrafamiliaal geweld loopt er een project in de gevangenissen. Na het uittesten van verschillende vormen van aanlampend aanbod voor daders in de gevangenissen van Beveren, Brugge en Hasselt, verlengde ik het aanbod voor twee jaar in Hasselt gezien daar de beste resultaten konden voorgelegd worden. Daarbij zal ook de samenwerking met de Veilige Huizen verder uitgewerkt worden en wordt uitrol naar de rest van Vlaanderen voorbereid.

Samen met mijn Vlaamse collega-ministers heb ik daarnaast het nodige budget vrijgemaakt om ook in nieuwe gevangenissen en detentiehuisen hulp- en dienstverlening aan gedetineerden te voorzien. Op die manier kon het aanbod in de nieuwe gevangenissen van Dendermonde en Haren verder opstarten. Wat de detentiehuisen betreft, gebruikte ik de praktijk in het eerste detentiehuis van Kortrijk om vast te stellen dat er ook daar een basisaanbod aan hulp- en dienstverlening, bijvoorbeeld rond welzijn, noodzakelijk is. Aanvullend kunnen de gedetineerden er buiten de muren terecht voor bijvoorbeeld onderwijs en werk. De federale overheid opende intussen nog een huis in Vorst, maar slaagde er verder niet in om bijkomende huizen te openen in Vlaanderen zoals aangekondigd. Ook in 2024 zouden er geen nieuwe detentiehuisen meer openen. We blijven zo erg afhankelijk van wat er federaal beslist wordt en moeten onze Vlaamse werking en planning er noodgedwongen op aanpassen. Ik blijf hameren op het tijdig verkrijgen van informatie over het detentielandschap vanuit federaal. Vlaanderen is immers een gelijkwaardige partner in de gevangenissen. Anders hollen we altijd achter de feiten aan en kunnen we geen volwaardig structureel aanbod voorzien om gedetineerden op een deftige manier te laten re-integreren in de maatschappij, toch een gemeenschappelijk doel die we moeten hebben met de federale regering.

Die gelijkwaardigheid staat ook centraal in het nieuwe samenwerkingsakkoord tussen Vlaanderen en de federale staat rond hulp- en dienstverlening aan gedetineerden dat in 2023 door beide regeringen definitief werd goedgekeurd en

intussen ook unaniem werd gestemd in beide parlementen. Na jarenlange onderhandelingen is het een mijlpaal die zorgt voor goede werkafspraken, maar ook voor een versterking van onze positie en betrokkenheid bijvoorbeeld bij de bouw en renovatie van nieuwe gevangenissen. Ik laat het samenwerkingsakkoord tevens lokaal doorvertalen in een afsprakennota per gevangenis om ervoor te zorgen dat het geen dode letter blijft op het terrein.

Wat de hervorming van de penitentiaire gezondheidszorg betreft, blijf ik de evoluties van mijn federale collega's opvolgen. Hiervoor stem ik af met mijn collega bevoegd voor Welzijn en Volksgezondheid om de Vlaamse visie in de diverse werkgroepen binnen te brengen. In augustus 2023 startten zes projecten 'Drugs & Detentie' op in de gevangenissen van Hasselt, Haren, Antwerpen, Leuven-Centraal, Gent en Nieuw-Dendermonde om een nieuw zorgmodel uit te testen. De Vlaamse actoren verzorgen het drughulpverleningsaanbod binnen deze projecten en de Vlaamse beleidscoördinatoren zorgen voor de afstemming tussen de Vlaamse en de federale actoren. Voor meer efficiëntie maken zij samenwerkingsafspraken, op zowel cliënt- als organisatorisch niveau, om de rol en opdracht van elkeen te verduidelijken.

OD 2.2: Het elektronisch toezicht als gemeenschapsgerichte straf of maatregel

Het is ondertussen ruim bekend dat er steeds vaker gegrepen wordt naar elektronisch toezicht binnen de strafuitvoering of als modaliteit van de voorlopige hechtenis. Een recordaantal burgers voeren deze modaliteit thuis uit met een enkelband: van 3.048 in 2016 naar 3.995 in 2019 en 6.767 in 2023. Elektronisch toezicht in het kader van de voorlopige hechtenis is in 2023 met 25% gestegen in vergelijking met 2022. Deze enorme stijgingen hebben enerzijds te maken met het toenemend vertrouwen van de rechters in de maatregel en anderzijds met de overbevolking in de gevangenissen.

Elektronisch toezicht kan een juiste straf zijn voor bepaalde misdrijven, maar is niet automatisch de gepaste straf. Vaak wordt in gevallen waar er nog een acuut gevaar heerst voor het slachtoffer, of waar de dader de mogelijkheid heeft om zijn feiten verder te zetten, toch gekozen voor een enkelband. Denk daarbij aan intrafamiliaal geweld, kindermishandeling, tienerpooiers, het delen van kinderpornografische beelden, drugsdealers, etc. Ik ben mijn vraag aan het federale niveau blijven herhalen via de IMC Justitiehuisen, via bilaterale contacten, en in het kader van de Wet Externe Rechtspositie, om uitzonderingen te voorzien voor bepaalde daders zodat bijvoorbeeld geen veroordeelden van intrafamiliaal geweld met een enkelband onder hetzelfde dak als het slachtoffer te plaatsen. Want dit gebeurt wel degelijk. Dergelijke daders horen geen enkelband te krijgen. Maar ik blijf voor volwassen daders wel afhankelijk van de beslissingen van het federale niveau, wat niet het geval is bij minderjarigen. Daarom heb ik, in het kader van het opleggen van elektronisch toezicht voor minderjarigen, wel die uitzonderingscriteria voorzien, zoals hierboven vermeld. Dus het kan wel degelijk.

Zoals hierboven aangegeven blijft het aantal mensen onder elektronisch toezicht ook in 2023 stijgen. We stellen vast dat het aantal nieuwe dossiers voor het VCET in 2023 nog nooit zo hoog is geweest in vergelijking met de jaren voordien. Een stijging van 30,8% t.o.v. het jaar 2022. Dit heeft een enorme impact op het personeel en het materiaal van het VCET.

Door die voortdurende toename, is het natuurlijk van cruciaal belang dat er voldoende enkelbanden beschikbaar zijn. Al sinds het begin van deze regeerperiode heb ik er voor gezorgd dat er steeds voldoende materiaal beschikbaar was. Via een opvolgtool wordt het voorraadbeheer zeer nauw opgevolgd om in te spelen op alle

fluctuaties van in- en uitstroom van de diverse soorten mandaten elektronisch toezicht.

Daarnaast is er natuurlijk ook voldoende personeel nodig om die hoge instroom aan te kunnen. De afgelopen jaren versterkte ik tijdig en voortdurend het personeelsbestand van het VCET (waaronder mobiele eenheid, monitoring, justitieassistenten, stafmedewerkers,...) om de blijvende instroom op te kunnen vangen. De beslissingen om meer in te zetten op enkelbanden van vandaag op morgen, moet immers ook opgevangen kunnen worden. Het is voor het VCET niet mogelijk om zomaar een bed bij te plaatsen zoals in de gevangenis en het met hetzelfde personeelsaantal te doen. Er zijn extra mensen en enkelbanden nodig. Ook die aanwervingen kosten tijd, de opleidingen nemen enkele maanden in beslag en er wordt ook standaard een veiligheidsscreening uitgevoerd. Maar omdat er sinds corona een enorme stijging merkbaar was, heb ik tijdig geïnvesteerd in die personeelscapaciteit om te voorkomen dat de aansluitingen zouden moeten weigeren. We zijn dus altijd blijven aansluiten. Intussen is het personeelsbestand verdubbeld in vergelijking met het begin van de legislatuur. Dankzij deze personeelsinvesteringen (65 extra functies en een afdelingshoofd cf. personeelsplannen van 2020, 2021, 2022, 2023), blijft de capaciteit van het VCET zo verzekerd om personen onder elektronisch toezicht op te volgen en de gepaste begeleiding en ondersteuning te geven.

Maar er zijn natuurlijk ook voldoende enkelbanden nodig. Omdat we met heel verouderde enkelbanden werkten die niet meer op voorraad waren, heb ik in eerste instantie alle enkelbanden laten vernieuwen en een grotere stock aangelegd, om in de tussentijd een nieuwe overheidsopdracht te lanceren, samen met de Franse en Duitstalige Gemeenschap om de meest hoogstaande technologische enkelbanden te kunnen aankopen. Zo wil ik aan bepaalde toekomstige behoeftes kunnen voldoen, en efficiënter en sneller alarmen kunnen opvolgen. De gunning van het nieuwe contract is gebeurd in augustus 2023, gevolgd door de voorbereiding van een implementatieproces om de nieuwe technologie te installeren, nieuwe computers te leveren, het nieuwe materiaal uit te testen, enkelbanden te vervangen, opleidingen te geven, alles aan te sluiten op de bestaande systemen, etc. De implementatie werd in het najaar van 2023 voorbereid, de ingebruikname van het nieuwe toezichtsmateriaal en monitoringprogramma werd midden april 2024 gerealiseerd. Alle oude enkelbanden zullen tegen deze zomer vervangen zijn. Deze aanbesteding stond in het teken van innovatieve toepassingen zoals onder meer de slachtofferapplicatie in het kader van contactverboden (cf. VI. Beleidsveld Justitie en Handhaving, cluster Justitie, SD1: Slachtoffers centraal in het Vlaams beleid), elektronische monitoring voor jeugddelinquenten en een alcohol- en drugsmeter in de enkelband.

Verder nam ik de werkprocessen onder de loep. Zo bekeek ik o.a. de infolux, de rolafbakening en de samenwerking met opdrachtgevers en lokale overheden met ruime focus op de kwaliteit van de dienstverlening. Ik besteed hierbij bijzondere aandacht aan de optimalisatie van de informatiedoorstroming naar lokale besturen, het gevangeniswezen, de politiediensten en de veiligheids- en inlichtingendiensten zodat er indien nodig snel kan ingegrepen worden. Samenwerkingsafspraken voor de informatiedoorstroming met veiligheids- en inlichtingendiensten zijn lopend; er wordt gewerkt aan een samenwerkingsprotocol. We werken ook mee aan de actualisatie van de omzendbrief voor straffen van drie jaar of minder met het gevangeniswezen en de andere gemeenschappen. Het regelgevend traject met onder meer een kader voor een capaciteitsbeheer (prioritaire uitvoering van opdrachten) ET werd voorbereid.

Verder werden ook de interne werkprocessen bestudeerd en bijgestuurd. Door het proces rond interventies en planning van de mobiele eenheid efficiënter te maken, slaagden we er in meer enkelbanden aan te sluiten. Deze optimalisatieoefening

over de werking van de mobiele eenheid werd uitgevoerd in 2023 en reeds structureel ingebed in de dagelijkse werking.

Eveneens nam ik in het voorjaar 2023 het initiatief om samen met het VCET en de justitiehuisen een pilootproject op te starten met de VDAB Limburg, dat voorzag in een aanklappende toeleiding naar werk gezien dit één van de beste manieren is om recidive te voorkomen. Deze bevindingen zullen nu verder uitgewerkt worden in een samenwerkingsprotocol met VDAB en verankerd worden in de reguliere werking en eventueel ook uitgebreid worden over heel Vlaanderen.

Tenslotte nam ik de nodige initiatieven, in uitvoering van het decreet jeugddelinquentierecht, en in samenwerking met mijn collega-minister van Welzijn, om ook elektronische monitoring voor jeugddelinquenten te introduceren. Zo hebben we het wetgevend kader aangepast zodat elektronische monitoring – op vraag van de jeugdmagistratuur – ook in de voorbereidende fase zou kunnen toegepast worden, en werd elektronische monitoring voor bepaalde misdrijven uitgesloten, zoals bv voor intrafamiliaal geweld of moord zoals hierboven ook al vermeld. Ook werd het regelgevend proces voorbereid om in mei 2024 te kunnen starten met een proefproject rond elektronische monitoring van jeugddelinquenten in Antwerpen. Daarvoor werden ook de nodige voorbereidingen gedaan op het terrein. Zo werd er een nauwe samenwerking opgestart met onder andere de Antwerpse jeugdbrigade, jeugdparketten, jeugdmagistraten om tot bepaalde afspraken te komen, de doelgroepen af te bakenen, de procesflow in kaart te brengen, etc. Ook werd gezorgd dat er extra personeel kon aangeworven worden bij zowel het Agentschap Opgroeien, specifiek voor begeleiders elektronische monitoring, als bij het VCET. Er werden voor beide diensten opleidingen georganiseerd en een samenwerkingskader opgesteld. In 2023 werd dus alles in voorbereiding gebracht om het proefproject in 2024 te kunnen starten.

OD 2.3: De rol van de justitiehuisen in de gerechtelijke keten versterken en volop inzetten op indicatiestelling, risicotaxatie en risicomangement

Bij aanvang van deze legislatuur stond ik erop om risicotaxatie en risicomangement ingang te doen vinden in de justitiehuisen. Een keuze waar ik nog steeds achter sta want zo kunnen we de justitieassistenten bij strafrechtelijke advies- en begeleidingsopdrachten ondersteunen bij enerzijds het inschatten van het recidiverisico en anderzijds bij het bepalen van wat nodig is om herhaling van criminaliteit te voorkomen en welke intensiteit van toezicht, opvolging en begeleiding nodig is in concrete dossiers.

Het in 2022 opgestarte pilootproject risicotaxatie in zedendossiers werd in de eerste helft van 2023 geëvalueerd en bijgestuurd. Sindsdien is een risicotaxatie in zedendossiers de standaard geworden in een vijftal mandaten. Ondertussen zijn de tien psychologen zich blijven verder specialiseren en hebben ze bijkomende opleidingen gevolgd, zoals in risicotaxatie-instrumenten voor intrafamiliaal geweld en kindermishandeling, stalking, geweldsdelicten, en algemene criminaliteit. De bedoeling is dan ook om naast het risicotaxatie-instrument voor zeden stelselmatig uit te breiden naar andere delictscategorieën. In 2023 hebben de psychologen alvast het geweldsaspect in zedendossiers mee getaxeerd, om zo een meer uitgebreide risico-inschatting te kunnen meegeven aan de opdrachtgever.

De volledige implementatie van risicotaxatie binnen de justitiehuisen werd ook in 2023 nog ondersteund door de VUB – en bovendien verlengd tot en met juli 2024. Na de ontwikkeling van de beslisboom die aanduidt welke risicotaxatie-instrument, op basis van wetenschappelijke onderbouwing, het meest aangewezen is, ontwikkelde de VUB in samenwerking met de psychologen van de justitiehuisen een informatieverzamelingsformat dat gebaseerd is op de Risk Need and Responsivity (RNR) principes. Dit format ondersteunt de justitieassistenten in het

uniform verzamelen en structureren van informatie met betrekking tot alle verschillende levensdomeinen. Deze manier van informatie verzamelen zorgt er bovendien voor dat de verzamelde info bruikbaar blijft wanneer de psycholoog effectief een risicotaxatie uitvoert. Het gebruik van dit informatieverzamelingsformat werd uitgetest gedurende twee maanden in de daderbegeleiding van Justitiehuis Gent. Daarna volgde een evaluatie van de test en een bijsturing van het format. In de loop van 2024 wordt het gebruik van het format uitgerold over alle Vlaamse justitiehuisen.

Afgelopen jaar werden daarnaast alle nodige voorbereidingen getroffen om in 2024 de psychologen te kunnen laten starten met het uitvoeren van psychodiagnostiek binnen de justitiehuisen. Dit diagnostisch onderzoek zal steeds kaderen binnen het juridisch traject van de justitiabele en richt zich dus louter op de strafrechtelijke opdrachten. De psycholoog die het onderzoek voert, beoogt met behulp van gevalideerde instrumenten een persoonlijkheidsbeeld te schetsen van de justitiabele zodat de justitieassistent ondersteund kan worden bij een adviesopdracht of de uitwerking van een begeleiding op maat van de justitiabele.

Naast risicotaxatie en psychodiagnostiek hebben de psychologen ook een consultfunctie voor de justitieassistenten. De justitieassistenten kunnen namelijk beroep doen op de expertise van de psycholoog voor zowel dossiergebonden als algemene vragen in verband met justitiabelen met (het vermoeden van) een onderliggende psychische aandoening. Deze consultfunctie werd in 2023 uitgebreid naar burgerrechtelijke opdrachten en de diensten slachtofferonthaal. In deze opdrachten kunnen de justitieassistenten een consult vragen bij die psycholoog die hen kan bijstaan in het omgaan met bijvoorbeeld een getraumatiseerd slachtoffer in een dossier van de dienst slachtofferonthaal of een ouder met een psychiatrische stoornis in het kader van burgerrechtelijke opdracht. In 2023 ontvingen we zo 438 nieuwe consultvragen.

Tot slot zorgde ik voor een wettelijke basis voor de interne informatie-uitwisseling in de justitiehuisen, tussen de psychologen en de justitieassistenten, zonder dat er sprake is van een strafbare schending van hun beroepsgeheim. Daarvoor wijzigde ik het decreet van 26 april 2019 voor wat de indicatiestelling en de interne informatiedeling betreft. Het ronde het afgelopen jaar het legistiek traject voor dit wijzigingsdecreet van 17 maart 2023 ook af.

OD 2.4: Een snelle, kordate en consequente opvolging en responsabiliserende begeleiding van daders

De Justitiehuisen blijven inzetten op innovatie en zoeken naar inzichten om recidive te beperken. Om dossiers van veelvoorkomende criminaliteit op een snellere en efficiëntere wijze aan te pakken en hervat te voorkomen, zet ik sterk in op een lik-op-stukbeleid door middel van een aantal lopende projecten waaraan de Justitiehuisen deelnemen. Zo werd in 2023 verder gewerkt aan de uitrol van het project SAMEN in Mechelen (en bij uitbreiding Antwerpen en Neteland) en het project M in Limburg.

Het project SAMEN staat voor Snel, Alternatief, Maatwerk, Efficiënt en Nabij en wordt gekenmerkt door een op maat gemaakte aanpak voor plegers van veelvoorkomende criminaliteit. Via de herstelkamer kan deze doelgroep instromen in deze alternatieve afhandeling. Dossiers rond plegers met een verhoogd recidiverisico worden op een intersectoraal casusoverleg besproken. Ik heb daarvoor een projectbegeleiding voorzien door een wetenschappelijk team van de VUB. Naast de projectbegeleiding evalueert de VUB ook het project en worden er ook middelen ingezet voor het organiseren van casusoverleg door de minister van Binnenlands Bestuur. Het moet inzicht geven in het effect van deze persoonsgerichte aanpak van veiligheidsproblemen op daders, slachtoffers en de

samenleving. Ik volg het onderzoek van nabij op en neem de opgebouwde kennis mee in de evaluatie van bestaande en de opstart van eventuele nieuwe projecten.

Het project M is een ketenaanpak in Limburg en baseert zich op drie basisprincipes: Maatwerk, Multidisciplinaire samenwerking en Met snelheid. De sectie M van het parket in Limburg levert in dit samenwerkingsverband de dossiers aan. In 2023 smolt deze sectie samen met de sectie Jeugd en Gezin tot de nieuwe sectie M+. Binnen de vernieuwde sectie wordt nog steeds gewerkt aan een snelle justitiële afhandeling door in te zetten op een goede samenwerking tussen politie, parket en het Justitiehuis. Dankzij het samenvoegen van beide secties kunnen dezelfde principes echter ook worden toegepast op minderjarigen.

Vanuit de reeds bestaande intersectorale samenwerkingsverbanden in Limburg is het idee gegroeid om in een Zorg- en Veiligheidshuis te voorzien, naar voorbeeld van het Nederlands model. Het is een plaats waar justitiële, politionele, hulpverlenende en bestuurlijke partners onder één dak samenzitten in het kader van minstens twee ketenaanpakken rond ernstige en complexe dossiers op het snijvlak van veiligheid, welzijn en zorg. In 2023 heb ik de ketenaanpakken sectie M+ en Veilig Huis in Limburg reeds samen ondergebracht in de Vlaamse vleugel van het provinciehuis. Binnenkort zal ook minstens één justitieassistent in het kader van bemiddeling en maatregelen plaatsnemen in het provinciehuis. Verder lopen er nog verschillende overlegplatformen tot casusoverleg die we gefaseerd zullen inbedden in het Zorg- en Veiligheidshuis.

Een ander project dat nu bestendig wordt zijn de drugsopvolgingskamers (DOK) – gespecialiseerde kamers binnen de rechtbank van eerste aanleg - geven aan beklaagden de kans om onderliggende problemen, die druggerelateerde criminaliteit in de hand werken, aan te pakken. Tijdens een intensieve opvolgperiode werkt de beklagde aan diens drugs- en andere criminogene problemen. De justitieassistent begeleidt, houdt toezicht en oriënteert de beklagde naar de juiste drughulpverlening. Vervolgens brengt de justitieassistent hierover verslag uit aan de rechtbank en het parket. Aan het eind van het traject wordt een straf uitgesproken die rekening houdt met de wijze waarop deze is verlopen.

De drugopvolgingskamers kennen intussen in de hersteltrajecten een wettelijke basis in de wet van 18 januari 2024 om justitie menselijker, sneller en straffer te maken. Ter voorbereiding van deze wet heb ik in 2023 maximaal ingezet op de voorbereiding van de implementatie van deze wet. De visie van de justitiehuizen werd geagendeerd op verscheidene (federale) fora. Naast de bestaande drugopvolgingskamers in Gent, Antwerpen, Brugge, Turnhout en Mechelen werden intussen in Dendermonde, Ieper, Leuven, Hasselt, Tongeren, Veurne, Kortrijk en Oudenaarde nieuwe initiatieven opgestart. In al deze drugopvolgingskamers heb ik justitieassistenten ter beschikking gesteld. De justitiehuizen waren ook steeds actief betrokken bij de opstart van nieuwe en evaluatie van bestaande drugopvolgingskamers. Op die manier heb ik geprobeerd om de nodige uniformiteit te garanderen waarvoor ik al jaren ijver.

Naar voorbeeld van de goeie werking van de drugopvolgingskamers, richtte ik in 2021 samen met het Parket van Antwerpen de Jongerenopvolgkamer (JOK) op. Deze gespecialiseerde kamer binnen de rechtbank van eerste aanleg biedt de mogelijkheid aan jongvolwassen beklaagden - om onder toezicht van deze kamer - met begeleiding/ondersteuning aan diens problematiek(en) te werken. Het is een intensief traject op maat waarbij de verschillende partners aanklappend aan de slag gaan met jongeren die zich bevinden in de overgang van minder- naar meerderjarigheid. Na afloop van het traject volgt een straf op maat. De voorbije jaren werd het project geëvalueerd en bijgestuurd om een effectief en efficiënt lik-op stukbeleid te garanderen. Ook in 2023 heb ik verder ingezet op de werking van

de jongerenopvolgkamer omdat ik geloof in de idee van een intensief traject waar jongeren werken aan re-integratie alvorens sprake is van een eindvonnis.

Tenslotte werd, qua proefprojecten, in Mechelen in 2022 een Kamer Intrafamiliaal Geweld (IFG) opgericht, dit vanuit de ervaring dat kort op de bal spelen met een intensief kort traject werkt. Dit is een zitting, op de rechtbank van eerste aanleg, waar enkel IFG-zaken worden behandeld. De finaliteit van de kamer bestaat in het maximaal de kans geven aan plegers van intrafamiliaal geweld om de situatie te veranderen kort na het plegen van de feiten en volop in te zetten op hulpverlening. Ook in 2023 heb ik binnen deze kamer IFG justitieassistenten ter beschikking gesteld. De justitieassistent stelt samen met de beklaagde een behandelplan op en volgt deze gedurende het gehele traject verder op. Net als bij de andere opvolgkamers wordt aan het eind van het traject een straf uitgesproken die rekening houdt met de wijze waarop deze is verlopen.

Een andere maatregel waarbij de justitiehuisen een belangrijke rol spelen, is het tijdelijk huisverbod (THV). De bedoeling van een THV is geweld in een gezin te stoppen door de dader uit huis te plaatsen en zo alle partijen de tijd te geven om tot rust te komen en om aansluiting te vinden bij de nodige hulp- en dienstverlening. Binnen de Vlaamse justitiehuisen ontvingen we het afgelopen jaar 622 dossiers THV, dat zijn er 35% meer dan het jaar voordien. Dit is zelfs 72% meer dan in 2021. Procureurs schatten de maatregel dus meer naar waarde en passen deze ook vaker toe. Dit is ook deels te wijten aan de lange geschiedenis van Veilige Huizen in bepaalde regio's. Uit ervaring weten we immers dat de aanwezigheid van deze huizen sturend werkt en parketten stimuleert om een tijdelijk huisverbod op te leggen. Jammer genoeg blijven er lokale verschillen. Daarom zette ik in 2023 in op een ruimere bekendmaking van de maatregel. Ik deed dit via lokaal en bovenlokaal overleg met de opdrachtgevers. De toepassing zou ook groter zijn als de maatregel aantrekkelijker is voor de parketten. Daarom was het College van procureurs-generaal in 2022 een evaluatie gestart van de omzendbrieven. Na herhaaldelijke vragen naar de resultaten van deze evaluatie, ontving ik ze eindelijk eind april 2024. De resultaten zullen besproken worden tijdens het expertisenetwerk criminaliteit tegen personen van 30 mei 2024. Intussen analyseer ik het tachtig pagina's lange rapport om te bekijken welke concrete maatregelen we aan de vaststellingen kunnen verbinden. Binnen de justitiehuisen zelf zijn we in die tijd zeker ook niet bij de pakken blijven zitten. Een werkgroep boog zich over de verdere verfijning van de werkwijze waarop in THV-dossiers gewerkt wordt met alle betrokkenen. Deze resultaten zullen nu samengelegd worden met de resultaten van de evaluatie van het College om zo onze werkprocessen te kunnen optimaliseren.

Naast intrafamiliaal geweld werd de focus ook nog gelegd op een zeer specifieke groep daders, namelijk tienerpooiers. De afgelopen jaren groeide in Vlaanderen de aandacht voor dit fenomeen maar de meeste acties en onderzoeken situeerden zich op het niveau van slachtofferschap. Over de daders, de tienerpooiers zelf, was er nog maar weinig geweten. Daarom richtte ik in 2022 binnen de Vlaamse stuurgroep Tienerpooiers een werkgroep 'daders' op en startte ik in 2022 in samenwerking met de VUB een onderzoek naar het profiel en de aanpak van tienerpooiers. Het onderzoek werd deze zomer afgerond. De belangrijkste conclusies zijn dat tienerpooiers relatief jong, mannelijk, laaggeschoold en werkloos zijn. Zij vertonen vaak antisociale persoonlijkheidskenmerken en persoonlijkheidsstoornissen en de meeste hebben een migratieachtergrond. Ze opereren meestal in los gestructureerde, niet-gesofisticeerde maar goed genetwerkte groepen en passen hun modus operandi aan naargelang de achtergrond en context van het slachtoffer. Het zijn geen seksuele delinquenten, maar eerder oplichters. Ze willen snel, veel geld verdienen. Op basis van de resultaten van dit onderzoek ga ik acties formuleren die het daderluik van het bestaand actieplan rond tienerpooiers kunnen versterken en eventueel de werkwijze ten aanzien van deze doelgroep binnen de justitiehuisen kunnen

verfijnen. Daarbij ga ik onder andere inzetten op sensibilisering binnen de justitiehuisen rond het profiel van deze daders zodat ze dit kunnen meenemen in hun begeleidingen.

Tot slot bleef ook in 2023 de kordate uitvoering van de werkstraffen één van mijn prioriteiten. De onvermijdelijke vertraging op de uitvoering van werkstraffen door de impact van de coronamaatregelen heb ik het voorbije jaar volledig weggewerkt, dit zelfs met een hoge instroom aan nieuwe werkstraffen. De justitiehuisen ontvingen in 2023 5.440 nieuwe werkstraffen, een stijging van maar liefst 45% in tegenover 2020. Praktisch alle dossiers waarin er een werkstraf werd opgelegd, worden nu binnen de 30 dagen opgestart.

Ik heb dit kunnen realiseren door de voorbije jaren sterk in te zetten op de uitbreiding van het bestaande aanbod. Ik creëerde 1.900 extra plaatsen in die regio's waar de meeste ondersteuning nodig was. Zo startte ik verschillende werkvloerprojecten op, waaronder het mobiel werkvloerproject van OVAM in het kader van opruimen van zwerfvuil en de mobiele werkvloerprojecten in de provincies Antwerpen en Limburg en het gerechtelijk arrondissement Brussel. Een mobiel werkvloerproject houdt in dat er met een groep werkgestraften taken worden uitgevoerd bij externe organisaties. In 2023 vond er een uitgebreide evaluatie van deze mobiele werkvloerprojecten plaats. Gezien de positieve evaluatie en de blijvende nood aan extra werkplaatsen heb ik bovendien structurele middelen voorzien die ervoor zorgen dat deze mobiele werkvloerprojecten kunnen verderlopen tot einde 2025. Ik ben dus blijven inzetten op de monitoring en evaluatie van het aanbod van prestatieplaatsen en het zoeken naar nieuwe prestatieplaatsen indien nodig, en ik zal dit ook blijven doen.

Naast het voorzien van een uitgebreid en gebiedsdekkend aanbod, heb ik ook werk gemaakt van het ontwikkelen van een digitaal platform waarbij de justitiehuisen en partners op een vlotte en veilige manier informatie kunnen uitwisselen. (cf. VI. Beleidsveld Justitie en Handhaving, cluster Justitie, OD 4.3: Digitalisering met het oog op een betere doorstroming van informatie en uitwisseling van gegevens)

Ook het kansenbeleid bij de werkstraffen heb ik onder de loep genomen. Eerst heb ik zelf een strenger kansenbeleid uitgebouwd dat geldt voor alle justitiehuisen en vervolgens ben ik hierover in gesprek gegaan met alle voorzitters van de probatieweetkamer om hierrond uniforme afspraken te maken. Dit resulteerde in een afsprakenkader tussen de afdeling justitiehuisen en de voorzitters over de behandeling van werkstraf dossiers.

OD 2.5: De nodige aandacht voor daders met multi-problematieken

De voorbije jaren heb ik me sterk ingezet om aandacht te vragen voor de behandeling en begeleiding van daders met multi-problematieken. Nogal wat veroordeelde daders kampen met bijkomende problemen zoals zwakbegaafdheid, psychologische en psychiatrische problemen, verslavingsproblemen, aandachts- en ontwikkelingsstoornissen. Een behandeling van deze problematiek of het zoeken van de nodige begeleiding, maken dan ook vaak deel uit van de voorwaarden die de rechter oplegt. Al te vaak zijn de bestaande trajecten echter niet afdoende of worden veroordeelden door hulpverleners geweigerd omwille van de complexe problematiek. Het gaat hier bijvoorbeeld over zwakbegaafde zedendelinquenten met psychiatrische problemen of over situaties van familiaal geweld, waar agressie tegelijk voorkomt met verslavingsproblemen. Mensen die simpelweg moeten behandeld worden om recidive te voorkomen maar niet het juiste behandelaanbod vinden. Om de toegankelijkheid en de continuïteit van het hulpaanbod voor deze justitiabelen te optimaliseren werk ik al sinds de start van de legislatuur samen met de Vlaamse minister van Welzijn en de federale minister van Volksgezondheid.

We maakten een gezamenlijk visie-document op over wat forensische zorg moet inhouden en hoe de justitiële actoren en zorgactoren moeten samenwerken. Dit document was de start voor een nieuwe samenwerking op het terrein. Enerzijds werden nieuwe overlegstructuren (casusoverleg, provinciaal structureel overleg) gecreëerd die de aandacht voor de doelgroep verhoogden en oplossingen zoeken voor concrete cases wanneer een bepaald zorgaanbod ontbreekt. Hoewel deze overlegstructuren nog verder vorm moeten krijgen werd een nieuwe tendens ingezet. De nood aan samenwerking wordt overal erkend en op vele plaatsen vinden organisaties elkaar waar ze vroeger niet van elkaars bestaan afwisten. Anderzijds werd een afsprakenkader voor info-uitwisseling tussen zorg- en justitiële actoren gerealiseerd. Het bevat duidelijke afspraken over welke partner op welk moment welke actie moet ondernemen, ook als een begeleiding de verkeerde kant uitgaat. Zo kunnen we ervoor zorgen dat een justitieassistent tijdig kan ingrijpen en naar andere oplossingen kan zoeken, of het parket of de magistratuur kan inlichten wanneer de opgelegde voorwaarden niet worden opgevolgd. Dit document wordt door het terrein warm onthaald omdat het een kader biedt om in te werken en staat voor een uniforme aanpak tussen de justitiehuisen en de zorgpartners, ongeacht waar de justitiabele woont. Voortaan vormt dit de basis wanneer justitiële en zorgactoren gaan samenwerken. Deze oefening wordt ook meegenomen in de overstijgende oefening waarbij ik samen met mijn collega van Welzijn en de federale ministers van Justitie en Volksgezondheid wil komen tot een Masterplan forensische zorg. Het doel is om voor iedere justitiabele met een onderliggende psychiatrische problematiek een behandelaanbod op maat te voorzien, los van het statuut.

Naast deze trajecten, heb ik ervoor gezorgd dat er voor de tijdspanne van mei 2023 tot en met april 2027 5,4 miljoen euro in bijkomende forensische hulpverlening wordt geïnvesteerd. Om deze middelen te kunnen inzetten waar ze het meest nodig zijn, liet ik eerst de problemen in kaart brengen door de justitiehuisen. De 17 projecten zijn nu allemaal opgestart en creëren een aanbod op maat voor justitiabelen met een psychische problematiek die omwille van de veelheid aan problemen nergens terecht konden. Het gaat over projecten voor justitiabelen met zeer specifieke noden, zoals de mentaal zwakbegaafden, de alcoholverslaafden in combinatie met seksuele problematiek. Ik ben verheugd dat we door de bijkomende middelen organisaties hebben gevonden die extra inspanningen zullen leveren om die moeilijke doelgroep te bereiken: enerzijds door de krachten met een partnerorganisatie te bundelen en ieder een aspect voor zijn rekening te nemen, anderzijds door gezamenlijk aangepaste methodieken te ontwikkelen. De netwerkbeheerders van de justitiehuisen volgen deze projecten op de voet op. Op die manier zullen veel justitiabelen eindelijk de behandeling krijgen die ze nodig hebben en ontlasten we ook de justitieassistenten van een soms eindeloze zoektocht naar een juist aanbod.

Om de noden en de projecten die er tegen overstaan goed te kunnen opvolgen, heb ik een registratiesysteem laten ontwikkelen dat ons nu een permanent zicht biedt op de instroom naar die initiatieven. Het instrument werd in maart 2023 in gebruik genomen en is ondertussen in de justitiehuisen goed ingeburgerd. De inzichten die de analyserapporten ons boden, vormden mee de basis voor het uitschrijven van het Masterplan Forensische zorg. (cf. VI. Beleidsveld Justitie en Handhaving, cluster Justitie, OD 4.2: Ontwikkeling van een evidence-based beleid)

Specifiek wat de behandeling en opvolging van zedendaders betreft, ben ik reeds in 2020, op mijn initiatief, samen met Vlaams minister van Welzijn en de federale ministers van Justitie en van Volksgezondheid, gestart met de herwerking van het zesentwintig jaar oude samenwerkingsakkoord tussen de federale overheid en de Vlaamse Gemeenschap inzake de begeleiding en behandeling van daders van seksueel misbruik. De complexiteit van de huidige bevoegdheidsverdeling op het vlak van geestelijke gezondheidszorg heeft dit werkproces jammer genoeg vertraagd. Die complexiteit heeft ook gemaakt dat de federale minister van

Volksgezondheid intussen uit het traject is gestapt, maar het heeft me niet weerhouden om eindelijk een tekstvoorstel met de andere betrokkenen af te kloppen. Naast een juridisch-technische actualisatie van de bepalingen bevat het voorliggende tekstvoorstel ook belangrijke inhoudelijke toevoegingen om het gespecialiseerd hulpaanbod te versterken en de samenwerking tussen de justitiehuisen en de gespecialiseerde hulpverlening te optimaliseren. Inclusie van het gespecialiseerd aanbod van psychiatrische ziekenhuizen en uitvoering van gespecialiseerde adviesverlening door de justitiehuisen zijn belangrijke wijzigingen die in het tekstvoorstel vervat zitten. Het tekstvoorstel werd zo met het bijhorende instemmingsdecreet begin mei voor een eerste keer principieel goedgekeurd door de Vlaamse regering. Een belangrijke stap in de organisatie van begeleiding en behandeling van zedendelinquenten.

OD 2.6: Een structurele aanpak van radicalisering

In januari 2023 werd het startschot gegeven om de justitiehuisen formeel te betrekken in de voorbereiding van de reclassering van geradicaliseerde gedetineerden. Nog tijdens de detentie wordt een justitieassistent betrokken om mee te adviseren over de voorbereiding van het reclasseringstraject van de gedetineerde in samenspraak met de partners die binnen de gevangenis muren aan de slag zijn met de geradicaliseerde gedetineerde. Een mandaat waar ik heel hard rond heb moeten duwen om op te kunnen starten. In Wallonië is deze beweging bijvoorbeeld nog niet gebeurd. In 2023 ontvingen de Vlaamse justitiehuisen al 25 mandaten vanuit de gevangenis om mee te adviseren over de reclassering van geradicaliseerde gedetineerden. Zo zal een justitieassistent niet enkel met de diensten binnen de gevangenis bekijken hoe het traject van de geradicaliseerde in de gevangenis loopt, maar zal deze ook op huisbezoek gaan bij de familieleden en toekomstige thuissituatie van de geradicaliseerde gedetineerde. Zo krijgt de justitieassistent beter zicht op waar de gedetineerde terecht zal komen en welke hulpverleningstrajecten er mogelijk zijn eens de gedetineerde vrij komt. Want vrij komen ze sowieso. Op deze manier kan dus nagegaan worden of de situatie goed zit en hoe die beter opgevolgd moet worden. De justitieassistent waakt er zo reeds tijdens de voorbereiding in detentie over dat de gedetineerde buiten komt met een werkbaar reclasseringsplan.

Daarnaast heb ik in 2023, samen met mijn collega van Binnenlands Bestuur, verder aan de kar getrokken bij de federale collega's om toch het samenwerkingsakkoord voor de lokale integrale veiligheidscellen radicalisering erdoor te krijgen om zo de juridische leemtes te dichten die nog bestaan binnen de LIVC-R werking. Helaas is dit veel te lang blijven liggen op federaal niveau, en bij de heropstart bleek dat er inhoudelijk ook nog een aantal verschillen zitten tussen de Franstalige gemeenschap en Vlaanderen. Deze knelpunten moeten dus nog uitgeklaard worden. Naast een overkoepelend juridisch kader voor de LIVC R is in dit ontwerp van samenwerkingsakkoord ook een juridische basis opgenomen voor de penitentiaire integrale veiligheidscellen (PIVC R), de tegenhanger van de LIVC R in de gevangenis. Op die manier kunnen we ook een solide juridische basis geven aan het casuoverleg voor geradicaliseerde gedetineerden in de gevangenis en maken we het tevens mogelijk om daarbij de lokale besturen en de information officer te betrekken. Zo kunnen we vanuit detentie de brug naar de LIVC R en de lokale task force (LTF) maken.

In het kader van de LIVC R werking, ben ik samen met mijn collega van Binnenlands Bestuur, in 2023 een traject gestart om het LIVC R decreet te evalueren. Dit gebeurt onder andere via een vragenlijst bij de actoren op het terrein. De resultaten zullen in het voorjaar 2024 verwerkt worden.

Ook de aanpak van geradicaliseerde justitiabelen door de justitiehuizen werd in 2023 geëvalueerd. Op basis van de beleidsaanbevelingen die hieruit volgden, zal een transitie plaatsvinden van het model van ondersteunende experten radicalisering (justitieassistenten die als expert andere justitieassistenten ondersteunen in het opnemen van radicaliseringsdossiers) naar een model van experten radicalisering (justitieassistenten die opgeleid worden als expert en zelf alle radicaliseringsdossiers opnemen). Dit team van experten zal aangestuurd worden door een afzonderlijke coördinator radicalisering die tevens toeziet op de vlotte informatie-doorstroming in radicaliseringsdossiers. Alle experten zullen opnieuw een volledig opleidingstraject doorlopen inclusief de hernieuwde VERA 2 R opleiding van het NIFP (Nederlands Instituut voor Forensische Psychiatrie en Psychologie) als ondersteunend instrument om tot optimaal risicomanagement te komen bij de opvolging van gewelddadige extremisten.

Tenslotte werd ook een interne analyse gestart waarbij er om de 3 maand een evaluatie wordt gemaakt van de lopende radicaliseringsdossiers om nog eens extra na te gaan of er alarmbellen afgaan in bepaalde dossiers, of als er zaken zijn die aangekaart moeten worden bij de opdrachtgevers en OCAD. Zo werden vorig jaar 6 moeilijke dossiers uitgelicht en besproken met zowel het federale kabinet justitie, OCAD, de magistratuur alsook Welzijn en Volksgezondheid.

SD 3: Een laagdrempelige, kwalitatieve en efficiënte juridische eerstelijnsbijstand

In 2023 zette ik volop in op een nieuwe, meer uniforme werking van de commissies juridische eerstelijnsbijstand die gratis juridisch advies bieden aan de burger. Zo werken zij vanaf 2023 voor het eerst met een meerjarenplan. Via deze plannen werken ze aan acties rond bekendmaking, doelgroepen en dienstverlening over meerdere jaren heen en volgen we via rapportering op. De specifieke aandacht voor kwetsbare doelgroepen zorgt voor nieuwe partners om mee samen te werken en vergroot het bereik van de dienstverlening. Hierdoor zal ook stelselmatig de bekendheid van het aanbod stijgen.

Eind 2022 startte het proefproject tussen het Zorgcentrum na Seksueel Geweld en de commissie juridische eerstelijnsbijstand op in Gent. Het project kende een voorzichtige start, maar de nood voor juridische ondersteuning van slachtoffers leeft. Met de bevindingen van de evaluatie ging ik verder aan de slag en bracht de verschillende partners samen om de werking te optimaliseren en verder te zetten, zowel in Gent als in bijkomende regio's zoals bv. Limburg.

Tot slot rondde ik in 2023 het project van de commissie van Gent in samenwerking met Helder Recht vzw af. Via dit project krijgen burgers toegang tot laagdrempelige juridische informatie. Ook hier startte ik een evaluatie op om te bekijken of deze werkwijze geoptimaliseerd kan worden en eventueel verder uitgerold voor andere commissies.

SD 4: Maximale optimalisatie van de werkprocessen

OD 4.1: Versterking van de samenwerking van de justitiehuizen en het VCET met justitie, politie, hulpverlening en lokale besturen

Samenwerken met andere diensten is zo vaak de oplossing om complexe problemen te kunnen oplossen. En dat is ook het geval bij intrafamiliaal geweld. Met de Veilige Huizen werken we daarom intersectoraal samen met politie, justitie, hulpverlening en lokale besturen om gezinnen uit de vicieuze cirkel van geweld te halen. Het afgelopen jaar volgden de Veilige Huizen (vroeger gekend als Family Justice Centers) zo 3479 gezinnen op. Dat is een stijging van 29.5% t.o.v. vorig jaar en maar liefst een stijging van 122% t.o.v. het begin van deze legislatuur. We bereiken dus elk jaar meer en meer gezinnen in nood.

Afgelopen jaar staken we daar ook nog een serieus tandje voor bij, met bijhorende investering van 9 miljoen per jaar. Naast de bestaande Family Justice Centers in de regio's Antwerpen, Mechelen, Geel en Limburg, die we omdoopten tot Veilige Huizen, openden we in november 2023 vijf nieuwe Veilige Huizen in de regio's Oostende, Kortrijk, Gent, Leuven en Halle. Dit brengt het totaal op negen Veilige Huizen, in elke provincie minstens één. We verankerden ook de werking van de Veilige Huizen in een decreet. Op 27 maart 2024 keurde het Vlaamse parlement het decreet tot oprichting en regeling van de Veilige Huizen goed en op 18 april 2024 trad het inwerking.

We zetten daarbij ook in op de nodige expertise. Zo werden er psychologen aangeworven en werden de voorbereidingen getroffen voor de aanwerving van kinderpsychologen. De psychologen bieden vanuit hun specifieke expertise ondersteuning bij de intersectorale aanpak van betrokkenen bij intrafamiliaal geweld die kampen met een psychische problematiek. Door verkenning van de situatie en de noden, exploratie van de hulpvraag, uitvoering van risicotaxatie, en het aanbieden van een pre-therapeutisch traject kunnen betrokkenen toegeleid worden naar een passend hulpaanbod op vlak van psychosociale begeleiding of binnen de geestelijke gezondheidszorg. Met de kinderpsychologen willen we het kindperspectief nog meer binnen brengen binnen de Veilige Huizen. In 10 procent van de gevallen van intrafamiliaal geweld zijn kinderen immers zelf het slachtoffer, terwijl ze in 30 procent getuige van het geweld zijn.

Daarnaast organiseerde we eind 2023 nog een conferentie in Leuven waarbij zowel Vlaamse en internationale experts wetenschappelijke inzichten en goede praktijken deelden op vlak van intersectorale aanpak van intrafamiliaal geweld. Nogmaals bleek hoe Vlaanderen met de Veilige Huizen Europees koploper is in de intersectorale aanpak van intrafamiliaal geweld.

Binnen elk Veilig Huis zal bovendien een gespecialiseerd intersectoraal aanbod uitgewerkt worden om specifieke problematieken – zoals eengerelateerd geweld en intrafamiliaal seksueel misbruik – aan te pakken. Zo werd in 2023 het project van Veilig Huis Limburg rond eengerelateerd geweld dat in 2021 opstartte, afgerond. Door het project kon een specifieke werking worden ontwikkeld die kon worden ingebed in de reguliere werking van Veilig Huis Limburg. Het Limburgse project bestond uit een intensieve aanpak en opvolging door gespecialiseerde casusregisseurs en politiemedewerkers. Het komende jaar wordt bekeken hoe deze werking gefaseerd kan uitgerold worden over de andere Veilige Huizen. Daarnaast werd er begin 2024 ook nog een conferentie georganiseerd waarbij de lessons learned in dit project uitgebreid aan bod kwamen. In enkele dagen was de conferentie volledig volgeboekt. In totaal namen er 200 deelnemers deel vanuit zowel politie, justitie, lokale besturen als hulverlening.

Nog in het kader van intrafamiliaal geweld werd in 2023 het project Handle with Care in Mechelen afgerond. In het project werd een Handle with Care-sigitaal dat bestaat uit enkel de naam van het kind, de geboortedatum en de boodschap Handle with Care vanuit politie aan de school gegeven wanneer er in een gezin met kinderen een politie-interventie is geweest in het kader van intrafamiliaal geweld. Het is niet de bedoeling dat de school precies weet wat er is gebeurd of dat een leerkracht een Handle with Care-sigitaal aangrijpt om er een gesprek over aan te knopen met het kind of gezin. In het kader van het beroepsgeheim is het ook niet mogelijk om meer informatie over de situatie door te geven aan de school. Maar het is de bedoeling om met kleine onopvallende gebaren zoals het mogen bijhouden van de klasknuffel of geen straf geven omdat een taak niet is gemaakt, kunnen leerkrachten de nodige rust bij het kind creëren. Zo kunnen we een stressverlagende schoolomgeving creëren die als veilige haven voor een kind fungeert. In totaal vertrokken er maar liefst 248 Handle with Care signalen naar de scholen. Een erg schokkend cijfer. Het zoveelste teken dat het belangrijk is de nodige aandacht te hebben voor kinderen in deze situatie. Het project werd dan

ook positief geëvalueerd. Momenteel bekijken we een mogelijke doorstart waarbij rekening wordt gehouden met een realistische werkwijze voor alle betrokken partners. Hierbij werd het VECK (Vlaams Expertisecentrum Kindermishandeling) als partner aangetrokken om niet enkel het project in Mechelen voort te zetten maar ook per provincie 2 proefprojecten op te zetten, om nadien te bekijken hoe een volledige uitrol mogelijk is.

Wat seksueel geweld betreft, heb ik de afgelopen jaren, met het eerste Vlaamse actieplan ter bestrijding van seksueel geweld (cf. supra), in samenwerking met de voltallige Vlaamse regering een integraal en geïntegreerd antwoord willen bieden op de problematiek die zeer actueel is en waar blijvend in geïnvesteerd moet worden. In het kader van dat plan nam ik verschillende overkoepelende initiatieven zoals het onderzoek naar een meldcode in de strijd tegen verschillende vormen van geweld, de opmaak van het decreet dat de verplichting oplegt aan organisaties binnen de Vlaamse sectoren om van nieuwe medewerkers een uittreksel van het strafregister 'minderjarigenmodel' op te vragen (inwerking sinds 1 februari 2023) en de ontwikkeling van bijhorende draaiboeken, en de succesvolle 'We zien u' campagne gericht op jongeren tussen 14 en 23 jaar.

Het decreet m.b.t. het uittreksel uit het strafregister is intussen 1 jaar inwerking. Daarom startte ik eind 2023 zoals afgesproken een evaluatie waarbij ik via een vragenlijst alle betrokken sectoren bevroeg. De bedoeling is om onder andere te kijken of aanpassingen van het decreet nodig zijn. Deze evaluatie wordt in 2024 afgewerkt en eventuele decretale aanpassingen zullen voorbereid worden.

Met de vernoemde campagne 'We Zien U' wil ik jongeren binnen hun leefwereld aanspreken over seksueel overschrijdend gedrag. Ik wil hiermee in de eerste plaats de spotlights zetten op de slachtoffers en hen een stem geven. Daarnaast worden ook (potentiële) plegers aangesproken over het respecteren van grenzen en de gevolgen van grensoverschrijdend gedrag. De campagne kende een geslaagde kick-off begin 2023 en heeft zich doorheen het hele jaar in verschillende vormen en naar diverse doelgroepen ontwikkeld. Zo is er een VRT MAX-reeks gemaakt, werd een succesvolle TikTok-pagina gelanceerd, waren verschillende bekende influencers het gezicht van de campagne en werden feestjes georganiseerd waarbij het thema in de kijker werd gezet. De campagne eindigde in april 2024 met het kapen van de voetbalwedstrijd KRC Genk – Cercle Brugge in de Champions' Play-offs. Ik merkte namelijk dat we doorheen de campagne, ondanks alle inspanningen, toch meer vrouwen dan mannen bereikten. Gezien het geen geheim is dat meeste voetbalsupporters mannen zijn, koos ik voor een actie in het voetbal als sluitstuk van de campagne. Tijdens de lign-up droegen de spelers een tuitje met de namen van slachtoffers. Zo wilden de spelers een duidelijk boodschap geven aan alle slachtoffers: We Zien U. Een duidelijk statement en een heldere 'nee' tegen seksueel grensoverschrijdend gedrag.

Naast het Vlaamse actieplan ter bestrijding van seksueel geweld hebben we op nationaal niveau ook nog het Nationaal Actieplan (NAP) gendergerelateerd geweld waarvoor ik de Vlaamse bijdrage coördineer. Eind 2023 werd dit plan tussentijds geëvalueerd. Ik verzamelde hiervoor de nodige bijdragen bij de collega-ministers.

OD 4.2: Ontwikkeling van een evidence-based beleid

In mijn beleid verkies ik om mij zo veel mogelijk te baseren op wetenschappelijke inzichten en gevalideerde informatie. In deze beleids- en begrotingstoelichting worden dan ook heel wat onderzoeksinitiatieven vermeld ter ondersteuning van onze opdrachten en doelstellingen. Ik voeg er nog enkele aan toe.

Zo werd het voorbije jaar de actualisatie van het methodologisch kader met betrekking tot de burgerrechtelijke opdrachten op punt gesteld. Voortaan staat de

positie van minderjarigen in onze maatschappelijke onderzoeken centraal. Ik heb de voorbije jaren heel wat initiatieven genomen ter verbetering van de positie van slachtoffers, kinderen die het voorwerp uitmaken van een complexe scheiding vallen daar voor mij eveneens onder: nog al te vaak gaan zij zwaar gebukt onder de vechtmodus van hun ouders en ik heb onze werkwijze dan ook aangepast zodat hun positie nog meer zichtbaar wordt, opdat hun stem gehoord wordt. Het gaat tenslotte om de toekomst van onze jongeren en door hen nadrukkelijker te bevragen over hun leefsituatie kunnen we rekening houden met hun noden en wensen. We moeten er voor zorgen dat hun ontwikkelingskansen niet bedreigd worden door verblijfsregelingen die indruisen tegen hun belangen.

Daarnaast ben ik enorm verheugd om te kunnen meedelen dat het allereerste Vlaamse recidive-onderzoek in de steigers staat. Recent heb ik daarvoor een onderzoeksovereenkomst gesloten met het NICC. Het NICC zal op korte termijn starten met het in kaart brengen van recidive binnen de strafrechtelijke begeleidingsopdrachten van de justitiehuisen in Vlaanderen. Dit is uniek in Vlaanderen en dit was dringend nodig: in de strijd voor een veilige samenleving is het noodzakelijk dat wij zoveel als mogelijk inzetten op het voorkomen van strafbare feiten. De voorbije jaren heeft de Vlaamse Regering sterk geïnvesteerd in de personeelscapaciteit van de justitiehuisen: het aantal daders in begeleiding stijgt jaar na jaar, maar tot op vandaag hebben we weinig zicht op het effect van onze interventies in deze begeleidingsopdrachten. Hoewel het beperken van recidive dé kernopdracht is van het agentschap en de justitiehuisen, beschikken we vandaag nog niet over de nodige tools om recidive te monitoren op Vlaams niveau. Een toekomstig recidiveonderzoek is daarom een noodzakelijke stap om de eigen werking verder te evalueren en te optimaliseren: op deze manier kunnen we de bestaande interventies verfijnen, de doelgroep en interventie beter op elkaar afstemmen en niet-effectieve interventies identificeren.

Ook het vernieuwde model van de gedragstrainingen mag niet ontbreken in deze opsomming. Ik heb een nieuw model voor de leerstraf uitgewerkt dat gebaseerd is op wetenschappelijke inzichten. Dit model bestaat ondertussen twee jaar en is goed voor de instroom van 3.110 justitiabelen en 353 trainingen sedert de opstart in januari 2022. De magistratuur doet het meeste beroep op de trainingen voor agressiebeheersing in en buiten de familiale context, en op de algemene sociale vaardigheidstraining. Ook de sensibiliseringscursussen van VIAS die inzetten op een gedragsverandering in het verkeer kennen een grote instroom. Door de hervorming kan iedere justitiabele, ongeacht zijn woonplaats, nu instromen in dergelijke cursus, die nu uniform wordt aangeboden. Dit is een grote verbetering tegenover vroeger waarbij de cursussen verschilden over de regio's heen en er niet in elke regio eenzelfde aanbod was. Het onderzoeksrapport van de VUB bevestigt het succes van de nieuw ingeslagen weg: méér justitiabelen krijgen toegang, de nieuwe groepswerking leidt tot betere inzichten wat uiteindelijk resulteert in hogere slaagkansen. Meer dan 85% van de justitiabelen die de training aanvatten brengen die tot een goed einde. Dit is een succes, temeer omdat we vaststellen dat als mensen afhaken, dit te maken heeft met externe factoren (werk, ziekte) en niet met de motivatie van de justitiabelen.

OD 4.3: Digitalisering met het oog op een betere doorstroming van informatie en uitwisseling van gegevens

In het kader van contacten met justitiabelen

Ik werkte verder aan het uitbouwen van interactieve laagdrempelige dienstverlening die ook de diensten zelf ontlasten door administratieve vereenvoudiging.

Bij het VCET heb ik bijvoorbeeld een overheidsopdracht gegund om een digitaal platform met een interactieve dienstverlening voor justitiabelen met een enkelband te implementeren. In 2023 werd een eerste versie ontwikkeld en getest. Dit digitaal platform fungeert sinds 6 maart 2024 als een loket waarop de justitiabelen zelf hun persoonlijke informatie kunnen terugvinden, ze kunnen FAQ's voor het eigen type elektronisch toezicht lezen en hun uurrooster raadplegen. Medewerkers kunnen ook justitiabelen begeleiden in het gebruik van het e-portaal. Wijzigingen aanvragen voor hun uurrooster, onder meer bij aanpassingen van de werkuren, meldingen ontvangen per sms of e-mail en medische behandelingen en documenten opladen zal in het voorjaar van 2024 afgerond worden.

De medewerkers van het VCET krijgen, met dagelijks meer dan 1.800 burgers onder elektronisch toezicht, immers constant telefoons met vragen over het uurrooster, wijzigingen van werkschema en andere administratieve zaken. Door een digitaal interactief platform te installeren wil ik de medewerkers van het VCET verder ontlasten zodat ze zich meer kunnen focussen op de opvolging en monitoring van de justitiabelen en het stijgend aantal dossiers.

In het kader van werkprocessen met samenwerkingspartners

In 2023 werd een dossiersysteem ontwikkeld speciaal voor de Veilige Huizen. Deze applicatie laat toe om binnen het netwerk samen te werken op een uniforme, efficiënte en veilige manier én erover te rapporteren. Er werd ook een element van risico-inschatting geïntegreerd in de tool.

Daarnaast ben ik gestart met de ontwikkeling van een e-portaal voor de uitvoering van werkstraffen. Met dit portaal zullen prestatieplaatsen hun "vrije" plaatsen kunnen ingeven in het systeem, waardoor justitieassistenten onmiddellijk zicht hebben op de beschikbare prestatieplaatsen per regio. Daarnaast zullen de werkstrafbegeleiders de prestaties van een werkgestrafte onmiddellijk kunnen ingeven, zodat de justitieassistent op een efficiënte manier kan opvolgen hoeveel uren er al werden gepresteerd. Dit project kent een tragere ontwikkeling dan ingepland omdat de technische en architecturale opzet complexer is dan voorzien. Een eerste release waarbij prestatieplaatsen en dispatchers de aangemelde en lopende dossiers kunnen raadplegen is voorzien in mei 2024. De andere functionaliteiten volgen in datzelfde najaar.

Zoals hierboven reeds aangegeven wordt er ook in het kader van de hulp- en dienstverlening gewerkt aan een datastrategie om meer centraal gegevens te verzamelen van alle verschillende hulp- en dienstverleningspartners. Zo kunnen we centraler monitoren en de cijfergegevens van de verschillende bevoegde beleidsdomeinen samenbrengen en evalueren. Digitaal Vlaanderen zal vanuit hun expertise dit proces begeleiden, waarmee uitvoering wordt gegeven aan artikel 15 van het decreet van 8 maart 2013.

In het kader van de werkprocessen met de federale overheid

De federale overheid is opgestart met de vernieuwing van hun applicatielandschap "JUST new". Op dit moment ligt, ondanks onze herhaaldelijke vraag, hun focus niet op partners zoals de justitiehuisen, het VCET of Hulp- en dienstverlening aan gedetineerden. Rechtstreekse integraties met onze systemen zijn op dit moment niet voorzien en kunnen we dus niet ontwikkelen. De federale overheid voorziet toegang via portalen maar daar botsen we op procesmatige hindernissen. Hierdoor beschikken we op dit moment niet over een toegang voor de nieuwe applicaties. Bijkomend liepen hun plannen ook vertraging op.

In het kader van digitalisering van de interne werkprocessen

Ik ben samen met de andere gemeenschappen de overheidsopdracht voor de modernisering van de applicatie Siset opgestart. Deze centrale ICT-toepassing zorgt voor het administratief beheer van personen onder elektronisch toezicht en voorziet ook in capaciteits- en logistiek beheer van de enkelbanden en een planningssysteem voor technische interventies. Workshops rond vereenvoudiging van de processen en analyse van de business behoeften zijn lopende sinds oktober 2023. Op basis van dit voorbereidend werk werd een nieuwe overheidsopdracht gelanceerd in april 2024, samen met de andere gemeenschappen. Vlaanderen neemt hier in de lead.

In het kader van handhaving

Alle initiatieven in het kader van bestuurlijke handhaving van ondermijnende criminaliteit staan of vallen met informatievergaring en -deling, net omdat er zoveel partijen bij betrokken zijn. Het handhavingsplatform ondersteunt de gegevensuitwisseling: een databank waarbij alle handhavingssancties van de Vlaamse inspectie- en handhavingdiensten in terug te vinden zijn. Dit platform zal een optimale wisselwerking faciliteren tussen de bestuurlijke handhaving van Vlaams en lokaal niveau, maar ook met de strafrechtelijke autoriteiten. Door over de informatie van de Vlaamse handhavingdiensten te beschikken, kunnen andere autoriteiten ook rekening houden met de eerder opgelegde sancties.

In juni werd een eerste release gedaan van het Vlaams Handhavingsplatform (VHP), op basis van een 'minimum viable product' (MVP) zodat we al een eerste koppeling en testing zouden kunnen doen met Wonen Vlaanderen. In het tweede en derde kwartaal van 2023 werd verder gewerkt aan het ontsluiten van het VHP via de zogenaamde 'user interface', waarbij aansluiters geen koppeling met het eigen systeem moeten maken om het platform te gebruiken maar via browser het platform kunnen bereiken. Doorheen 2023 werden verschillende functionaliteiten ontwikkeld die in de loop van 2024 naar de eindgebruikers ontsloten worden, zoals het Sanctieregister en de Handhavingsbibliotheek.

In tussentijd werd in 2023 uitvoerig aandacht besteed aan het informeren, trainen en betrekken van diverse doelgroepen die in de loop van 2024 aansluiten voor (kort gesteld) milieuhandhaving. Trajecten met andere toekomstige aansluiters die het eigen systeem wensen aan te sluiten werden opgestart, waaronder Natuurinspectie, De Vlaamse Waterweg en Departement Omgeving en stad Antwerpen. Ook lokale softwareleveranciers, CEVI en REMMICOM, werden gecontacteerd en zullen hun systemen in de loop van 2024 koppelen met het VHP. Vanaf 15 december 2023 en 15 januari 2024 zijn ook organisaties aangesloten die handhaven in het kader van Onroerend Erfgoed en Varend Erfgoed. Op 25 maart 2024 zijn meer dan 200 gemeentes aangesloten op het VHP in kader van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening en het Decreet algemene bepalingen milieubeleid.

OD 4.4: Maximale aanpassing van de organisatie aan de hervormde gerechtelijke arrondissementen

Een justitiehuis is een onmisbare schakel in de strafuitvoering en justitiële keten in Vlaanderen. Een maximale afstemming op de gerechtelijke arrondissementen – en dus de federale opdrachtgevers, zoals de parketten en rechtbanken – is daarbij een belangrijk onderdeel. Eerder werden de krachten van verschillende (kleinere) justitiehuisen al gebundeld op arrondissementeel niveau, wat verschillende efficiëntiewinsten oplevert: justitieassistenten kunnen meer flexibel worden ingezet over meerdere justitiehuisen heen, wat bijvoorbeeld belangrijk is bij plotse verhoogde instroom van nieuwe opdrachten en/of dringende mandaten, zoals het tijdelijk huisverbod. Verschillende functies worden vandaag op arrondissementeel niveau georganiseerd, zoals bepaalde teamverantwoordelijken (vb. voor

slachtofferonthaal, burgerrechtelijke opdrachten), netwerkbeheerders die samenwerkingsverbanden in de regio faciliteren en de psychologen gespecialiseerd in risicotaxatie.

Op 2 oktober 2023 werd het justitiehuis Halle-Vilvoorde geopend, in hetzelfde gebouw als het gloednieuw Veilig Huis. Deze gemeenschappelijke locatie is uniek in Vlaanderen en zorgt ervoor dat beide diensten nog beter kunnen samenwerken in de strijd tegen intrafamiliaal geweld. Een structurele inbedding in de regio Halle-Vilvoorde is daarnaast belangrijk om de samenwerking met federale en lokale partners te versterken, zoals met het parket Halle-Vilvoorde en de lokale hulpverlening. Met een volwaardige locatie in Halle, samen met de huidige antennes in Asse en Vilvoorde, wordt nu maximaal ingezet op een vlotte bereikbaarheid voor slachtoffers, daders en gezinnen die in aanraking komen met het justitiehuis. In samenwerking met het Vlaams justitiehuis in Brussel, zal een ploeg justitieassistenten zich flexibel kunnen verplaatsen over de meerdere locaties in de regio. Burgers kunnen daardoor rekenen op een afspraak dichtbij huis. Met dit nieuwe justitiehuis in de Vlaamse rand kom ik bovendien tegemoet aan de toegenomen druk in de regio. Ook 2023 was opnieuw een recordjaar voor Brussel-Halle-Vilvoorde, met 3434 nieuwe dossiers op één jaar tijd. Dit is bijna een verdubbeling ten opzichte van het begin van de legislatuur, met destijds 1815 nieuwe dossiers in 2019. Het nieuwe justitiehuis komt dus niets te vroeg.

1.2 Strategische en operationele doelstellingen – cluster Handhaving

SD 1: Het strafrechtelijk en veiligheidsbeleid wordt op elkaar afgestemd

OD 1.1: Coördinatie tussen het Vlaams en federaal veiligheidskader

De Kadernota Integrale Veiligheid 2022-2024 (KIV) werd op 10 maart 2022 aangenomen door de IMC Veiligheids- en Handhavingsbeleid (IMC 9). Ze legt het strategisch veiligheidsbeleid van de federale regering en de regeringen van de deelstaten vast voor de periode 2022-2024. De KIV is opgebouwd rond zes veiligheidsbelangen: persoonsgebonden veiligheid, maatschappelijke veiligheid, economische veiligheid, ecologische veiligheid, veiligheid van de publieke ruimte en bescherming van de waarden en normen, digitale veiligheid. Daar zitten een heel aantal prioriteiten voor Vlaanderen bij.

Ik coördineerde de input vanuit Vlaanderen voor de KIV. Om die kracht bij te zetten en te zorgen dat ook de prioriteiten van de deelstaten worden opgenomen door de magistratuur, werd er een opvolggroep opgericht met de voorzitter van het College van procureurs-generaal en de verschillende deelstaten. Zo kunnen we wegen op de concrete opvolging van de Vlaamse prioriteiten.

Ook werd er een evaluatie opgezet vanuit het federaal niveau waarbij ik de input vanuit Vlaanderen heb gecoördineerd.

Daarnaast werden in het kader van de omzendbrief 8/2014 betreffende de mededeling van opsporingsonderzoeken, vervolgingen en veroordelingen van ambtenaren en personen die taken van openbaar belang waarnemen (COL 8/2014 van het college van procureurs-generaal bij de hoven van beroep), de contactpersonen hiervoor aan Vlaamse zijde vernieuwd. In toepassing van de beslissing van de Vlaamse Regering wordt de lijst met deze Vlaamse contactpersonen jaarlijks geactualiseerd. De referentiemagistraten verspreiden deze geactualiseerde lijsten op hun beurt ook jaarlijks naar de verschillende parketten. Ik heb die contactlijst ook verbreed, in de zin dat er naast de contactpersonen een korte omschrijving staat van de werking van de sectoren die

ten behoeve van de parketmagistraten, de relatie van de betreffende sector met de COL 8/2014 moet duiden. Ook deze omschrijving wordt regelmatig aangepast en verfijnd. In 2023 werd een overlegmoment georganiseerd en zijn er verschillende werkafspraken gemaakt over hoe melding te maken bij de contactpersonen.

OD 1.2: Monitoring en evaluatie van strafrechtelijke en bestuurlijke prioriteiten

Sommige inbreuken zijn zo ernstig dat de strafrechtelijke vervolging ervan prioriteit verdient. Op basis van de inbreng van alle beleidsdomeinen van de Vlaamse overheid stelde de Vlaamse Regering de strafrechtelijke prioriteiten vast. De federale minister van justitie en het College van Procureurs-generaal verbonden zich ertoe via de COL 04/2019, om inbreuken tegen die prioriteiten effectief te vervolgen.

Vlaanderen is trouwens de enige deelstaat die de strafrechtelijke prioriteiten iedere legislatuur vastlegt in samenwerking met het College. Het College beschouwt dit als goede praktijk voor de andere deelstaten en heeft intussen aan Wallonië en Brussel gevraagd of hetzelfde van hun kant kan gebeuren.

Het kaderdecreet over de Handhaving van de Vlaamse regelgeving bevat de rechtsbasis om alle rechtspraak over de handhaving van de Vlaamse regelgeving te bundelen in de arrestendatabank, waardoor de monitoring en evaluatie van de afgesproken prioriteiten wordt gefaciliteerd. Dit verloopt aan de zijde van de Vlaamse overheid ook via de ambtelijke werkgroep Coördinatie Vlaams Handhavingsbeleid. In de gespecialiseerde werkgroep bestuurlijke handhaving werd afgesproken dat het O.M. ook een evaluatie maakt van de COL 04/2019.

De gezamenlijke evaluatie wordt meegenomen bij het opstellen van een nieuwe prioriteitenlijst bij het aantreden van de nieuwe Vlaamse Regering.

OD 1.3: Stroomlijnen van het strafrechtelijk- en bestuurlijk handhavingsbeleid

In de schoot van het expertisenetwerk strafrechtelijk beleid van het College van procureurs-generaal werd in maart 2022 een gespecialiseerde werkgroep bestuurlijke handhaving opgericht die voor Vlaanderen alle raakvlakken tussen het strafrechtelijke en bestuurlijke handhavingsbeleid behandelt, zowel op algemeen strategisch niveau, zoals nieuwe regelgeving en nieuwe richtlijnen, als op meer operationeel niveau.

Deze werkgroep besprak op strategisch niveau o.a. het nieuwe kaderdecreet Vlaamse handhaving (KVH), het decreet houdende de bevordering van de integriteitsbeoordeling door het openbaar bestuur (DIOB-decreet), de ontwikkeling van het Vlaams Handhavingsplatform (VHP), (het ontwerp van) samenwerkingsakkoord over de uitwisseling van informatie tussen het openbaar ministerie en een Vlaamse bestuurlijke beboetingsinstantie en het bijhorende protocol.

Op operationeel niveau zijn gesprekken opgestart om te komen tot afspraken- of sorteernota's met betrekking tot de misdrijven op het vlak van wapenhandel, scheepvaart, toezicht op rijsscholen enz.

OD 1.4: Aanpak inspectiediensten stroomlijnen

De meest verregaande reglementaire en procedurele stroomlijning verloopt door de implementatie van het Kaderdecreet Vlaamse Handhaving (KVH). Dit kaderdecreet is inmiddels van toepassing op 37 decreten in de volgende beleidsmateries: woonkwaliteitsnormering, scheepvaartdecreet, VCRO, DABM, integraal handelsvestigingsbeleid, toerisme, onroerend erfgoed, varend erfgoed,

terugkommoment rijopleiding, toezicht op de professionele rijopleiding, e-bookdecreet etc.

Van het KVH ging ook een stroomlijnende werking uit zonder dat het al werd geïmplementeerd doordat men er zich door liet inspireren bij het uitwerken van sectorale regelgeving (bv. Wapenhandel).

De stroomlijning wordt ook in sterke mate bevorderd door de uitrol van het Vlaams Handhavingsplatform waardoor de handhavingsprocessen worden gedigitaliseerd, alle informatie over de meest uiteenlopende handhavingsprocessen wordt gecentraliseerd en op een gestructureerde wijze ter beschikking gesteld van de verschillende handhavingspartners. Zij krijgen daardoor een veel beter overzicht over de handhavingsacties die t.a.v. een persoon of een perceel lopen of gelopen hebben. Door dit overzicht zijn de inspectiediensten in staat hun acties beter op elkaar af te stemmen.

Tenslotte organiseerde de dienst handhaving binnen het Agentschap Justitie en Handhaving ook kwalitatieve, theoretische en praktijkgerichte opleidingspakketten voor de inspectiediensten. Tot de basispakketten die worden aangeboden behoren opleidingen over het opstellen van een proces-verbaal of verslag van vaststelling, het verhoren van verdachten en getuigen, het gebruik van camera's voor toezichts- en handhavingstaken, het gebruik van toezichtsrechten, enz. Deze opleidingen worden aangeboden in samenwerking met politie- en/of bestuurscholen.

OD 1.5: De Europese onderzoeken tegen fraude in Vlaamse aangelegenheden coördineren via een interfederaal AFCOS

Het kaderdecreet Vlaamse handhaving bevat een uniforme regeling voor de ondersteuning van het Europees Bureau voor Fraudebestrijding (OLAF) bij fraudeonderzoeken. België is verplicht een AFCOS (Anti-fraud Coordination Service) op te richten dat elke vraag van OLAF tot het bekomen van ondersteuning bij zijn onderzoeken moet kunnen doorverwijzen naar de inspectiediensten die bij een dergelijk onderzoek betrokken kunnen zijn. De oprichting, het takenpakket, de organisatie en de werking van het AFCOS moet geregeld worden bij samenwerkingsakkoord.

Op 14 juli 2023 hechtte de Vlaamse Regering zijn goedkeuring aan het ontwerp van samenwerkingsakkoord. Voor de Vlaamse Gemeenschap wordt een effectief en een plaatsvervangend lid afgevaardigd vanuit het Agentschap Justitie en Handhaving (AJH) en voor het Vlaamse Gewest een effectief lid vanuit het Agentschap Innoveren en Ondernemen (VLAIO) en een plaatsvervangend lid vanuit het Departement Landbouw en Visserij. Het samenwerkingsakkoord werd op 22 november 2023 ondertekend (BS 6 februari 2024).

SD 2: Implementatie en uitbreiding kaderdecreet bestuurlijke handhaving

OD 2.1: Evaluatie van het Kaderdecreet Bestuurlijke Handhaving

Na een grondige evaluatie kreeg het kaderdecreet bestuurlijke handhaving op 14 juli 2023 een opvolger: het kaderdecreet Vlaamse handhaving. Dit nieuwe kaderdecreet regelt alle aspecten van het handhavingsproces: van toezicht over opsporing, vervolging, beboeting, beveiliging tot herstel van de legaliteit. Het decreet is volledig of volledig of gedeeltelijk van toepassing op Vlaamse regelgeving als dat bij decreet wordt bepaald. Het biedt een tool-box met procedureregels, die binnen elk van de beleidsdomeinen al of niet gebruikt zouden kunnen worden.

Het kaderdecreet bevat ook de rechtsbasis voor de integrale digitalisering van de handhavingsprocessen, een centraal digitaal klassement waardoor een gestructureerde uitwisseling van handhavingsdata mogelijk wordt, een volledige digitale communicatie met burgers, bedrijven en handhavingspartners. Dit alles zal verlopen via het Vlaams Handhavingsplatform. (cf. VI. Beleidsveld Justitie en Handhaving, cluster Justitie, OD 4.3: Digitalisering met het oog op een betere doorstroming van informatie en uitwisseling van gegevens)

OD 2.2: Implementatie van het Kaderdecreet Vlaamse Handhaving

Het kaderdecreet bestuurlijke handhaving van 22 maart 2019 werd geïmplementeerd voor de materies woningkwaliteitsbewaking en het scheepvaartdecreet.

Het nieuwe kaderdecreet Vlaamse handhaving van 14 juli 2023 kreeg snel een ruimere toepassing. In 2023 werden immers nog tal van implementatiedecreten voorbereid binnen de Vlaamse regering, die allemaal in 2024 werden goedgekeurd in het Vlaams parlement. Daarbij gaat het om het implementatiedecreet waarbij het kaderdecreet van toepassing wordt op de DABM, de VCRO, het onroerend erfgoeddecreet, het varend erfgoeddecreet, het toerismedecreet, en het decreet integraal handelsvestigingsbeleid; het implementatiedecreet met betrekking tot het professionele rijonderricht aangenomen; ; het implementatiedecreet met betrekking tot de weginfrastructuur en het wegenbeleid en de waterinfrastructuur en het waterbeleid, waarin het kaderdecreet van toepassing wordt verklaard op de reglementering inzake het terugkommoment in het kader van de rijopleiding categorie B; en tenslotte nog het instemmingsdecreet met betrekking tot het e-bookdecreet.

OD 2.3: Tweede decreet inzake bestuurlijke maatregelen

De reglementering inzake bestuurlijke maatregelen is opgenomen in het nieuwe kaderdecreet Vlaamse handhaving van 14 juli 2023. (cf. VI. Beleidsveld Justitie en Handhaving, cluster Handhaving, OD 2.1: Evaluatie van het Kaderdecreet Bestuurlijke Handhaving)

SD 3: Vlaanderen zet volop in op de bestuurlijke aanpak van georganiseerde en ondermijnende misdaad

OD 3.1: Een decretaal kader ontwikkelen om tot een uniforme en gestroomlijnde aanpak van georganiseerde en ondermijnende misdaad te komen

Voor wat betreft de exclusief Vlaamse bevoegdheden heb ik, complementair met de federale wet voor wat betreft de federale bevoegdheden, een regeling uitgewerkt, dat uitmondde in het decreet van 22 december 2023 houdende de bevordering van de integriteitsbeoordeling door het openbaar bestuur.

Dit decreet staat niet op zich, maar zal worden geflankeerd door een beperkt samenwerkingsakkoord rond de oprichting van een interfederaal DIOB-bureau, bevoegd voor het verlenen van adviezen over integriteitsbeoordelingen aan bestuurlijke overheden en dat de informatie-uitwisseling die nodig is om te komen tot een gedegen integriteitsbeoordeling zal regelen. Het decreet sluit waar mogelijk aan bij de wet, bv. wat de misdrijfphenomenen betreft waarvoor bestuurlijke handhaving mogelijk is. Deze werkwijze is gekozen om de lokale besturen niet te confronteren met onnodig uiteenlopende reglementeringen.

Het decreet biedt echter tal van voordelen t.o.v. de wettelijke regeling en werd in samenwerking met de VVSG, een aantal centrumsteden en de ARIECs opgesteld,

om zo nauw mogelijk aan te sluiten bij de noden van het terrein en gaat hierbij uit van het vertrouwen in de lokale besturen:

- Het toepassingsgebied *ratione personae* is breder, doordat niet alleen de burgemeester, maar elke bestuurlijke overheid die rechten toekent bestuurlijk kan optreden wanneer er een verhoogd risico bestaat dat die rechten, op basis van een integriteitsbeoordeling, voor misdadig opzet misbruikt zullen worden;
- Het toepassingsgebied *ratione materiae* is breder doordat alle mogelijke rechten die op basis van Vlaamse regelgeving kunnen worden toegekend en die dreigen misbruikt te worden voor criminele doeleinden na een integriteitsbeoordeling kunnen worden geweigerd, geschorst, opgeheven of aan bijzonder voorwaarden onderworpen, terwijl de wet de bestuurlijke handhaving enkel mogelijk maakt voor enkele sectoren die opgelijst moeten worden in een Koninklijk Besluit;

Zo wil het decreet de informatiepositie van de gemeente en de andere bestuurlijke overheden versterken.

Tenslotte is Vlaanderen gestart aan de voorbereidingen van een samenwerkingsakkoord zoals vooropgesteld in artikel 10 van het decreet van 22 december 2023 houdende de bevordering van de integriteitsbeoordeling door het openbaar bestuur. Op die manier werken we toe naar een inwerkingtreding van het decreet.”

OD 3.2: Samenwerkingsakkoorden afsluiten voor een vlotte informatiedeling

Zoals hierboven reeds vermeld, heb ik met het kaderdecreet Vlaamse handhaving van 14 juli 2023 de (rechts)basis gelegd voor de ontwikkeling van een Vlaams Handhavingsplatform, dat niet alleen een sanctieregister maar ook een maatregelregister en een handhavingsbibliotheek omvat. Alle Vlaamse en lokale inspectiediensten alsook de politie en het Openbaar Ministerie zullen daarop worden aangesloten. Daardoor kunnen hen handhavingsgegevens op een gestructureerde en gecompartmenteerde wijze beschikbaar worden gesteld. Tevens is er een toegang voorzien voor notarissen en, in beperkte mate, vastgoedmakelaars om hen toe te laten via het maatregelenregister na te gaan welke bestuurlijke maatregelen er rusten op een onroerend goed.

Het Vlaams Handhavingsplatform wordt modulair uitgebouwd en gefaseerd uitgerold. De diensten die aansluiten op het VHP dienen te beschikken over de nodige machtigingen (rijksregister en INSZ) en moeten voorafgaandelijk een protocol ondertekenen.

Eind 2023 en begin 2024 werden de eerste Vlaamse inspectiediensten en beboetingsinstanties van de Vlaamse overheid aangesloten (Wonen, Onroerend Erfgoed, DABM, VCRO). Tegen het einde van het eerste kwartaal 2024 zullen ook de lokale besturen en de intercommunales die in voornoemde materies handhavingstaken vervullen aangesloten zijn via een koppeling (via API) met hun eigen dossierbehandelingssystemen of via user interface. (cf. VI. Beleidsveld Justitie en Handhaving, cluster Justitie, OD 4.3: Digitalisering met het oog op een betere doorstroming van informatie en uitwisseling van gegevens)

Op 17 maart 2023 hechtte de Vlaamse Regering haar goedkeuring aan een ontwerp van samenwerkingsakkoord tussen de Federale Staat, de Vlaamse Gemeenschap en het Vlaamse Gewest betreffende de uitwisseling van informatie tussen het openbaar ministerie en een Vlaamse bestuurlijke beboetingsinstantie. Na advies van de GBA en de VTC werden enkele wijzigingen aangebracht: de effectieve informatie-uitwisseling kan pas gebeuren nadat een protocol tussen de partijen is afgesloten, een gegevensbeschermingseffectbeoordeling is uitgewerkt en de nodige

maatregelen zijn genomen om te voldoen aan de transparantieplichtingen van de algemene verordening gegevensbescherming. De ontwerpen van protocol en DPIA werden voor hernieuwd advies bezorgd aan het College van Procureurs-generaal en de federale minister van Justitie. Als zij akkoord gaan kan het ontwerp van samenwerkingsakkoord voor definitieve goedkeuring worden voorgelegd aan de Vlaamse regering.

OD 3.3: Inzetten op lokale samenwerkingsverbanden en ondersteuning

De informatiepositie van de lokale besturen wordt versterkt door ze aan te sluiten op het Vlaams Handhavingsplatform (zie hoger) en door hen het crimiplatform ter beschikking te stellen.

Via dit platform kunnen op basis van open bronnen over bedrijfsinformatie (zoals de gegevensbanken van KBO, Nationale Bank, Belgisch Staatsblad en uitspraken van de handelsrechtbank) data-analyses worden gemaakt omtrent de economische en financiële positie van een onderneming. De tool licht alle beschikbare financiële en economische openbare gegevens van bedrijven door en hierdoor komen fraudegevoelige ondernemingen sneller aan het licht. De tool geeft op basis van een onderbouwd algoritme een crimiscore aan een onderneming.

Na een testcase bij 10 lokale besturen en 2 ARIECs (Arrondissementele Informatie en Expertise Centra), waarbij het platform maar liefst 15.513 keer werd geraadpleegd, heb ik besloten om het crimiplatform over alle lokale besturen en politiezones uit te rollen. Want op basis van bijkomend onderzoek na een hoge crimiscore tijdens de testcase werden zo carwashes, restaurants, take-aways, viswinkels, massagesalons, kapsalons, autohandelaars, enzovoort opgerold in het kader van criminaliteit, fraude en zelfs radicalisering. Het gaat niet alleen over grootsteden, want ook in Sint-Pieters-Leeuw ontdekte men bijvoorbeeld op één adres 400 spookbedrijven. Over heel Vlaanderen zijn maar liefst 59.200 bedrijven zijn met een hoge crimiscore, vandaar dus de noodzaak aan deze uitrol.

De tool werd inmiddels uitgerold in de 13 centrumsteden en Vilvoorde zowel bij de lokale diensten veiligheid of bestuurlijke handhaving en bij sommigen ook de dienst lokale economie. Daarnaast zijn ook alle ARIECs aangesloten, als ook reeds 94 van de 106 politiezones, samen goed voor meer dan 850 accounts.

Daarnaast heb ik een stevige samenwerking opgezet tussen het Vlaams Agentschap Justitie en Handhaving, OVAM, het parket, de douane, politie, justitie en het drugscommissariaat in het kader van de cocaïne problematiek in de haven van Antwerpen. Zo werd samen met OVAM eind 2023 nog een fast-lane gecreëerd naar de verbrandingsovens. Bij een grote cocaïnevangst kan de douane dit onmiddellijk laten weten aan de verbrandingsoven, waarna ze daar binnen de 3uur terecht zouden kunnen als ze dat zouden wensen. Ook in het weekend.

Ook heb ik, in het kader van het creëren van bijkomende veiligheidsmaatregelen in de haven, opnieuw samen met OVAM, VITO, de Vlaamse Instelling voor Technologisch Onderzoek, aangesteld om te onderzoeken hoe cocaïne binnen de twee uur na inbeslagname chemisch onklaar kan gemaakt worden door het personeel van de douane zelf. Op die manier zouden de drugs op de site van de douane zelf onbruikbaar kunnen gemaakt worden. Zo zou de doorlooptijd tussen inbeslagname en vernietiging nog korter én veiliger kunnen worden. De eerste resultaten zijn alvast veelbelovend.

1.3 Budgettair kader voor het begrotingsjaar

Uitgaven - overzicht per ISE

JUSTITIE EN HANDHAVING, MVG excl. DAB

(duizend euro)						
	VAK			VEK		
2023	1e BA	1e BA-JR	BU	1e BA	1e BA-JR	BU
ESR-uitgaven WT, LO, PR	18.345	18.362	16.883	18.915	21.020	16.189
Toe-lagen IS	1.114	1.116	1.247	1.114	1.116	1.247
Overige LE, PA, andere	0	0	0	0	0	0
Totaal	19.459	19.478	18.130	20.029	22.136	17.436

Inhoudelijke toelichting:

Voor de uitvoering van het beleid was bij de begrotingsaanpassing 2023 een budget beschikbaar van 19.459 keuro in VAK en 20.029 keuro in VEK. Dit bedrag werd verhoogd met 19 keuro VAK en VEK ingevolge de indexsprong van oktober 2023. Daarnaast werd het VEK verhoogd met 2.088 keuro vanuit de relanceprovisie. Dit resulteerde in een budget van 19.478 keuro in VAK en 22.136 keuro in VEK.

Een zuinig beheer van deze middelen, alsook vertragingen bij de totstandkoming van dossiers die ertoe hebben geleid dat niet alle geplande uitgaven werden gerealiseerd, maken dat het VAK slechts voor 18.130 keuro werd aangewend. De later dan voorziene toekenning van subsidies en overheidsopdrachten heeft aanleiding gegeven tot een verschuiving in de voorziene VEK-noden naar een later tijdstip. Daardoor werd slechts 17.436 keuro VEK aangewend.

1.3.1. Departement en IVA's zonder rechtspersoonlijkheid (excl. DAB's)

Ontvangsten – per begrotingsartikel

SL0-9SDEAJA-OW – JUSTITIEHUIZEN EN ELEKTRONISCH TOEZICHT KOSTEN**Korte inhoud begrotingsartikel:**

Dit begrotingsartikel wordt gebruikt voor de ontvangsten met betrekking tot de terugvordering van leefvergoedingen en voor de vergoeding van de schade aan enkelbanden.

Begrotingsuitvoering:

(duizend euro)			
2023	AO	TO	LO
1e BA	0	0	0
BU	371	0	0

Inhoudelijke toelichting:

In 2023 werden facturen voor de terugvordering van leefvergoedingen of voor de vergoeding van de schade veroorzaakt door de beschadiging of het verlies van het materiaal voor elektronisch toezicht, opgemaakt ten belope van 371 keuro.

Dit bedrag moet echter samen gezien worden met het bedrag opgenomen onder het volgend begrotingsartikel dat aangeeft voor welk bedrag correcties geboekt zijn op de facturen van voorgaande jaren.

Om de correcte impact op de begroting te kennen moeten de bedragen op de begrotingsartikelen SL0-9SDEAJA-OW (nieuw uitgestuurde facturen, +371 keuro) en SL0-9SDEAJA-WT (correcties op voorgaande facturen, -372 keuro) worden samengeteld.

SL0-9SDEAJA-WT – JUSTITIEHUIZEN EN ELEKTRONISCH TOEZICHT KOSTEN

Korte inhoud begrotingsartikel:

Dit begrotingsartikel wordt gebruikt voor de ontvangsten met betrekking tot de terugvordering van leefvergoedingen en voor de vergoeding van de schade aan enkelbanden.

Daar waar voorgaand artikel wordt gebruikt voor vorderingen welke in de loop van een begrotingsjaar worden geboekt, wordt dit artikel gebruikt voor correcties op vorderingen van voorgaande jaren. In het bijzonder betreft het annulaties of waardeverminderingen.

Begrotingsuitvoering:

(duizend euro)			
2023	AO	TO	LO
1e BA	0	0	0
BU	-372	0	0

Inhoudelijke toelichting:

In de loop van 2023 werden voor 372 keuro correcties geboekt op openstaande vorderingen van voorgaande jaren. Het betreft o.m. waardeverminderingen voor vorderingen die dubieus zijn geworden of die geannuleerd zijn (bv. omdat het materiaal voor elektronisch toezicht werd terugbezorgd).

Dit bedrag moet samen gezien worden met het bedrag opgenomen onder voorgaand begrotingsartikel dat aangeeft voor welk bedrag nieuwe vorderingen werden aangemaakt.

Om de correcte impact op de begroting te kennen moeten de bedragen op de begrotingsartikelen SL0-9SDEAJA-OW (nieuw uitgestuurde facturen, +371 keuro) en SL0-9SDEAJA-WT (correcties op voorgaande facturen, -372 keuro) worden samengeteld.

SL0-9SDEAJB-OW – JUSTITIEEL BELEID

Korte inhoud begrotingsartikel:

Dit begrotingsartikel wordt gebruikt voor de eventuele ontvangsten met betrekking tot de terugvordering subsidies voor het justitieel beleid.

Begrotingsuitvoering:

(duizend euro)			
2023	AO	TO	LO
1e BA	0	0	0
BU	191	0	0

Inhoudelijke toelichting:

Het Agentschap kijkt nauwgezet de financiële verantwoordingen, zoals gevraagd in de diverse subsidiereglementen, na. Als blijkt dat de subsidieontvanger minder subsidiabele uitgaven heeft dan het reeds ontvangen subsidiebedrag, wordt het verschil teruggevorderd. Als gevolg van deze controles werd voor 191 keuro subsidies teruggevorderd.

SL0-9SDEAJC-OI – HULP- EN DIENSTVERLENING AAN GEDETINEERDEN

Korte inhoud begrotingsartikel:

Het Agentschap Justitie en Handhaving is promotor van de ESF-projecten "lokale netwerkorganisatie voor gevangenen" (projectoproep 554) en "bovenlokale netwerkorganisatie voor gevangenen" (projectoproep 557). Als gevolg daarvan staat het agentschap ook in voor het beheer van de voor deze projecten voorziene middelen en zorgt het voor de verdeling ervan naar de overige partners betrokken bij de uitvoering ervan.

Dit artikel wordt gebruikt voor de verwerking van ontvangsten in het kader van deze projecten.

Begrotingsuitvoering:

(duizend euro)			
2023	AO	TO	LO
1e BA	0	0	0
BU	684	0	0

Inhoudelijke toelichting:

De ontvangsten en uitgaven van het ESF-project worden geboekt, rekening houdend met de indeling van de begroting en conform advies 2017/7 betreffende de behandeling van Europese subsidies van 6 december 2017 van de Vlaamse Adviescommissie voor Boekhoudkundige Normen. Als gevolg daarvan wordt het totaal verkregen budget verdeeld over diverse begrotingsartikels, zowel wat de ontvangsten als de uitgaven betreft.

De ontvangsten worden geboekt op de begrotingsartikelen SL0-9SDEAJC-OI en SL0-9SDEAJC-OW. De bij de begrotingsaanpassing geraamde bedragen betreffen ramingen van de potentieel te ontvangen bedragen. Conform voormeld advies zijn de effectief gerealiseerde ontvangsten gelijkgesteld aan de gerealiseerde uitgaven.

SL0-9SDEAJC-OW – HULP- EN DIENSTVERLENING AAN GEDETINEERDEN

Korte inhoud begrotingsartikel:

Het Agentschap Justitie en Handhaving is promotor van de ESF-projecten "lokale netwerkorganisatie voor gevangenen" (projectoproep 554) en "bovenlokale netwerkorganisatie voor gevangenen" (projectoproep 557). Als gevolg daarvan

staat het agentschap ook in voor het beheer van de voor deze projecten voorziene middelen en zorgt het voor de verdeling ervan naar de overige partners betrokken bij de uitvoering ervan.

Dit artikel wordt gebruikt voor de verwerking van ontvangsten in het kader van deze projecten.

Begrotingsuitvoering:

(duizend euro)			
2023	AO	TO	LO
1e BA	219	0	0
BU	107	0	0

Inhoudelijke toelichting:

De ontvangsten en uitgaven van het ESF-project worden geboekt, rekening houdend met de indeling van de begroting en conform advies 2017/7 betreffende de behandeling van Europese subsidies van 6 december 2017 van de Vlaamse Adviescommissie voor Boekhoudkundige Normen. Als gevolg daarvan wordt het totaal verkregen budget verdeeld over diverse begrotingsartikels, zowel wat de ontvangsten als de uitgaven betreft.

De ontvangsten worden geboekt op de begrotingsartikelen SL0-9SDEAJC-OI en SL0-9SDEAJC-OW. De bij de begrotingsaanpassing geraamde bedragen betreffen ramingen van de potentieel te ontvangen bedragen. Conform voormeld advies zijn de effectief gerealiseerde ontvangsten gelijkgesteld aan de gerealiseerde uitgaven.

SL0-9SDEAJD-OW – BELEIDSONTWIKKELING EN -ONDERSTEUNING

Korte inhoud begrotingsartikel:

Dit begrotingsartikel wordt gebruikt voor de eventuele ontvangsten met betrekking tot de algemene beleidsontwikkeling en -ondersteuning.

Begrotingsuitvoering:

(duizend euro)			
2023	AO	TO	LO
1e BA	0	0	0
BU	25	0	0

Inhoudelijke toelichting:

Er werd voor 25 keuro ontvangsten gerealiseerd, vnl. het gevolg van de ontvangst van een vergoeding voor de onvolledige uitvoering van een overheidsopdracht.

SL0-9SDETJE-OW – FONDS JUSTITIEHUIZEN

Korte inhoud begrotingsartikel:

In het kader van de uitvoering van alternatieve gerechtelijke maatregelen in de samenleving wordt beroep gedaan op externe diensten die daarvoor een specifiek aanbod hebben opgezet.

De subsidiëring van de organisaties, die belast zijn met de omkadering van de justitiabelen bij de tenuitvoerlegging van straffen en maatregelen, gebeurt

momenteel, omwille van de voorgeschiedenis van de justitiehuzen, via de federale overheid, gezien de subsidiëring vanuit het federaal Globaal Plan niet mee werd overgeheveld tijdens de Staatshervorming.

Om de bevoegdheden van de Federale Staat en de Gemeenschappen optimaal op elkaar af te stemmen is het de bedoeling dat deze subsidies in de toekomst door de Vlaamse Gemeenschap, die als regionale overheid ook belast is met de opvolging en de uitvoering van alternatieve straffen en maatregelen, worden toegekend. De Federale Overheid zal hiertoe de corresponderende kredieten doorstorten naar de Vlaamse Gemeenschap.

Hiervoor werd door middel van artikel 31 van het decreet van 21 december 2018 houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 2019 een begrotingsfonds opgericht dat moet toelaten deze middelen te ontvangen van de Federale overheid. De ontvangen middelen worden vervolgens aangewend om via begrotingsartikel SL0-1SDE4JE-WT subsidies toe te kennen.

Begrotingsuitvoering:

(duizend euro)			
2023	AO	TO	LO
1e BA	0	0	0
BU	0	0	0

Inhoudelijke toelichting:

Zoals voorzien werden geen ontvangsten geboekt. In afwachting van een aanpassing van de bijzondere financieringswet in het kader van een volgende Staatshervorming, waarbij deze middelen zouden worden overgedragen aan de Vlaamse Gemeenschap, blijft dit fonds wel behouden, maar worden er voorlopig geen ontvangsten voorzien. In de tussentijd staat de federale overheid, in samenspraak met de Gemeenschappen, in voor de subsidiëring van deze organisaties.

SL0-9SDEAJY-OI – COMMISSIES VOOR JURIDISCHE BIJSTAND (CJB)

Korte inhoud begrotingsartikel:

Dit begrotingsartikel wordt gebruikt voor de eventuele ontvangsten met betrekking tot de toelagen toegekend aan de commissies voor juridische bijstand.

Begrotingsuitvoering:

(duizend euro)			
2023	AO	TO	LO
1e BA	0	0	0
BU	267	0	0

Inhoudelijke toelichting:

Op aangeven van het Agentschap Justitie en Handhaving werden alle toelagen voor de periode van 1 september 2018 tot 31 december 2022 aan een nieuwe controle onderworpen. Als gevolg hiervan werd 267 keuro van de toegekende toelagen teruggevorderd.

SL0-1SDE2JA-WT – JUSTITIEHUIZEN EN ELEKTRONISCH TOEZICHT KOSTEN

Korte inhoud begrotingsartikel:

Het begrotingsartikel voorziet in de nodige kredieten voor de uitvoering van het beleid inzake elektronisch toezicht. De kredieten worden aangewend voor werkingskosten verbonden aan elektronisch toezicht, namelijk de huurkosten van het materiaal voor elektronisch toezicht (enkelbanden), de uitbetaling van een leefvergoeding (equivalent leefloon) voor personen onder elektronisch toezicht die over geen andere bestaansmiddelen beschikken en tolkkosten voor de communicatie met justitiabelen.

Begrotingsuitvoering:

(duizend euro)						
	VAK			VEK		
2023	1e BA	1e BA-JR	BU	1e BA	1e BA-JR	BU
Uitgaven	6.496	6.602	6.597	6.496	6.602	6.595

Inhoudelijke toelichting:

Bij de begrotingsopmaak 2023 was een budget van 5.821 keuro voorzien, dat bij de begrotingsaanpassing 2023 werd verhoogd naar 6.496 keuro. Omwille van de aanpassing aan de inflatie werd het budget daarna nog verhoogd met 6 keuro. Aangezien het beschikbare budget ontoereikend was om alle kosten te betalen is dit eind 2023 nog verhoogd met 100 keuro, afkomstig van begrotingsartikel SL0-1SDE2JG-WT.

De aanwending van dit krediet gebeurt in de eerste plaats voor de kosten verbonden aan het elektronisch toezicht. De sterke groei van het elektronisch toezicht heeft geleid tot een toename van de hiermee gepaard gaande kosten. In 2023 stonden 6.767 personen onder elektronisch toezicht, een stijging met 30,8 % ten opzichte van 2022. De huurkost van het materiaal voor elektronisch toezicht steeg dan ook verder tot 4.076 keuro. Voor meer inhoudelijke toelichting in verband met het elektronisch toezicht wordt verwezen naar onderdeel VI. Beleidsveld Justitie en Handhaving, cluster Justitie, OD 2.2: Het elektronisch toezicht als gemeenschapsgerichte straf of maatregel.

Door de stijging van het aantal personen onder elektronisch toezicht kwamen ook meer justitiabelen in aanmerking voor een leefvergoeding. Hieraan werd 2.400 keuro besteed.

Tot slot is er 121 keuro uitgegeven aan tolken om justitiabelen en slachtoffers in hun eigen taal te kunnen begeleiden en bijstaan.

SL0-1SDE2JB-WT – JUSTITIEEL BELEID

Korte inhoud begrotingsartikel:

Het begrotingsartikel voorziet in de nodige kredieten voor subsidies, o.a. voor de toekenning van subsidies aan organisaties die instaan voor de omkadering van leermaatregelen (KB van 17 december 2003) of voor initiatieven die bijdragen tot de uitvoering van de opdrachten van de justitiehuizen (decreet van 26 april 2019 houdende de justitiehuizen en de juridische eerstelijnsbijstand), en andere uitgaven ter ondersteuning van het beleid inzake justitiehuizen en elektronisch toezicht.

Begrotingsuitvoering:

(duizend euro)						
	VAK			VEK		
2023	1e BA	1e BA-JR	BU	1e BA	1e BA-JR	BU
Uitgaven	5.108	5.215	5.106	6.054	8.149	6.148

Inhoudelijke toelichting:

Bij de begrotingsaanpassing van 2023 was een budget van 5.108 keuro voorzien in VAK en 6.054 keuro in VEK. Voor het opvangen van de VEK-effecten van in 2021 met relancemiddelen vastgelegde uitgaven werd het budget verhoogd met 2.088 keuro in VEK. Daarnaast werd omwille van een aanpassing aan de index een verhoging doorgevoerd van 7 keuro in VAK en VEK. Door middel van een interne herschikking van kredieten werd dit budget verhoogd met 100 keuro in VAK. Dit alles resulteerde in een beschikbaar budget van 5.215 keuro in VAK en 8.149 keuro in VEK.

Net zoals in voorgaande jaren wordt een belangrijk deel van het budget uitgetrokken voor subsidies aan organisaties die instaan voor de organisatie van gedragstrainingen of die zorgen voor de creatie van prestatieplaatsen voor de uitvoering van werkstraffen.

Daarnaast wordt het budget aangewend voor diverse overheidsopdrachten ter ondersteuning van het beleid, bijvoorbeeld het onderzoek naar de meldcode, ondersteuning bij implementatie van risicotaxatie, het onderzoek naar noden en behoeften van gedetineerden enzovoorts.

De in het kader van het relanceplan gefinancierde projecten, voor de bouw van het het Vlaams Handhavingsplatform en voor het extra aanbod in werkplaatsen, werden in 2023 verder uitgevoerd.

Omwille van een kleine vertraging in de administratieve procedures kon een geplande uitgave niet tijdig vastgelegd worden, waardoor het beschikbare VAK niet volledig kon aangewend worden. Een aantal uitgaven werden later beslist dan voorzien of hebben een andere uitvoeringstermijn dan initieel gepland. Als gevolg daarvan verschuiven een aantal VEK-effecten naar volgende begrotingsjaren wat dan weer aanleiding heeft gegeven tot lagere VEK-nood dan initieel voorzien.

SLO-1SDE2JC-IS – HULP- EN DIENSTVERLENING AAN GEDETINEERDEN**Korte inhoud begrotingsartikel:**

Het Agentschap Justitie en Handhaving is promotor van de ESF-projecten "lokale netwerkorganisatie voor gevangenen" (projectoproep 554) en "bovenlokale netwerkorganisatie voor gevangenen" (projectoproep 557). Als gevolg daarvan staat het agentschap ook in voor het beheer van de voor deze projecten voorziene middelen en zorgt het voor de verdeling ervan naar de overige partners betrokken bij de uitvoering ervan.

Dit artikel kan worden gebruikt voor doorstortingen aan partners die tot de consolidatiekring van de Vlaamse Overheid behoren.

Begrotingsuitvoering:

(duizend euro)

	VAK			VEK		
2023	1e BA	1e BA-JR	BU	1e BA	1e BA-JR	BU
Uitgaven	0	0	131	0	0	131

Inhoudelijke toelichting:

De ontvangsten en uitgaven van het ESF-project worden geboekt, rekening houdend met de indeling van de begroting en conform advies 2017/7 betreffende de behandeling van Europese subsidies van 6 december 2017 van de Vlaamse Adviescommissie voor Boekhoudkundige Normen. Als gevolg daarvan wordt het totaal verkregen budget verdeeld over diverse begrotingsartikels, zowel wat de ontvangsten als de uitgaven betreft.

De uitgaven worden geboekt op de begrotingsartikelen SL0-1SDE2JC-IS, SL0-1SDE2JC-LO en SL0-1SDE2JC-WT. De bij de begrotingsaanpassing ingeschreven bedragen betreffen ramingen van de potentiële uitgaven per begrotingsartikel. De effectief bestede bedragen per begrotingsartikel zijn afhankelijk van de aard van de uitgave en van de uitvoering van het ESF-project. Bedragen die niet in de loop van 2023 aangewend werden zullen in latere jaren worden aangewend voor de uitvoering van het project.

SL0-1SDE2JC-LO – HULP- EN DIENSTVERLENING AAN GEDETINEERDEN

Korte inhoud begrotingsartikel:

Het Agentschap Justitie en Handhaving is promotor van de ESF-projecten "lokale netwerkorganisatie voor gevangenen" (projectoproep 554) en "bovenlokale netwerkorganisatie voor gevangenen" (projectoproep 557). Als gevolg daarvan staat het agentschap ook in voor het beheer van de voor deze projecten voorziene middelen en zorgt het voor de verdeling ervan naar de overige partners betrokken bij de uitvoering ervan.

Dit artikel wordt gebruikt voor de betaling van loonkosten in het kader van deze projecten.

Begrotingsuitvoering:

(duizend euro)						
	VAK			VEK		
2023	1e BA	1e BA-JR	BU	1e BA	1e BA-JR	BU
Uitgaven	173	173	85	173	173	85

Inhoudelijke toelichting:

De ontvangsten en uitgaven van het ESF-project worden geboekt, rekening houdend met de indeling van de begroting en conform advies 2017/7 betreffende de behandeling van Europese subsidies van 6 december 2017 van de Vlaamse Adviescommissie voor Boekhoudkundige Normen. Als gevolg daarvan wordt het totaal verkregen budget verdeeld over diverse begrotingsartikels, zowel wat de ontvangsten als de uitgaven betreft.

De uitgaven worden geboekt op de begrotingsartikelen SL0-1SDE2JC-IS, SL0-1SDE2JC-LO en SL0-1SDE2JC-WT. De bij de begrotingsaanpassing ingeschreven bedragen betreffen ramingen van de potentiële uitgaven per begrotingsartikel. De effectief bestede bedragen per begrotingsartikel zijn afhankelijk van de aard van de uitgave en van de uitvoering van het ESF-project. Bedragen die niet in de loop

van 2023 aangewend werden zullen in latere jaren worden aangewend voor de uitvoering van het project.

SL0-1SDE2JC-WT – HULP- EN DIENSTVERLENING AAN GEDETINEERDEN

Korte inhoud begrotingsartikel:

Op dit begrotingsartikel staan de middelen voor de uitvoering van het Vlaams strategisch plan hulp- en dienstverlening aan gedetineerden en geïnterneerden zoals bepaald in het decreet van 8 maart 2013 betreffende de organisatie van hulp- en dienstverlening aan gedetineerden. De centra voor algemeen welzijnswerk krijgen subsidies voor de organisatieondersteuning. Daarnaast zijn hier werkingskredieten opgenomen voor de organisatie van hulp- en dienstverlening aan gedetineerden.

Begrotingsuitvoering:

(duizend euro)						
	VAK			VEK		
2023	1e BA	1e BA-JR	BU	1e BA	1e BA-JR	BU
Uitgaven	2.138	2.161	1.763	2.138	2.181	1.775

Inhoudelijke toelichting:

De centra voor algemeen welzijnswerk ontvangen jaarlijks een subsidie voor de opdrachten die zij dienen uit te voeren op basis van het decreet van 8 maart 2013. Hiervoor was bij de begrotingsaanpassing 2023 een budget voorzien van 1.498 keuro. Dit budget werd in de loop van 2023 verhoogd met 4 keuro ingevolge de aanpassing aan de index en met 19 keuro ingevolge de in 2022 voorziene uitbreiding. In 2023 werden aldus subsidies toegekend aan de CAW's ten belope van 1.521 keuro. Voor de afwikkeling van de capaciteitsuitbreiding in de gevangenis van Tongeren werd nog 20 keuro extra VEK voorzien.

Daarnaast was een budget voorzien van 35 keuro voor de werkingskosten verbonden aan de organisatie van de hulp- en dienstverlening aan gedetineerden. Daarvan werd 32 keuro aangewend.

Voor de hoger vermelde uitgaven was aldus een budget voorzien van in totaal 1.556 keuro in VAK en 1.576 keuro in VEK. Daarvan werd 1.552 keuro in VAK en 1.571 keuro in VEK aangewend.

De ontvangsten en uitgaven van het ESF-project worden geboekt, rekening houdend met de indeling van de begroting en conform advies 2017/7 betreffende de behandeling van Europese subsidies van 6 december 2017 van de Vlaamse Adviescommissie voor Boekhoudkundige Normen. Als gevolg daarvan wordt het totaal verkregen budget verdeeld over diverse begrotingsartikels, zowel wat de ontvangsten als de uitgaven betreft.

De uitgaven worden geboekt op de begrotingsartikelen SL0-1SDE2JC-IS, SL0-1SDE2JC-LO en SL0-1SDE2JC-WT. De bij de begrotingsaanpassing ingeschreven bedragen betreffen ramingen van de potentiële uitgaven per begrotingsartikel. De effectief bestede bedragen per begrotingsartikel zijn afhankelijk van de aard van de uitgave en van de uitvoering van het ESF-project. Bedragen die niet in de loop van 2023 aangewend werden zullen in latere jaren worden aangewend voor de uitvoering van het project.

Op dit begrotingsartikel werd voor het ESF-project een budget voorzien van 605 keuro in VAK en VEK waarvan 211 keuro in VAK en 204 keuro in VEK werd aangewend.

Voor meer inhoudelijke toelichting in verband met de hulp- en dienstverlening aan gedetineerden, zie onderdeel VI. Beleidsveld Justitie en Handhaving, cluster Justitie, OD 2.1: Een zinvol hulp- en dienstverleningsaanbod voor gedetineerden en geïnterneerden op maat.

SL0-1SDE2JD-WT – BELEIDSONTWIKKELING EN -ONDERSTEUNING

Korte inhoud begrotingsartikel:

Onder dit begrotingsartikel worden de nodige kredieten voorzien voor algemene ondersteuning van de beleidsdoelstellingen van het Agentschap Justitie en Handhaving, in het bijzonder beleidsgerichte communicatie, juridische ondersteuning en (wetenschappelijk) onderzoek waarbij het niet mogelijk is de budgetten toe te wijzen aan specifieke beleidsthema's.

Begrotingsuitvoering:

(duizend euro)						
	VAK			VEK		
2023	1e BA	1e BA-JR	BU	1e BA	1e BA-JR	BU
Uitgaven	1.150	1.031	979	1.150	911	95

Inhoudelijke toelichting:

Van het voorziene budget werd in de loop van 2023 119 keuro in VAK en 239 keuro in VEK herverdeeld.

Het op dit begrotingsartikel ingeschreven budget is voorzien voor uitgaven die niet aan een specifiek beleidsthema kunnen toegewezen worden. Van dit budget is in de loop van 2023 119 keuro overgeheveld naar begrotingsartikelen SL0-1SDE2JB-WT (100 keuro) en SL0-1SDE2JC-WT (19 keuro) in functie van de toewijzing van deze uitgaven aan een specifiek beleidsthema. Daarnaast werd 239 keuro VEK herverdeeld in functie van de VEK-noden op de artikelen SL0-1SDE2JC-WT (39 keuro) en SL0-1SDE2JG-WT.

Het resterende budget werd aangewend voor beleidsondersteunende kosten op het vlak van communicatie en wetenschappelijk onderzoek. Een belangrijk deel daarvan werd pas in het najaar van 2023 besteed, waardoor slechts een beperkt deel van het voorziene VEK kon aangewend worden.

SL0-1SDE4JE-WT – FONDS JUSTITIEHUIZEN

Korte inhoud begrotingsartikel:

In het kader van de uitvoering van alternatieve gerechtelijke maatregelen in de samenleving wordt beroep gedaan op externe diensten die daarvoor een specifiek aanbod hebben opgezet. De federale overheid subsidieert en evalueert momenteel deze projecten, in overleg met de gemeenschappen.

Van zodra deze middelen worden overgedragen naar de Vlaamse Gemeenschap worden deze ontvangen via begrotingsartikel SL0-9SDETJE-OW van de middelenbegroting en uitgegeven via dit begrotingsartikel.

Begrotingsuitvoering:

(duizend euro)						
	VAK			VEK		
2023	1e BA	1e BA-JR	BU	1e BA	1e BA-JR	BU
Uitgaven	0	0	0	0	0	0

Inhoudelijke toelichting:

Zoals voorzien werden geen uitgaven geboekt. Voorlopig blijft de federale overheid, in samenspraak met de Gemeenschappen, instaan voor de subsidiëring van deze organisaties.

SLO-1SDE2JF-WT – HANDHAVING

Korte inhoud begrotingsartikel:

Dit begrotingsartikel wordt aangewend voor de kosten verbonden aan het N-project Coördinatie van het handhavingsbeleid dat er onder meer voor moet zorgen dat alle Vlaamse handhavingsinformatie in de toekomst wordt opgenomen in een centraal handhavingsplatform en ontsloten via een sanctieregister enerzijds en een maatregelenregister anderzijds.

Begrotingsuitvoering:

(duizend euro)						
	VAK			VEK		
2023	1e BA	1e BA-JR	BU	1e BA	1e BA-JR	BU
Uitgaven	1.673	1.673	1.551	1.741	1.222	209

Inhoudelijke toelichting:

In de begroting 2023 werd een budget voorzien bestaande uit het recurrente werkingsbudget voor het coördinatieproject Vlaamse handhaving ten belope van 173 keuro VAK/VEK, een eenmalig budget van 1.500 keuro VAK/VEK voor bijkomende IT-investeringen in het handhavingsplatform en 68 keuro VEK voor de financiering van openstaande engagementen uit voorgaande jaren.

Voor de verdere investeringen in het handhavingsplatform werd 1.500 keuro toegewezen aan Digitaal Vlaanderen dat mee instaat voor de realisatie hiervan. De uitvoering van deze investeringen zal echter maar vanaf 2024 gebeuren, waardoor het daarvoor voorziene VEK niet aangewend werd in 2023.

Door een zuinig beheer van de middelen werd van het recurrente werkingsbudget slechts 51 keuro aangewend wat opnieuw resulteerde in een lagere dan voorziene aanwending van het VEK. De openstaande engagementen uit 2022 werden anderzijds wel zoals voorzien vereffend.

Het voorziene VAK werd aldus grotendeels aangewend, het voorziene VEK slechts minimaal.

Voor meer inhoudelijke toelichting in verband met de Vlaamse handhaving, zie onderdeel VI. Beleidsveld Justitie en Handhaving, cluster Handhaving, OD 1.2: Monitoring en evaluatie van strafrechtelijke en bestuurlijke prioriteiten en OD 3.3: Inzetten op lokale samenwerkingsverbanden en ondersteuning.

SL0-1SDE2JG-WT – GENDERGERELATEERD GEWELD

Korte inhoud begrotingsartikel:

Het krediet op dit begrotingsartikel wordt gebruikt voor de uitgaven in het kader van gendergerelateerd geweld, de Veilige Huizen, de erkennings- en bemiddelingscommissie historisch misbruik, etc.

Begrotingsuitvoering:

(duizend euro)						
	VAK			VEK		
2023	1 ^e BA	1 ^e BA-JR	BU	1 ^e BA	1 ^e BA-JR	BU
Uitgaven	1.607	1.507	802	1.163	1.782	1.282

Inhoudelijke toelichting:

Bij de begrotingsopmaak 2023 was voorzien in een budget voor de werkingskosten van de erkennings- en bemiddelingscommissie historisch misbruik ten belope van 107 keuro VAK/VEK. Bij de begrotingsaanpassing 2023 werd dit budget verhoogd naar 127 keuro VAK/VEK en werd ook 1.480 keuro in VAK en 1.036 keuro in VEK voorzien voor de uitvoering van het beleid inzake gendergerelateerd geweld. Als gevolg van openstaande engagementen uit voorgaande jaren werd een hogere nood aan VEK voorzien, waardoor het VEK door middel van interne kredietoverschikkingen werd verhoogd met 719 keuro. Voor het opvangen van een budgettekort werd tot slot nog 100 keuro VAK/VEK herschikt naar begrotingsartikel SL0-1SDE2JA-WT.

Het in de begroting ingeschreven budget was deels afgestemd op nog te implementeren regelgeving. Deze regelgeving werd in de loop van 2023 weliswaar verder uitgewerkt, maar gaf nog geen aanleiding tot extra uitgaven. Als gevolg daarvan bleef een belangrijk deel van het budget niet aangewend.

Voor meer inhoudelijke toelichting in verband met gendergerelateerd geweld, zie onderdeel VI. Beleidsveld Justitie en Handhaving, cluster Justitie, SD 1: Slachtoffers centraal in het Vlaams beleid.

SL0-1SDE2JY-IS – COMMISSIES VOOR JURIDISCHE BIJSTAND (CJB)

Korte inhoud begrotingsartikel:

De middelen binnen dit artikel dienen voor de organisatie van de juridische eerstelijnsbijstand zoals beschreven onder titel 3 van het decreet van 26 april 2019 houdende de justitiehuisen en de juridische eerstelijnsbijstand. Onder eerstelijnsbijstand wordt verstaan de juridische bijstand die verleend wordt door advocaten in de vorm van praktische inlichtingen, juridische informatie, een eerste juridisch advies of de verwijzing naar een gespecialiseerde instantie of organisatie. De organisatie van de juridische eerstelijnsbijstand is in handen van de commissies voor juridische eerstelijnsbijstand.

Begrotingsuitvoering:

(duizend euro)						
	VAK			VEK		
2023	1e BA	1e BA-JR	BU	1e BA	1e BA-JR	BU
Uitgaven	1.114	1.116	1.116	1.114	1.116	1.116

Inhoudelijke toelichting:

Het beschikbare krediet dient integraal aangewend te worden voor de toekenning van toelagen aan de 13 commissies voor juridische bijstand.

Bij de begrotingsaanpassing 2023 was hiervoor 1.114 keuro voorzien. Na aanpassing van dit budget aan de evolutie van de index is dit budget opgetrokken tot 1.116 keuro.

Voor meer inhoudelijke toelichting in verband met de commissies voor juridische eerstelijnsbijstand, zie onderdeel VI. Beleidsveld Justitie en Handhaving, cluster Justitie, SD 3: Een laagdrempelige, kwalitatieve en efficiënte juridische eerstelijnsbijstand.

1.3.2. DAB's

Niet van toepassing

1.3.3. Overige entiteiten onder gezag

Niet van toepassing

1.3.4. Overige entiteiten onder toezicht

Entiteit Commissies Juridische Bijstand

Omschrijving

In elk gerechtelijk arrondissement is er een commissie voor juridische bijstand, paritair samengesteld uit vertegenwoordigers van de balie en vertegenwoordigers van de openbare centra voor maatschappelijk welzijn en erkende organisaties voor juridische bijstand. Deze commissies staan in voor de organisatie van de juridische eerstelijnsbijstand, namelijk de juridische bijstand die verleend wordt door advocaten in de vorm van praktische inlichtingen, juridische informatie, een eerste juridisch advies of de verwijzing naar een gespecialiseerde instantie of organisatie.

Voor meer inhoudelijke toelichting in verband met de commissies eerstelijnsbijstand, zie SD3 Een laagdrempelige, kwalitatieve en efficiënte juridische eerstelijnsbijstand.

Ontvangsten

De 13 commissies voor juridische bijstand hebben in totaal 1.116 keuro ontvangen die zij dienen aan te wenden voor hun decretaal bepaalde opdrachten.

Uitgaven

De 13 commissies voor juridische bijstand beschikken samen over een budget van 1.116 keuro dat zij kunnen aanwenden voor hun uitgaven.

VII. BELEIDSVELD BESTUURSRECHTSPRAAK**Inhoudelijk structurelement BESTUURSRECHTSPRAAK**

De Dienst van de Bestuursrechtscolleges (kortweg DBRC) is de dienst die inhoudelijk en administratief vier onafhankelijke Vlaamse bestuursrechtscolleges overkoepelt en ondersteunt, met name het Handhavingscollege, de Raad voor Betwistingen inzake Studievoortgangsbeslissingen (inkanteling sinds september 2023), de Raad voor Verkiezingsbetwistingen en de Raad voor Vergunningsbetwistingen.

Dit enige inhoudelijk structurelement voor het beleidsveld Bestuursrechtspraak bevat alle kredieten voor de ondersteuning van de DBRC en de Vlaamse bestuursrechtscolleges en moet zorgen voor de realisatie van een kwaliteitsvolle en efficiënte rechtsbescherming, binnen een redelijke termijn.

1.1 Strategische en operationele doelstellingen

SD 1: Uitbouwen van de Vlaamse bestuursrechtspraak als hoeksteen in Vlaanderen

De operationele doelstellingen concretiseren deze strategische doelstelling.

OD 1.1: Digitaliseren van de procesvoering bij de Vlaamse bestuursrechtscolleges

Tijdens de eerste helft van deze legislatuur zijn al verschillende stappen gezet in de digitalisering van de procedures bij de Vlaamse bestuursrechtscolleges.

Een belangrijke mijlpaal was maandag 22 februari 2021 waarop het digitaal loket werd uitgerold. Procespartijen, burgers, advocaten en overheden kunnen sindsdien documenten digitaal bezorgen aan de DBRC in een beveiligde omgeving. Het gebruik van het digitaal loket is vrijwillig en kosteloos. Procespartijen kunnen er nog steeds voor kiezen om documenten te bezorgen via een aangetekende brief of door neerlegging op de griffie.

Tijdens de tweede helft van de legislatuur was het de bedoeling om het digitaal loket te laten uitgroeien tot een innovatief en klantvriendelijk digitaal platform. Hierdoor kan de volledige administratieve afhandeling van de procedure bij de bestuursrechtscolleges digitaal verlopen: indiening en ontvangst van processtukken, onmiddellijke betaling rolrecht, toegang tot volledig dossier, termijnberekening, zittingskalender, overzichten van lopende dossiers voor advocatenkantoren, en zo verder. Tot slot moet het project een solide basis vormen om in de toekomst uitbreidingen en verfijningen vorm te geven met het oog op de verdere uitbouw van de digitale werking van de Vlaamse bestuursrechtcolleges.

De overheidsopdracht voor het ontwikkelen van het digitaal platform is uitgeschreven, in de markt gezet en in september 2022 gegund. Het was de intentie om het platform zo snel als mogelijk operationeel te krijgen, met als uiterste realisatiedatum 1 september 2023. Tijdens de uitvoering van de opdracht bleek dat de vooropgestelde doelen niet tijdig bereikt zouden worden. De opdrachtnemer werd in gebreke gesteld en begin juli 2023 werd beslist om dit project te verbreken en volledig opnieuw te beginnen.

Ik heb aangedrongen om de volledige digitalisering van de DBRC alsnog zo snel als mogelijk te faciliteren. Op 16 november 2023 werd de opdracht na de nieuwe minicompetitie opnieuw, aan een andere opdrachtnemer, gegund en vervolgens werd het nieuwe digitaliseringsproject Rhadamanthys opgestart. De uitrol van het project is voorzien in het voorjaar van 2025.

OD 1.2: Verder professionaliseren en optimaliseren van de Dienst van de Vlaamse Bestuursrechtscolleges

Uit het jaarverslag over de werkzaamheden tijdens het werkjaar 2022-2023 van de DBRC blijkt dat de gemiddelde doorlooptijd bij de Raad voor Vergunningsbetwistingen (RvVb) van een standaard dossier, tussen de indiening van een beroep en de einduitspraak erover, inmiddels sinds 2022 verlaagd is tot

gemiddeld ongeveer 12 maanden. De gemiddelde doorlooptijd van 12 maanden werd ondanks een licht stijgende trend van het aantal nieuwe vergunningsbetwistingen behouden. De RvVb heeft forse inspanningen geleverd om de doorlooptijden merkbaar te verminderen en dit aan te houden.

In de loop van 2023 heb ik de Raad voor Betwistingen inzake Studievoortgangsbeslissingen ingekanteld onder de koepel van de DBRC. In het kader van de inkanteling werden twee bijkomende bestuursrechters aangeworven met ondersteunend personeel. Er werd tevens een campagne georganiseerd voor het benoemen van bijzitters bij het bestuursrechtcollege, die intussen benoemd werden. Ook voor het Handhavingscollege werd een wervingsprocedure voor een nieuwe bestuursrechter in 2023 opgestart.

Tenslotte werden ook bijkomende referendarissen, griffiers en IT personeelsleden aangeworven om niet alleen de doorlooptijden tot een minimum te beperken maar ook het digitaliseringsproject verder te kunnen begeleiden.

OD 1.3: Verder optimaliseren van de bestuursrechtspraakregels

De voorbije jaren is het DBRC-decreet en DBRC-Procedurebesluit meermaals gewijzigd om de procedure bij de RvVb verder te verfijnen en te optimaliseren. Deze initiatieven hebben geleid tot een daling van de doorlooptijden. De afgelopen periode zijn er enkele bijkomende regelgevende initiatieven genomen die ook een impact hebben op de organieke regelgeving van de DBRC en de Vlaamse bestuursrechtscolleges die hieronder ressorteren.

Het gaat met name om het decreet van 14 juli 2023 tot wijziging van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening van 15 mei 2009, het decreet van 4 april 2014 betreffende de organisatie en de rechtspleging van sommige Vlaamse bestuursrechtscolleges en het decreet van 25 april 2014 betreffende complexe projecten, wat betreft de uitbreiding van de rechtsmacht van de Raad voor Vergunningsbetwistingen (het zgn. RUPS-decreet), het Kaderdecreet Vlaamse Handhaving van 14 juli 2023, het decreet van 26 april 2024 tot wijziging van diverse decreten, wat betreft de implementatie van het Kaderdecreet Vlaamse Handhaving van 14 juli 2023 en de (geplande) uitvoeringsbesluiten bij de voormelde decreten die het DBRC-Procedurebesluit op verschillende plekken zullen wijzigen.

Deze initiatieven betroffen niet alleen een uitbreiding van de (materiële) bevoegdheden van respectievelijk de RvVb en het HHC, maar zullen op hun beurt, samen met de bijhorende uitvoeringsbesluiten, de procedureregels uit het DBRC-decreet en het DBRC-Procedurebesluit aanpassen. Deze wijzigingen vullen in eerste instantie de procedures bij de RvVb en het HHC aan zodat beide bestuursrechtscolleges zich naar behoren kunnen buigen over de rechterlijke beroepen waarvan de bevoegdheid werd overgedragen. Op hetzelfde moment worden de procedures, waar nodig, ook verder gestroomlijnd.

Voorts werd in de loop van 2023 de Raad voor betwistingen inzake Studievoortgangsbeslissingen ingekanteld onder de koepel van de DBRC. Daartoe werden eveneens de nodige wijzigingen aangebracht in de organieke regelgeving van de DBRC (m.n. het DBRC-decreet, het DBRC-Procedurebesluit en het Rechtspositiebesluit) via het decreet van 13 maart 2023 tot wijziging van de Codex Hoger Onderwijs van 11 oktober 2013 en het decreet van 4 april 2014 betreffende de organisatie en de rechtspleging van sommige Vlaamse bestuursrechtscolleges, wat betreft de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen en de rechtspositieregeling van de bestuursrechters. Sinds 1 september 2023 wordt deze Raad bijgestaan door de DBRC.

Tot slot is in functie en ter voorbereiding van de volledig digitale procesvoering bij de Vlaamse bestuursrechtscolleges van de DBRC recent het decreet van 23 november 2023 tot wijziging van het decreet van 4 april 2014 betreffende de organisatie en de rechtspleging van sommige Vlaamse bestuursrechtscolleges (het zgn. Digitaliseringsdecreet) aangenomen. Dit decreet reikt de vereiste decretale kapstokken aan om de procesvoering voor de Vlaamse bestuursrechtscolleges op digitale wijze te voeren. Er zal nog een uitvoeringsbesluit bij dit decreet volgen. Dat wordt immers parallel met de ontwikkeling van een digitaal platform voor de procesvoering opgesteld. Het Digitaliseringsdecreet bevat daarnaast ook enkele ingrepen die bijdragen aan de verdere optimalisering van de bestaande procedureregels. Zo werd de verplichte uitspraak van de arresten van de bestuursrechtscolleges in openbare terechtzitting afgeschaft (wijziging art. 32 DBRC-decreet), zal elk arrest voortaan meteen een tenlastelegging van de kosten van de vordering waarop het arrest betrekking heeft, bevatten (wijziging art. 33 DBRC-decreet) en werd er voorzien in een volledig nieuwe en uitgewerkte wrakingsregeling van Vlaamse bestuursrechters met de nodige procedurele waarborgen voor de partijen (nieuw art. 13 DBRC-decreet).

OD 1.4: Onderzoeken van de mogelijkheid om te evolueren naar één Vlaams bestuursrechtcollege

In oktober 2020 startte, na de lancering van een overheidsopdracht met als titel 'Grondige studie naar het verder professionaliseren van de Vlaamse bestuursrechtspraak', het onderzoek naar het uitbreiden van de bevoegdheden en naar de mogelijkheid om te evolueren naar één Vlaams Bestuursrechtcollege. In december 2022 volgde het eindrapport van deze studie¹.

In een eerste verkennende fase heb ik de constitutionele en mensenrechtelijke omkadering voor het oprichten van één of meerdere Vlaamse bestuursrechtscolleges laten onderzoeken. Wat de beleidsambitie betreft om te evolueren naar één Vlaams bestuurscollege, vormt artikel 161 van de Grondwet een belangrijke grondwettelijke hinderpaal. De bevoegdheid om rechtscolleges op te richten behoort op grond van die bepaling immers toe aan de federale wetgever, terwijl Vlaanderen enkel bestuursrechtscolleges kan oprichten en bevoegdheden kan toekennen aan een Vlaams bestuursrechtcollege via het aanwenden van het instrument van de impliciete bevoegdheden (art. 10 BWHI). Een stapsgewijze uitbreiding van bevoegdheden of een integratie van de bestaande Vlaamse bestuursrechtscolleges in één (overkoepelend) bestuursrechtcollege, bieden echter mogelijkheden om toe te werken naar een meer geharmoniseerde Vlaamse bestuursrechtspraak.

De tweede fase van deze studieopdracht, met name een inventarisatie, beoogde, ten eerste, na te gaan welke sectorale regelgeving kan worden geïntegreerd. Ten tweede is een inschatting gemaakt van wat de (aard van de) te verwachten instroom is bij een eventuele integratie. In een derde fase van de studie is onderzocht welke bevoegdheden overgedragen kunnen worden naar het Vlaamse niveau en op welke wijze de organisatie van de Vlaamse bestuursrechtspraak geoptimaliseerd kan worden.

Gezien het belang van het goed uittekenen en uitwerken van een dergelijke integratie werd er gefaseerd aan de uitbreiding gewerkt: de Raad voor

---

¹ Buggenhoudt, C., Roets, J., & Sottiaux, S. (2022). *OPPORTUNITEITEN EN VALKUILEN BIJ DE VERDERE INTEGRATIE VAN DE VLAAMSE BESTUURSRECHTSPRAAK* [Eindrapport].

betwistingen inzake Studievoortgangsbeslissingen werd ingekanteld onder de koepel van de DBRC, en de bevoegdheden van de RvVb en het HHC werden uitgebreid, via impliciete bevoegdheden. Intussen werden tegen deze laatste uitbreidingen beroepen ingediend bij het Grondwettelijk Hof door de Franse Gemeenschap, de Franse Gemeenschapscommissie en de Waalse regering waarbij zij zich benadeeld voelen omdat de Vlaamse procedures, door dit bij Vlaanderen in te kantelen, sneller zouden gaan dan de Waalse procedures, die nog bij de Raad van State zouden behandeld worden, maar waarbij dubbel zoveel tijd nodig is om een procedure af te ronden.

1.2 Budgettair kader voor het begrotingsjaar

1.2.1. Departement en IVA's zonder rechtspersoonlijkheid (excl. DAB's)

Voor het ISE Bestuursrechtspraak zijn er geen beleidskredieten in de begroting ingeschreven. De kredieten voor dit ISE worden opgenomen onder het apparaatsprogramma SA. Ik verwijs hiervoor naar onderdeel VII. Apparaatskredieten en begrotingsprogramma's zonder beleidsveld.

1.2.2. DAB's

Niet van toepassing

1.2.3. Overige entiteiten onder gezag

Niet van toepassing

1.2.4. Overige entiteiten onder toezicht

Niet van toepassing

VII. APPARAATSKREDIETEN EN BEGROTINGSPROGRAMMA'S ZONDER BELEIDSVELD

1. Apparaatskredieten

Voor de uitvoering van de toegewezen opdrachten wordt voor iedere entiteit voorzien in de nodige loon- en werkingsbudgetten. Deze rubriek omvat enerzijds de kredieten bestemd voor de Dienst van de Bestuursrechtscolleges en anderzijds deze voor het Agentschap Justitie en Handhaving.

PROGRAMMA SA - SDO – DIENST VAN DE BESTUURSRECHTSCOLLEGES

(duizend euro)

2023	AO	TO	LO	VAK	VEK
1e aanpassing BA	0	548	0	8.979	8.979
1e aanpassing BA-JR	0	548	0	11.616	11.652

BU	0	481	0	9.115	7.715
-----------	---	-----	---	-------	-------

Ontvangsten – per begrotingsartikel

SD0-9SAETZZ-OW - ONTVANGSTEN WERKING EN TOELAGEN

Korte inhoud begrotingsartikel:

Dit begrotingsartikel betreft de ontvangstenzijde van het Fonds Bestuursrechtscolleges en het Fonds Personeelsleden met verlof voor opdracht. Het spijst de uitgavenartikelen SD0-1SAE4ZZ-WT en SD0-1SAE4ZZ-LO.

Begrotingsuitvoering:

(duizend euro)

2023	AO	TO	LO	VAK	VEK
1e aanpassing BA	0	548	0	0	0
1e aanpassing BA-JR	0	548	0	0	0
BU	0	487	0	0	0

Inhoudelijke toelichting:

Deze toegewezen ontvangsten hebben hoofdzakelijk betrekking op de rolrechten die worden betaald door verzoekende partijen om een beroep bij de bestuursrechtscolleges in te dienen en door tussenkomende partijen om in hangende procedures tussen te komen.

Voor 2023 bedraagt deze ontvangst in totaal 412 keuro, aangerekend op basisallocatie 9SA300 van dit artikel.

Deze ontvangsten zijn in 2023 ook effectief kasmatig binnengekomen.

De omvang van de rolrechten is onderhevig aan een aantal parameters, onder andere het aantal ingediende beroepsdossiers per jaar, het aantal verzoekende partijen dat ervoor kiest om, bovenop hun beroep, ook een vordering tot schorsing en/of een UDN-vordering (uiterst dringende noodzakelijkheid) in te dienen, het type van verzoekende partij, of de verzoekende partij al dan niet de vergunninghouder is en het aantal tussenkomende partijen.

Daarnaast betreft een kleiner aandeel van deze toegewezen ontvangsten de terugvorderingen van wedden en toelagen van gedetacheerde personeelsleden. Dit is een stroom die vanaf het najaar 2019 werd opgezet via een bijkomende BA 9SA301 onder dit artikel. De gerealiseerde terugvorderingen in 2023 bedragen in totaal 75 keuro.

SD0-9SAETZZ-WT - WERKING EN TOELAGEN

Korte inhoud begrotingsartikel:

Dit begrotingsartikel betreft de werking en toelagen van de ontvangstenzijde van het Fonds Bestuursrechtscolleges en het Fonds Personeelsleden met verlof voor opdracht.

Begrotingsuitvoering:

(duizend euro)

2023	AO	TO	LO	VAK	VEK
1e aanpassing BA	0	0	0	0	0
1e aanpassing BA-JR	0	0	0	0	0
BU	0	-6	0	0	0

Inhoudelijke toelichting:

Wanneer verzoekende partijen en/of tussenkomenende partijen verkeerdelijk of te veel rolrechten betalen, worden de terugbetalingen vanuit dit begrotingsartikel gedaan.

Uitgaven – per begrotingsartikel

SD0-1SAE2ZZ-LO - LONEN

Korte inhoud begrotingsartikel:

Dit begrotingsartikel omvat de kredieten voor de betaling van de lonen en de sociale voordelen van het personeel van de Dienst van de Bestuursrechtscollages.

Begrotingsuitvoering:

(duizend euro)

2023	AO	TO	LO	VAK	VEK
1e aanpassing BA	0	0	0	7.240	7.240
1e aanpassing BA-JR	0	0	0	6.036	7.336
BU	0	0	0	6.129	6.143

Inhoudelijke toelichting:

De Vlaamse Regering maakte in het kader van haar relanceplan recurrent, en vanaf begrotingsjaar 2021, bijkomend 2 miljoen euro loonkredieten vrij voor het aanwerven van zowel bestuursrechters, inhoudelijk en ondersteunend personeel als ICT-personeel.

In de loop van 2023 heb ik de Raad voor Betwistingen inzake Studievoortgangsbeslissingen ingekanteld onder de koepel van de DBRC. In het kader van de inkanteling werden twee bijkomende bestuursrechters aangeworven met ondersteunend personeel.

De Dienst van de Bestuursrechtscollages blijft op een concurrentiële arbeidsmarkt intensief ondersteunend personeel rekruteren, zodat de DBRC zo snel mogelijk met een volledig ingevuld personeelskader en een nog optimalere benutting van de loonkredieten de bestuursrechtscollages kan ondersteunen.

In begrotingsjaar 2023 werd éénmalig een herverdeling van 1.300 keuro VAK van de loonkredieten (begrotingsartikel SD0-1SAE2ZZ-LO) naar de werkingskredieten (begrotingsartikel SD0-1SAE2ZZ-WT) uitgevoerd in het kader van het digitaliseringsproject Rhadamanthys.

SD0-1SAE2ZZ-WT - WERKING EN TOELAGEN

Korte inhoud begrotingsartikel:

Dit begrotingsartikel omvat de kredieten voor de betaling van de werkingskosten van de Dienst van de Bestuursrechtscolleges.

Begrotingsuitvoering:

(duizend euro)

2023	AO	TO	LO	VAK	VEK
1e aanpassing BA	0	0	0	1.253	1.253
1e aanpassing BA-JR	0	0	0	2.553	1.253
BU	0	0	0	2.537	1.508

Inhoudelijke toelichting:

De Dienst van de Bestuursrechtscolleges werkt onder meer aan het verder digitaliseren van de bestaande processen van de huidige decretale bevoegdheden van de bestuursrechtscolleges door een digitaal platform te bouwen.

In begrotingsjaar 2023 werd een herverdeling van 1.300 keuro van de loonkredieten (begrotingsartikel SD0-1SAE2ZZ-LO) naar de werkingskredieten (begrotingsartikel SD0-1SAE2ZZ-WT) uitgevoerd voor het digitaliseringsproject Rhadamanthys. Voor verdere inhoudelijke toelichting in verband met digitalisering, zie onderdeel VII. 1.1 (OD 1.1 onder SD 1).

Ook via het 'Relanceplan Vlaamse Regering – Vlaamse Veerkracht' zet ik in op deze digitale transformatie van de rechtsbescherming bij de bestuursrechtscolleges. Daarom is bijkomend 1,6 miljoen euro uit de relance-provisie voorzien om in te zetten voor het digitaal platform. In 2023 is daarvan 714 keuro benut. De overige middelen zijn in 2023 vastgelegd voor het digitaliseringsproject Rhadamanthys.

SD0-1SAE4ZZ-LO - LONEN

Korte inhoud begrotingsartikel:

Voor de terugvordering en aanwending van terugbetaalde salarissen van gedetacheerde personeelsleden zijn in de begroting begrotingsfondsen "Personeelsleden met verlof voor opdracht" ingeschreven, zogenaamde salarisfondsen.

Dit begrotingsartikel betreft de uitgavenzijde van het begrotingsfonds Personeelsleden met verlof voor opdracht van de DBRC. De spijziging van dit artikel verloopt via het ontvangstenartikel SD0-9SAE4ZZ-OW.

Begrotingsuitvoering:

(duizend euro)

2023	AO	TO	LO	VAK	VEK
1e aanpassing BA	0	0	0	0	0
1e aanpassing BA-JR	0	0	0	296	296
BU	0	0	0	0	0

Inhoudelijke toelichting:

Voor 2023 zijn er geen aanrekeningen op dit fonds (saldo-opbouw).

SD0-1SAE4ZZ-WT - WERKING EN TOELAGEN

Korte inhoud begrotingsartikel:

Dit begrotingsartikel betreft de uitgaven van het Fonds Bestuursrechtscolleges. Het vormt het spiegelbeeld (met uitzondering van de terugvorderingen voor gedetacheerden) van het ontvangstenartikel SD0-9SAETZZ-OW.

Begrotingsuitvoering:

(duizend euro)

2023	AO	TO	LO	VAK	VEK
1e aanpassing BA	0	0	0	486	486
1e aanpassing BA-JR	0	0	0	2.731	2.767
BU	0	0	0	449	64

Inhoudelijke toelichting:

Deze middelen werden in 2023 hoofdzakelijk ingezet voor de financiering van het digitaliseringsproject Rhadamanthys.

Voor verdere inhoudelijke toelichting in verband met digitalisering, zie onderdeel VII. 1.1 (OD 1.1 onder SD 1).

PROGRAMMA SA - SLO – AGENTSCHAP JUSTITIE EN HANDHAVING

(duizend euro)

2023	AO	TO	LO	VAK	VEK
1e aanpassing BA	0	56	0	88.141	89.294
1e aanpassing BA-JR	0	56	0	87.219	90.568

BU	19	91	0	86.453	82.218
-----------	----	----	---	--------	--------

Ontvangsten – per begrotingsartikel

SLO-9SAEAZZ-OW - ONTVANGSTEN WERKING EN TOELAGEN

Korte inhoud begrotingsartikel:

Dit artikel wordt gebruikt voor ontvangsten verbonden aan de werking van het Agentschap Justitie en Handhaving. Het betreft bv. terugbetaling van dubbel betaalde facturen, vergoedingen van verzekeringsmaatschappijen,... Gelet op hun aard zijn deze ontvangsten eerder uitzonderlijk of eenmalig.

Begrotingsuitvoering:

(duizend euro)

2023	AO	TO	LO	VAK	VEK
1e aanpassing BA	0	0	0	0	0
1e aanpassing BA-JR	0	0	0	0	0
BU	19	0	0	0	0

Inhoudelijke toelichting:

In 2023 werden 19 keuro ontvangsten geboekt.

SLO-9SAETZZ-OW - ONTVANGSTEN WERKING EN TOELAGEN

Korte inhoud begrotingsartikel:

In voorkomend geval worden de salarissen en toelagen van personeelsleden van de diensten van de Vlaamse regering die met verlof voor opdracht zijn, eerst uitbetaald door het Agentschap Justitie en Handhaving en vervolgens terugbetaald aan het Agentschap. Dit begrotingsartikel wordt aangewend voor deze terugbetalingen.

De loonkost van personeelsleden die ter vervanging worden aangeworven, mogen met deze ontvangsten worden gefinancierd. Deze kost wordt aangerekend op artikel SLO-1SAE4ZZ-LO van de uitgavenbegroting.

Begrotingsuitvoering:

(duizend euro)

2023	AO	TO	LO	VAK	VEK
1e aanpassing BA	0	56	0	0	0
1e aanpassing BA-JR	0	56	0	0	0
BU	0	91	0	0	0

Inhoudelijke toelichting:

Vanaf mei 2022 is 1 personeelslid gedetacheerd. Het in de begroting geraamde bedrag had betrekking op de loonkost voor 2023. De gerealiseerde ontvangsten hebben betrekking op de loonkost van 2023, maar ook op de terugbetaling van de loonkost van 2022 welke pas in 2023 werd gerealiseerd.

Uitgaven – per begrotingsartikel

SL0-1SAE2ZZ-LO – LONEN**Korte inhoud begrotingsartikel:**

Dit begrotingsartikel omvat de kredieten voor de betaling van de lonen en de sociale voordelen van het personeel van het Agentschap Justitie en Handhaving.

Begrotingsuitvoering:

(duizend euro)

2023	AO	TO	LO	VAK	VEK
1e aanpassing BA	0	0	0	74.859	74.859
1e aanpassing BA-JR	0	0	0	66.400	71.291
BU	0	0	0	66.056	66.325

Inhoudelijke toelichting:

Bij de opmaak van de begroting 2023 werd een loonbudget voorzien van 75.790 keuro. Dit budget onderging verschillende wijzigingen bij de begrotingsaanpassing. In de eerste plaats werd 1.161 keuro recurrent herschikt naar begrotingsartikel SL0-1SAE2ZZ-WT. Het betreft de werkingskredieten verbonden aan de personeelsuitbreidingen verbonden aan 4 verschillende personeelsplannen. De budgetten daarvoor werden toegevoegd aan het loonbudget en nog niet eerder toegewezen aan het juiste begrotingsartikel. Daarnaast werd 1.500 keuro recurrent herschikt naar begrotingsartikel SL0-1SDE2JG-WT voor de financiering van het beleid inzake gendergerelateerd geweld. Bij de begrotingsopmaak werd het daarvoor voorziene budget integraal toegevoegd aan het loonbudget in afwachting van de opmaak van een personeelsplan en de verdere uitsplitsing van het budget. Tot slot werd het budget ook recurrent verhoogd voor het effect van de endogene groei (+402 keuro) en de stijging van de index (+1.328 keuro). Aldus werd bij de begrotingsaanpassing een budget bereikt van 74.859 keuro.

Het budget ingeschreven onder dit begrotingsartikel dient voor de betaling van de loonkost in functie van de goedgekeurde personeelsplannen. Op 1 januari 2023 beschikte het agentschap over een personeelsplan dat 1.060 VTE omvatte. Op 17 februari 2023 besliste de Vlaamse Regering tot een uitbreiding met 67 VTE om tegemoet te komen aan de stijgende instroom van mandaten binnen de justitiehuisen en het VCET. Op 14 juli 2023 werd beslist om 17,5 VTE toe te voegen met betrekking tot de ondersteuning van de hulp- en dienstverlening aan gedetineerden. Vanaf medio 2024 wordt deze opdracht volledig opgenomen door het agentschap. Het uitvoeren van deze taken door de centra algemeen welzijnswerk zal vanaf dan ook niet meer gesubsidieerd worden. Tot slot keurde de regering op 22 december 2023 nog een uitbreiding van het personeelseffectief goed met 34,5 VTE voor enerzijds het VCET en anderzijds de Veilige Huizen en het Meldpunt voor Grensoverschrijdend Gedrag.

Gezien aanwervingen voor contracten van onbepaalde duur tijd in beslag nemen, kon het volledige personeelsplan nog niet ingevuld worden, zeker omdat bepaalde uitbreiding pas later in 2023 werden beslist. Daardoor werd het voorziene loonbudget ook niet volledig aangewend. De marge op dit budget is doorheen 2023 aangewend voor andere uitgaven van het agentschap. In de eerste plaats werd 7.446 keuro in VAK en 4.751 keuro in VEK herschikt naar de werkingsbudgetten van het agentschap (begrotingsartikel SL0-1SAE2ZZ-WT), voornamelijk voor het inhuren van IT-experts en investeringen in het kader van de verdere digitalisering van het agentschap. Daarnaast werd 2.278 keuro in VAK en 82 keuro in VEK herschikt naar de begroting van Het Facilitair Bedrijf voor investeringen in de gebouwen van de justitiehuisen, o.a. de renovatie van het justitiehuis in Gent.

SL0-1SAE2ZZ-WT - WERKING EN TOELAGEN

Korte inhoud begrotingsartikel:

Dit begrotingsartikel omvat de kredieten voor de betaling van de werkingskosten van het Agentschap Justitie en Handhaving.

Begrotingsuitvoering:

(duizend euro)

2023	AO	TO	LO	VAK	VEK
1e aanpassing BA	0	0	0	13.282	14.435
1e aanpassing BA-JR	0	0	0	20.728	19.186
BU	0	0	0	20.397	15.893

Inhoudelijke toelichting:

Bij de begrotingsaanpassing beschikte het agentschap over een budget van 13.282 keuro in VAK en 14.435 keuro in VEK. Gelet op de beschikbare marge op de loonkredieten werd een kredietherschikking van 7.446 keuro in VAK en 4.751 keuro in VEK doorgevoerd vanuit begrotingsartikel SL0-1SAE2ZZ-LO. Dit extra budget liet toe om de IT-toepassingen van het agentschap versneld verder te ontwikkelen.

Het doorlopen van wettelijke en administratieve procedures, o.a. in toepassing van de wetgeving overheidsopdrachten, vergde meer tijd dan verwacht. Als gevolg daarvan werden een aantal uitgaven later aanbesteed, wat resulteerde in een lagere dan verwachte VEK-nood. Bovendien diende het eerdere contract voor de vernieuwing van Siset voortijdig stopgezet te worden wegens gebreken door de leverancier waardoor de daarvoor voorziene VEK niet dienden aangewend te worden. Intussen werd een nieuwe overheidsopdracht goedgekeurd.

SL0-1SAE4ZZ-LO - LONEN

Korte inhoud begrotingsartikel:

Dit begrotingsartikel omvat de kredieten voor de betaling van de lonen van het personeel van het Agentschap Justitie en Handhaving dat wordt tewerkgesteld in vervanging van gedetacheerd personeel.

De uitgaven op dit artikel worden gefinancierd met de ontvangsten op het begrotingsartikel SL0-9SAETZZ-WT.

Begrotingsuitvoering:

(duizend euro)

2023	AO	TO	LO	VAK	VEK
1e aanpassing BA	0	0	0	0	0
1e aanpassing BA-JR	0	0	0	91	91
BU	0	0	0	0	0

Inhoudelijke toelichting:

Zoals voorzien werden in 2023 geen uitgaven verricht.

2. Begrotingsprogramma's zonder beleidsveld

Niet van toepassing.

VIII. LIJST MET AFKORTINGEN

AO	Algemene Ontvangsten
AFCOS	Anti-fraud coordination service
ARIEC	Arrondissementeel Informatie- en Expertisecentrum
BA	Goedgekeurde begroting zoals neergelegd bij Vlaams Parlement
BA-JR	Goedgekeurde begroting inclusief herverdelingen en overdrachten, zoals opgenomen in de jaarrekening
BBT	Beleids- en Begrotingstoelichting
BI	Business Intelligence
BU	Begrotingsuitvoering zoals opgenomen in de jaarrekening
BVR	Besluit Vlaams Regering
COSA	Cirkels van Ondersteuning, Samenwerking en Aanspreekbaarheid
CVH	Project Coördinatie Vlaams Handhavingsbeleid
DAB	Dienst met Afzonderlijk Beheer
DBRC	Dienst van Bestuursrechtscolleges
DOK	Drugopvolgingskamer
DPIA	Data Protection Impact Assessment
DPO	Data protection officer
ESR	Europees Stelsel van nationale en regionale Rekeningen
EM	Elektronische monitoring
FOD	Federale Overheidsdienst
FJC	Family Justice Center
GEJO	Geïntegreerd Elektronisch Justitieel Opvolgdossier
IFG	Intrafamiliaal geweld
IGO	Instituut voor gerechtelijke Opleiding
IMC	Interministeriële Conferentie
IS	Interne stromen (ESR-aggregaat)
ISE	Inhoudelijk structuurelement
IVA	Intern Verzelfstandigd Agentschap
KB	Koninklijk Besluit
KBO	Kruispuntbank van Ondernemingen
KBH	Kaderdecreet bestuurlijke handhaving
KIV	Kadernota Integrale Veiligheid
LIVC-R	Lokale Integrale Veiligheidscellen inzake radicalisme, extremisme en terrorisme
LE	Leningen (ESR-aggregaat)
LO	Leningontvangsten
LO	Lonen (ESR-aggregaat)
MVG	Ministerie Vlaamse Gemeenschap
NVP	Nationaal veiligheidsplan
OCAD	Coördinatieorgaan voor de dreigingsanalyse
OD	Operationele doelstelling
OI	Ontvangsten Interne Stromen (ESR-aggregaat)
OL	Ontvangsten Leningen (ESR-aggregaat)
OP	Ontvangsten Participaties (ESR-aggregaat)
OW	Ontvangsten Werking en Toelagen (ESR-aggregaat)
PA	Participaties (ESR-aggregaat)
PR	Provisies (ESR-aggregaat)
RvVb	Raad voor Vergunningenbetwistingen
SD	Strategische doelstelling
SIPAR	Système Informatique Parajudiciaire
SISSET	Système Information/Informatie Systeem Elektronisch Toezicht
TO	Toegewezen ontvangsten
VAK	Gesplitst vastleggingskrediet
VCO	Vlaamse Codex Overheidsfinanciën
VCET	Vlaams Centrum voor Elektronisch Toezicht
VHP	Vlaams Handhavingsplatform

IX. BIJLAGE 'OVERZICHT BELEIDS- EN REGELGEVINGSINITIATIEVEN'

Titel	Aard van het initiatief	Beleidsveld	Entiteit(en)	Korte omschrijving	Status
Decreet houdende de verplichting voor bepaalde organisaties om een uittreksel uit het strafregister als vermeld in artikel 596, tweede lid, van het Wetboek van Strafvordering, te controleren voor bepaalde nieuwe medewerkers	Decreet	Justitie en Handhaving	Agentschap Justitie en Handhaving	Dit decreet legt bepaalde organisaties de verplichting op om het uittreksel uit het strafregister te controleren voor nieuwe medewerkers die in contact komen met minderjarigen in de uitoefening van een activiteit.	In werking getreden op 1/2/2023, evaluatie van het decreet lopende
Decreet tot oprichting en regeling van de Veilige Huizen	Decreet	Justitie en Handhaving	Agentschap Justitie en Handhaving	Dit decreet regelt de oprichting van de Veilige Huizen en legt de modaliteiten vast voor het casuoverleg binnen de Veilige Huizen.	Gefinaliseerd (BS 8/04/2024), in werking getreden op 18/04/2024
Decreet tot wijziging van het decreet van 26 april 2019 houdende de justitiehuisen en de juridische eerstelijnsbijstand, wat betreft de indicatiestelling en de interne informatiedeling	Decreet	Justitie en Handhaving	Agentschap Justitie en Handhaving	Dit decreet wijzigt, volgend op de aanstelling van psychologen binnen de justitiehuisen, de definitie van indicatiestelling en voegt een bepaling omtrent interne infodeling toe.	Gefinaliseerd (BS 29/03/2023), in werking getreden op 8/04/2023
Decreet tot regeling van de verwerking van de persoonsgegevens bij deelname aan een casuoverleg conform artikel 458ter Sw.	Decreet	Justitie en Handhaving	Agentschap Justitie en Handhaving	Dit decreet voorziet een decretale rechtsgrond voor Vlaamse organisaties om conform de AVG informatie te kunnen delen op een	Gefinaliseerd (BS 8/08/2023), in werking getreden op 18/08/2023

				casuoverleg o.b.v. artikel 458ter Sw.	
<p>Besluit van de Vlaamse Regering betreffende de subsidiëring van forensische zorg in het kader van de opdrachten van de justitiehuisen</p>	<p>Besluit Vlaamse Regering</p>	<p>Justitie en Handhaving</p>	<p>Agentschap Justitie en Handhaving</p>	<p>Het besluit bepaalt de voorwaarden bepalen voor het afsluiten van een subsidieovereenkomst m.b.t. forensische zorg. Verder beoogt het ontwerp nadere regels te bepalen voor de toekenning en uitbetaling van de subsidie, alsook inzake de verantwoording en de controle.</p>	<p>Gefinaliseerd (BS 27/03/2023), in werking getreden op 1/01/2023</p>
<p>Samenwerkingsakkoord tussen de Federale Overheid, de Vlaamse Gemeenschap, de Franse Gemeenschap, de Duitstalige Gemeenschap, de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie, de Franse Gemeenschapscommissie, het Vlaamse Gewest, het Waalse Gewest en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest voor de oprichting van de Lokale Integrale Veiligheidszellen inzake radicalisering, extremisme en terrorisme en de Penitentiaire Integrale Veiligheidszellen inzake</p>	<p>Samenwerkingsakkoord</p>	<p>Justitie en Handhaving</p>	<p>Agentschap Justitie en Handhaving</p>	<p>Het samenwerkingsakkoord wil de modaliteiten bepalen van het casuoverleg binnen de lokale integrale veiligheidszellen inzake radicalisme, extremisme en terrorisme.</p>	<p>In opmaak</p>

radicalisering, extremisme en terrorisme					
Samenwerkingsakkoord tussen de Federale Staat en de Vlaamse Gemeenschap inzake slachtofferzorg.	Samenwerkingsakkoord	Justitie en Handhaving	Agentschap Justitie en Handhaving	Op basis van de evaluatie van het huidige samenwerkingsakkoord en vertrekkend vanuit het perspectief van de slachtoffers wordt een nieuw samenwerkingsakkoord opgemaakt.	Aangenomen Vlaams Parlement 28/02/2024 (BS 13/03/2024), inwerking op 02/05/2024
Samenwerkingsakkoord tussen de Federale Staat, de Franse Gemeenschap, de Vlaamse Gemeenschap, de Franse Gemeenschapscommissie en de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie inzake slachtofferzorg voor het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad	Samenwerkingsakkoord	Justitie en Handhaving	Agentschap Justitie en Handhaving	Het samenwerkingsakkoord voorziet model van samenwerking, van oriëntatie en van verwijzing tussen de verschillende diensten inzake slachtofferzorg in het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad, en erkent officieel de bestaande overlegstructuren.	Aangenomen Vlaams Parlement 28/02/2024 (BS 13/03/2024)
Samenwerkingsakkoord tussen de Federale Staat en de Vlaamse Gemeenschap inzake de begeleiding en behandeling van personen verdacht van, beklaagd, beschuldigd, veroordeeld of geïnterneerd wegens seksuele misdrijven	Samenwerkingsakkoord	Justitie en Handhaving	Agentschap Justitie en Handhaving	Op basis van de evaluatie van het huidige samenwerkingsakkoord wordt een nieuw samenwerkingsakkoord opgemaakt.	1ste principiële goedkeuring VR 03/05/2024

Samenwerkingsakkoord tussen de Federale Staat en de Vlaamse Gemeenschap en het Vlaams Gewest inzake de hulp- en dienstverlening aan gedetineerden	Samenwerkingsakkoord	Justitie en Handhaving	Agentschap Justitie en Handhaving	Het samenwerkingsakkoord actualiseert het akkoord uit 2014 en vormt het kader om de samenwerking inzake hulp- en dienstverlening aan gedetineerden op bovenlokaal en lokaal niveau tussen de actoren van Justitie en de Vlaamse Gemeenschap en het Vlaams Gewest.	Aangenomen Vlaams Parlement 7/02/2024 (BS 19/02/2024)
Besluit van de Vlaamse Regering tot uitvoering van hoofdstuk 4 van het decreet van 8 maart 2013 betreffende de organisatie van de hulp- en dienstverlening aan gedetineerden en tot wijziging van artikel 10 en 13 van het besluit van de Vlaamse Regering van 13 december 2013 tot uitvoering van hoofdstuk 3 van het decreet van 8 maart 2013 betreffende de organisatie van hulp- en dienstverlening aan gedetineerden	Besluit van de Vlaamse Regering	Justitie en Handhaving	Agentschap Justitie en Handhaving	Vertaling in een Besluit van de Vlaamse Regering van hoofdstuk 4 van het decreet van 8 maart 2013 betreffende de organisatie van de hulp- en dienstverlening aan gedetineerden, dat de gegevensverwerking en -uitwisseling in functie van de praktische organisatie en de individuele hulp- en dienstverlening aan gedetineerden regelt.	Gefinaliseerd (BS 13/09/2023), in werking getreden op 1/10/2023
Besluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 13 december 2013 tot uitvoering van hoofdstuk 3 van het decreet van 8 maart 2013 betreffende	Besluit van de Vlaamse Regering	Justitie en Handhaving	Agentschap Justitie en Handhaving	De toewijzing van de opdracht ondersteuning in het kader van de organisatie van de hulp- en dienstverlening aan gedetineerden aan de Centra voor Algemeen Welzijnswerk en de	Gefinaliseerd (BS 19/10/2023), treedt in werking op 1/07/2024

<p>de organisatie van hulp- en dienstverlening aan gedetineerden en van artikel 9 van het besluit van de Vlaamse Regering tot regeling van de gegevensverwerking en informatie-uitwisseling, vermeld in hoofdstuk 4 van het decreet van 8 maart 2013 betreffende de organisatie van hulp- en dienstverlening aan gedetineerden en tot wijziging van artikel 9 van het besluit van de Vlaamse Regering van 13 december 2013 tot uitvoering van hoofdstuk 3 van het decreet van 8 maart 2013 betreffende de organisatie van hulp- en dienstverlening aan gedetineerden en tot bepaling van de inwerkingtreding van het decreet van 26 februari 2021 tot wijziging van het decreet van 8 maart 2013 betreffende de organisatie van hulp- en dienstverlening aan gedetineerden, wat betreft de inbedding van de functie ondersteuning in het Agentschap Justitie en Handhaving</p>				<p>bijhorende toekenning van een jaarlijkse subsidie, worden vanaf 1 juli 2024 opgeheven. De opdracht ondersteuning wordt vanaf dan rechtstreeks ingebed in het Agentschap Justitie en Handhaving voor meer centrale aansturing van de coördinatie en ondersteuning van de hulp- en dienstverlening aan gedetineerden.</p>	
--	--	--	--	--	--

<p>Decreet tot oprichting en regeling van het Vlaams Meldpunt voor Grensoverschrijdend Gedrag</p>	<p>Decreet</p>	<p>Justitie en Handhaving</p>	<p>Agentschap Justitie en Handhaving</p>	<p>Dit decreet richt een Vlaams Meldpunt voor Grensoverschrijdend Gedrag op. De doelstelling van het meldpunt is grensoverschrijdend gedrag in de Vlaamse sectoren tegen te gaan door op een laagdrempelige wijze meldingen omtrent grensoverschrijdend gedrag mogelijk te maken.</p>	<p>1ste principiële goedkeuring VR 22/12/2023</p>
<p>Decreet tot wijziging van het decreet van 26 april 2019 houdende de justitiehuisen en de juridische eerstelijnsbijstand, wat betreft de optimalisering van de werkprocessen van het Vlaams Centrum Elektronisch Toezicht en de justitiehuisen</p>	<p>Decreet</p>	<p>Justitie en Handhaving</p>	<p>Agentschap Justitie en Handhaving</p>	<p>Dit ontwerp van decreet beoogt een optimalisering van de werkprocessen van de justitiehuisen en het VCET. In het bijzonder worden bepalingen inzake de bijstand aan slachtoffers en minderjarigen ingevoegd, naast aanpassingen op vlak van gegevensverwerking. Verder voorziet het decreet enkele specifieke maatregelen, waaronder de voorwaarden om beroep te doen op een private partner en een strafbaarstelling voor het beschadigen van ET-materiaal.</p>	<p>1ste principiële goedkeuring VR 23/02/2024</p>

<p>Besluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 3 september 2021 tot oprichting van het intern verzelfstandigd agentschap "Agentschap Justitie en Handhaving", wat betreft de taken van het Agentschap Justitie en Handhaving</p>	<p>Besluit van de Vlaamse Regering</p>	<p>Justitie en Handhaving</p>	<p>Agentschap Justitie en Handhaving</p>	<p>Dit besluit van de Vlaamse Regering voorziet in een naamswijziging van de Family Justice Centers naar Veilige Huizen en het Vlaams Meldpunt voor Grensoverschrijdend Gedrag wordt ingeschreven in het agentschap.</p>	<p>Definitief goedgekeurd VR 19/04/2024</p>
<p>Decreet integriteitsbeoordeling openbare besturen</p>	<p>Decreet</p>	<p>Justitie en Handhaving</p>	<p>Agentschap Justitie en Handhaving</p>	<p>Bestuurlijke handhaving georganiseerde criminaliteit</p>	<p>Gefinaliseerd (BS 14/02/2024), inwerkingtreding te bepalen</p>
<p>Bestuurlijk sanctieregister aanpassingen en Handhavingsplatform</p>	<p>Decreet</p>	<p>Justitie en Handhaving</p>	<p>Agentschap Justitie en Handhaving</p>	<p>Aanpassingen en nieuwe regelgeving Handhavingsplatform</p>	<p>Gefinaliseerd (BS 29/08/2023), in werking getreden op 8/09/2023</p>
<p>Bestuurlijk sanctieregister</p>	<p>BVR</p>	<p>Justitie en Handhaving</p>	<p>Agentschap Justitie en Handhaving</p>	<p>Toegangsrechten sanctieregister</p>	<p>Eerste aansluitingen via BVR 17/11/2023</p>
<p>Implementatiedecreet kaderdecreet</p>	<p>Decreet</p>	<p>Justitie en Handhaving</p>	<p>Agentschap Justitie en Handhaving</p>	<p>Toepassing kaderdecreet op beleidsdomein omgeving, toerisme ...</p>	<p>Aangenomen in plenaire vergadering van het Vlaams parlement op 24/04/24</p>

Informatie-uitwisseling	Samenwerkingsakkoord	Justitie en Handhaving	Agentschap Justitie en Handhaving	Bezorgen informatie uit strafdossier / bestuurlijk sanctiedossier	Principiële goedkeuring VR op 17 maart 2023, aangepast ontwerp na GBA en VTC voorgelegd aan CPG en federale minister Justitie
AFCOS	Samenwerkingsakkoord	Justitie en Handhaving	Agentschap Justitie en Handhaving	Oprichten van een interfederaal AFCOS voor ondersteuning van OLAF	Ondertekend op 22/11/2023 (BS 6/02/2024)
Inkanteling Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen (RSTVB) onder de DBRC (<i>Decreet tot wijziging van de Codex Hoger Onderwijs en het decreet van 4 april 2014 betreffende de organisatie en de rechtspleging van sommige Vlaamse bestuursrechtscolleges, wat betreft de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen en de rechtspositieregeling van de bestuursrechters</i>)	Decreet	Bestuursrechtspraak	Dienst van de Bestuursrechtscolleges	De RSTVB wordt ingekanteld onder de koepel van de DBRC en het statuut van de bestuursrechters van de Raad wordt in overeenstemming gebracht met het DBRC-decreet. Tevens wordt de mogelijkheid tot verlof voor deeltijdse prestaties voorzien voor de huidige en toekomstige effectieve bestuursrechters die onder de rechtspositieregeling van het DBRC-decreet vallen.	Gefinaliseerd (BS 14/04/2023), in werking getreden op 1/09/2023

Inkanteling (RSTVB) onder de DBRC	BVR	Bestuursrechtspraak	Dienst van de Bestuursrecht colleges	Het DBRC-Procedurebesluit wordt gewijzigd en aangevuld met een hoofdstuk dat specifiek van toepassing is op de procedure voor de RSTVB. Deze aanpassing kadert binnen de inkanteling van de RSTVB onder de koepel van de DBRC.	Gefinaliseerd (BS 6/07/2023), in werking getreden op 1/09/2023
Regularisatiemogelijkheid van de verzoekschriften bij RVSTB (<i>Besluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van artikel 17 van het besluit van de Vlaamse Regering van 16 mei 2014 houdende de rechtspleging voor sommige Vlaamse bestuursrechtscolleges</i>)	BVR	Bestuursrechtspraak	Dienst van de Bestuursrecht colleges	Artikel 17 van het DBRC-Procedurebesluit werd gewijzigd om de regularisatie van verzoekschriften die worden ingediend bij de RSTVB, mogelijk te maken. Deze wijziging was vereist ter vrijwaring van de toegang tot de rechter voor studenten.	Gefinaliseerd (BS 31/01/2024), in werking getreden op 1/02/2024
Uitbreiding rechtsmacht Raad voor Vergunningsbetwistingen (RVVB)	Decreet	Bestuursrechtspraak	Dienst van de Bestuursrecht colleges	De RVVB wordt bevoegd voor de rechterlijke beroepen ingesteld tegen een reeks verordenende voorschriften (ruimtelijke uitvoeringsplannen, stedenbouwkundige verordeningen en de besluiten inzake complexe projecten)	Gefinaliseerd (BS 28/08/2023), inwerkingtreding voorzien op 31/12/2024
Introductie ordeterminj behandeling complexe projecten	Decreet	Bestuursrechtspraak	Dienst van de Bestuursrecht colleges	Introductie van nieuwe bepaling in het DBRC-decreet die een ordeterminj van 6 maanden oplegt waarbinnen de RVVB beroepen tegen besluiten inzake complexe	Aangenomen in plenaire vergadering van het Vlaams parlement op 24/04/24

				projecten zal afhandelen (zie uitbreiding rechtsmacht RVVB hierboven)	
Uitbreiding rechtsmacht Handhavingscollege (HHC) <i>(opgenomen in kaderdecreet van 14 juli 2023 over de handhaving van Vlaamse regelgeving)</i>	Decreet	Bestuursrechtspraak	Dienst van de Bestuursrecht colleges	Het HHC wordt bevoegd als rechterlijke instantie voor de beroepen tegen een reeks van bestuurlijke handhavingsbeslissingen die worden genomen op basis van de administratieve procedure voorzien in het KVH	Gefinaliseerd (BS 29/08/2023), inwerkingtreding afhankelijk van implementatiedecreten
Uitbreiding procedure HHC <i>(opgenomen in het implementatiedecreet bij het kaderdecreet, betreffende de beleidsdomeinen omgeving, toerisme, ...)</i>	Decreet	Bestuursrechtspraak	Dienst van de Bestuursrecht colleges	Dit decreet bevat een hoofdstuk waarin de procedure bij het HHC wordt aangevuld met o.a. een schorsingsprocedure, een procedure tot tussenkomst, de rechtsplegingsvergoeding, ... Deze aanvulling kadert binnen de uitbreiding van de rechtsmacht van het HHC hierboven.	Aangenomen in plenaire vergadering van het Vlaams parlement op 24/04/24
Digitaal platform	Wijziging van decreet en BVR	Bestuursrechtspraak	Dienst van de Bestuursrecht colleges	Het bestaande digitaal loket wordt uitgebouwd tot een digitaal platform waardoor de volledige afhandeling van de procedure bij de verschillende bestuursrechtscolleges digitaal kan verlopen. Daarnaast bevat dit decreet ook enkele algemene procedurele en	Decreet gefinaliseerd (BS 19/12/2023), in werking getreden op 29/12/2023

				organisatorische wijzigingen. De voormelde wijzigingen zullen juridisch mogelijk gemaakt worden via de aanpassing van de procedurele regelgeving.	
Ambtskledij DBRC	BVR	Bestuursrechtspraak	Dienst van de Bestuursrecht colleges	De Vlaamse Regering stelt in dit besluit de ambtskledij vast die de bestuursrechters en de griffie van de Vlaamse bestuursrechtscolleges dragen tijdens het uitoefenen van hun ambt en op openbare plechtigheden	Gefinaliseerd (BS 29/01/2024), in werking getreden op 18/03/2024
Jeugddelinquentie: Ontwerpdecreet tot wijziging van het decreet van 15 februari 2019 betreffende het jeugddelinquentierecht, wat betreft de opheffing van de leeftijdsgrens en de mogelijkheid van elektronische monitoring in de fase van de voorlopige rechtspleging en overige wijzigingen	Wijziging van decreet	ISE Jeugdhulp Jeugddelinquentierecht	Agentschap Opgroeien	Het betreft de decretale regeling van het kortverblijf in de gemeenschapsinstellingen, aanpassingen inzake elektronische monitoring, de afschaffing van de leeftijdsgrens in functie van verjaringstermijnen, de terbeschikkingstelling, de lokale ketenaanpak en het informeren van het slachtoffer	Aangenomen in plenaire vergadering van 17 april 2024 bekrachtigd en afgekondigd door de Vlaamse Regering op 19 april 2024
Jeugddelinquentie: Ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering over de elektronische monitoring voor minderjarigen	Besluit van de Vlaamse Regering	ISE Jeugdhulp Jeugddelinquentierecht	Agentschap Opgroeien en Agentschap Justitie en Handhaving (VCET)	Uitvoeringsbesluit in functie van een pilootproject elektronische monitoring in het gerechtelijke arrondissement Antwerpen	Principiële goedkeuring op Vlaamse Regering van 19 april 2024

XI. BIJLAGE 'OVERZICHT VAN DE RESOLUTIES EN MOTIES VAN HET PARLEMENT'

Het Vlaams Parlement nam in 2023 geen resoluties en moties aan die relevant zijn voor de beleidsvelden Opgroeien (met betrekking tot jeugdgedelinquentie), Justitie en Handhaving en Bestuursrechtspraak.

XII. BIJLAGE 'OVERZICHT VAN DE AANBEVELINGEN VAN HET REKENHOF'

Verslag van het Rekenhof over hulp- en dienstverlening aan gedetineerden, 37- F (2021-2022) nr. 1			21 juni 2022
<p>Aanbeveling 1 De Vlaamse overheid moet evolueren naar een organisatiemodel met een sterkere, centrale regie zonder dat de voordelen van het netwerk- en importmodel teniet worden gedaan. Dat moet zich onder andere vertalen in:</p> <ul style="list-style-type: none"> • een duidelijk overzicht van de exacte personeelsinzet van de organisaties werkzaam binnen de Vlaamse hulp- en dienstverlening aan gedetineerden en het totale financiële plaatje; • het centraler en uniformer aanpakken van de bekendmaking van het aanbod, van communicatie naar gedetineerden en van evaluaties van bestaand en ontbrekend aanbod. Die aanpak moet (wetenschappelijk) onderbouwd zijn om de effectiviteit te verbeteren en zich vertalen in een gedeeld, eenvormig instrumentarium; • een scherpere afstemming tussen het strategisch plan en de lokale actieplannen, bijvoorbeeld door duidelijk te maken of een doelstelling al dan niet voor de lokale teams is bedoeld. Ook meer uniformiteit en ondersteuning bij de opmaak van de lokale actieplannen gaan moet worden overwogen. 			
Omschrijving acties	Uitvoering gepland tegen	Status (gepland, in uitvoering, uitgevoerd)	Toelichting bij de status
1. Evaluatie en versterking van de multidisciplinaire samenwerking via samenwerking met Europa WSE en ESF (houdt verband met maatregel 51 STRAP 2020 – 2025).	1/01/2024 verlengd tot midden 2025	In uitvoering	<ul style="list-style-type: none"> • Het STRAP 2020-2025 voorziet dat de multidisciplinaire samenwerking tussen de hulp- en dienstverleningspartners geëvalueerd wordt (maatregel 51 STRAP 2020-2025) • Hiervoor is in 2022 een grootschalig partnerschap opgezet met Europa WSE en het Europees Sociaal Fonds dat we eind 2023 succesvol verlengde. Het partnerschap en bijhorende 7 projecten werden ingeschreven in het bijgestuurde STRAP 2020-2025. • Voor meer centrale regie wordt de functie van organisatieondersteuning vanaf 1/07/2024 ingebed in het Agentschap Justitie en Handhaving (Vlaamse Regering van 8/09/2023). Hierdoor zal deze functie uitgeoefend worden door medewerkers van de Vlaamse overheid vanaf 1/7/2024 waardoor de link tussen de beleidscoördinator en ondersteuning versterkt wordt. <p>>> Uitvoering aanbeveling loopt.</p>

Medewerkersbeheer: het ondersteunen van hulp- en dienstverleners op een uniforme manier, gecoördineerd vanuit AJH i.s.m. de gemengde commissie.		Uitgevoerd	<ul style="list-style-type: none"> AJH heeft in samenwerking met de Gemengde Commissie een procedure 'medewerkersbeheer'. Hierin wordt vastgelegd op welke manier de medewerkers hulp- en dienstverlening doorheen de hele periode van uitvoering van hun opdracht in de gevangenis ondersteund worden. In elke gevangenis is een actueel overzicht van de medewerkers hulp- en dienstverlening aan gedetineerden beheerd door de beleidscoördinator van AJH. <p>>> Wordt continu opgevolgd en bijgestuurd waar nodig.</p>
3. Meer centraal verzamelen van gegevens en informatie.	31/12/2024	Gepland, in uitvoering en uitgevoerd	<ul style="list-style-type: none"> Sinds 2013 wordt jaarlijks een overzicht bijgehouden van de personeelsleden werkzaam in de hulp- en dienstverlening in Vlaanderen en Brussel. <p>>> Aanbeveling uitgevoerd.</p> <ul style="list-style-type: none"> Op 12 mei 2023 werd het Besluit van de Vlaamse Regering tot regeling van de gegevensverwerking en informatie-uitwisseling, vermeld in hoofdstuk 4 van het decreet van 8 maart 2013 betreffende de organisatie van hulp- en dienstverlening aan gedetineerden en tot wijziging van artikel 9 van het besluit van de Vlaamse Regering van 13 december 2013 tot uitvoering van hoofdstuk 3 van het decreet van 8 maart 2013 betreffende de organisatie van hulp- en dienstverlening aan gedetineerden en tot bepaling van de inwerkingtreding van het decreet van 26 februari tot wijziging van het decreet van 8 maart 2013 betreffende de organisatie van hulp- en dienstverlening aan gedetineerden definitief goedgekeurd. Dit besluit specificeert welke gegevens de actoren kunnen verwerken en uitwisselen en is dus een belangrijke stap in het verzamelen van gegevens. Een datastrategie om meer centraal gegevens te verzamelen wordt voorbereid in partnerschap met Digitaal Vlaanderen. Dit maakt onderdeel uit van de uitvoering van artikel 15 van het decreet van 8 maart 2013. <p>>> Uitvoering aanbeveling loopt.</p>
4. Instructies van coördinerend minister Demir voor de opmaak van een lokaal actieplan en de link met het STRAP 2020-2025.		Uitgevoerd	<p>Zoals voor het eerste actieplan 2021-2023 ontvingen de Vlaamse Beleidsteams op 08/05/2023 opnieuw instructies voor de opmaak van het nieuwe actieplan 2023-2026 dat gebaseerd moet zijn op het STRAP 2020-2025.</p>
<p>Aanbeveling 2</p> <p>De Vlaamse overheid kan in volgende gevallen haar bevoegdheden uitoefenen zonder de federale hervormingen af te wachten:</p> <ul style="list-style-type: none"> een overkoepelend, wetenschappelijk onderbouwd drughulpverleningsbeleid met zekere financiering uitrollen, met een organisatie die structureel in elke gevangenis in een volwaardig aanbod rond verslavingszorg voorziet. De Vlaamse overheid heeft de vereiste bevoegdheden en hoeft de hervorming van de penitentiaire gezondheidszorg daarvoor niet noodzakelijk af te wachten; ingeval van bijkomende investeringen de wachtlijsten van de CGG's prioritair wegwerken. Ook daarvoor hoeft de Vlaamse overheid de hervorming van de penitentiaire gezondheidszorg niet noodzakelijk af te wachten; het hulp- en dienstverleningsplan invoeren en die invoering niet meer laten afhangen van de invoering van het detentieplan. De overheid dient de doelgroepen aan te duiden op wie de inspanningen om te komen tot een hulp- en dienstverleningsplan zullen worden geconcentreerd; de financiering van de (groeps)activiteiten op zich nemen die binnen de bevoegdheid van de Vlaamse Gemeenschap vallen en momenteel worden gefinancierd door het Steunfonds. 			

Omschrijving acties	Uitvoering gepland tegen	Status (gepland, in uitvoering, uitgevoerd)	Toelichting bij de status
1. Deelname aan voorbereiding hervorming penitentiaire gezondheidszorg (houdt verband met maatregel 24 STRAP 2020-2025).	Afhankelijk van overige partners	In uitvoering	<ul style="list-style-type: none"> De federale overheid is bevoegd voor (curatieve) medische zorg in de gevangenissen. Het is binnen de gefaseerde hervorming van de penitentiaire gezondheidszorg dat de uitwerking van een geïntegreerd beleid inzake druggebruik een plaats heeft. Midden 2023 startten 7 projecten 'Drugs & Detentie', waarbij Vlaanderen partner is op casusniveau en beleidsniveau, als aanbodverstrekker en vanuit haar coördinerende opdracht. Deze samenwerking werden ingeschreven in het bijgestuurde STRAP 2020-2025. AJH en Departement Zorg namen actief deel aan de relevante processen van deze hervorming zoals de werkgroep basiszorg, zorg en preventie.
2. Uitrol projecten voor begeleiding van daders van intrafamiliaal geweld (houdt verband met maatregel 36 STRAP 2020-2025).	31/12/2023 en verlengd tot eind 2024	Uitgevoerd In uitvoering	Na evaluatie van drie projecten aanklappend aanbod intrafamiliaal geweld in 3 gevangenissen (Hasselt, Brugge en Beveren) werd eind 2023 beslist het project in Hasselt te verlengen tot eind 2024 gezien zij de beste resultaten konden voorleggen.
Aanbeveling 3 De Vlaamse overheid moet de samenwerking met DG EPI intensifiëren of aandringen bij DG EPI opdat: <ul style="list-style-type: none"> de ingeslagen weg op het vlak van digitalisering kan worden versneld, zodat een modern informatie- en communicatiesysteem de opstart en de continuïteit van trajecten beter kan garanderen en gedetineerden de nodige digitale vaardigheden kunnen verwerven; er transparante, concrete afspraken worden gemaakt op bovenlokaal niveau in welke fase en op welke punten de Vlaamse hulp- en dienstverlening wordt betrokken bij bouw- en renovatieprojecten; lokalen (her)ingericht en beveiligd kunnen worden waar nodig, zoals voor beroepsopleidingen en werkplekieren, zodat dergelijk aanbod meer kan worden georganiseerd; in strafhuizen en gemengde gevangenissen een algemene regeling op bovenlokaal niveau wordt getroffen om gedetineerden in een langlopend, intensief traject maximaal te vrijwaren van transfers. Indien dit niet mogelijk is, moeten de hulp- en dienstverleners meer inzicht krijgen in de transferstromen van de federale overheid; de hulp- en dienstverleners structureel of automatisch en tijdig op de hoogte worden gebracht van een nakende transfer en de afspraken in een algemeen geldende procedure op bestuursniveau worden vastgelegd. 			
Omschrijving acties	Uitvoering gepland tegen	Status (gepland, in uitvoering, uitgevoerd)	Toelichting bij de status
1. Versterken van de digitale architectuur (houdt verband met maatregel 48 STRAP 2020-2025).	Continu	Uitgevoerd en in uitvoering	<ul style="list-style-type: none"> Samenwerkingsafspraken vastgelegd met DG EPI over gebruik van laptop, gsm, mobiel internet en 4G stick in de gevangenis door Vlaamse medewerkers en het gebruik professionele laptops en videobellen door gedetineerden in functie van re-integratie (blended hulp- en dienstverlening). Gezamenlijke visie werd vastgelegd tussen de Vlaamse partners en DG EPI over digitalisering in de gevangenis en een samenwerkingsovereenkomst ICT is in voorbereiding.

			<ul style="list-style-type: none"> De uitrol in 2023 dienstenplatform op cel van DG EPI, 'Justfromcell' werd opgevolgd door de Vlaamse partners die het zullen gebruiken voor de eigen werking waar relevant.
2. Verhoogde betrokkenheid van Vlaanderen bij nieuwbouw en renovatie van gevangenissen	Continu	Uitgevoerd en in uitvoering	<ul style="list-style-type: none"> Jaarlijks (sinds 2021) rechtstreeks overleg tussen de Gemengde Commissie, DG EPI en de Regie der Gebouwen om nieuwbouw en renovatie te bespreken en afspraken rond betrokkenheid te maken. "Richtlijnen met betrekking tot de infrastructuur inzake hulp- en dienstverlening aan gedetineerden" werden overgemaakt aan de federale partner. De lokale beleidscoördinator sluit aan op stuurgroepen van (nieuw)bouwprojecten.
3. Hernieuwing van het samenwerkingsakkoord tussen Vlaanderen en federaal inzake de hulp- en dienstverlening aan gedetineerden	30/06/2023, verlengd tot eind 2023	Uitgevoerd en in uitvoering	<p>Het samenwerkingsakkoord werd ondertekend in november 2023 door de betrokken ministers. Het decreet houdende instemming met het samenwerkingsakkoord van 22 november 2023 tussen de Federale Staat en de Vlaamse Gemeenschap en het Vlaamse Gewest inzake de hulp- en dienstverlening aan gedetineerden werd op 19/02/2024 gepubliceerd.</p> <p>>> Aanbeveling in uitvoering.</p>
<p>Aanbeveling 4 De Vlaamse overheid dient meer oog te hebben voor, ook beperkte, efficiëntiewinsten. Het Rekenhof wijst al op de volgende terreinen waar een dergelijke winst kan worden geboekt:</p> <ul style="list-style-type: none"> de Vlaamse overheid moet nagaan hoe de detentieconsulenten van VDAB tijdig op de hoogte kunnen worden gebracht van beroeps- en regioverboden en toegekende uitgaansvergunningen; de Vlaamse overheid moet nagaan hoe telefonische contacten en videobellen kunnen worden ingezet om de continuïteit van trajecten, zowel tijdens als vlak na detentie, te maximaliseren; als een gedetineerde daartoe toestemming heeft gegeven, dienen alle CAW-teams toegang te hebben tot zijn dossier, opdat onthaalgesprekken niet onnodig moeten worden herhaald en lopende begeleidingstrajecten vlot kunnen worden voortgezet. In dit opzicht is het ook wenselijk dat alle CAW-teams eenzelfde algemene, onderbouwde methodiek hanteren bij de onthaalgesprekken en dat het onthaalbeleid een grotere consistentie vertoont over de verschillende soorten gevangenis; de trajectbegeleiders en de organisatie-ondersteuners dienen goed op de hoogte te zijn van eventuele wachtlijsten van alle partnerorganisaties. Zij zijn namelijk de primaire doorverwijzers naar het hulp- en dienstverleningsaanbod wanneer behoeften vastgesteld worden tijdens het (groeps)onthaal. Alle partnerorganisaties dienen de nodige inspanningen te doen om eventuele wachtlijsten in kaart te brengen en uit te wisselen; op het niveau van het coördinatie- of beleidsteam dient voldoende informatie over wachtlijsten te worden uitgewisseld om capaciteitstekorten op een overkoepelende manier in kaart te brengen en de hulp- en dienstverlening zo nodig op een andere manier te organiseren. 			
Omschrijving acties	Uitvoering gepland tegen	Status (gepland, in uitvoering, uitgevoerd)	Toelichting bij de status
1. Versterken van de digitale architectuur met het oog op telefonie en videobellen (houdt verband met maatregel 48 STRAP 2020-2025).	31/12/2022	Uitgevoerd	Samenwerkingsafspraken vastgelegd met DG EPI over gebruik professionele laptops en videobellen door gedetineerden in functie van re-integratie (blended hulp- en dienstverlening).

2. Opvolging van wachtlijsten binnen de lokale gevangeniscontext door het Vlaams beleids- en coördinatieteam.	Continu	In uitvoering	<ul style="list-style-type: none"> De trajectbegeleiders en organisatieondersteuners zijn per gevangenis op de hoogte van de wachtlijsten binnen het individueel- en groepsaanbod. Binnen de coördinatie- en beleidsteams kan dit ook besproken en opgevolgd worden. De gemengde commissie en AJH volgen de stijging van de detentiecapaciteit nauw op. In 2023 werd bijkomend budget voorzien vanuit de verschillende beleidsdomeinen om tegemoet te komen aan de stijgende detentiecapaciteit.
<p>Aanbeveling 5 De Vlaamse overheid dient de inhoudelijke werking van de volgende hulp- en dienstverleners te versterken:</p> <ul style="list-style-type: none"> de rol van de CAW-medewerker, zodat individueel onthaal niet via afspraken alleen wordt opgenomen door een justitiële actor zoals de PSD; de rol van de trajectbegeleider, zodat die de link met trajecten voor en na detentie daadwerkelijk kan maken, alsook de afstemming tussen de verschillende trajecten tijdens detentie en de continuïteit van die trajecten. De trajectbegeleider dient als volwaardig kennispunt te fungeren voor algemene noden onmiddellijk na vrijlating (huisvesting, sociale administratie, OCMW-werking); de forensische werking van de VDAB, zodat de detentieconsulenten meer betrokken zijn bij de ruimere werking van de hulp- en dienstverlening in een gevangenis en de registratie kan worden geoptimaliseerd. In die context kan de VDAB ook overwegen om zijn opleidingsaanbod in de gevangenissen te intensifiëren. 			
Omschrijving acties	Uitvoering gepland tegen	Status (gepland, in uitvoering, uitgevoerd)	Toelichting bij de status
<p>Aanbeveling 6 De Vlaamse overheid moet meer aandacht hebben voor het bereik en de effectiviteit van de Vlaamse hulp- en dienstverlening. Dat kan op de volgende manieren:</p> <ul style="list-style-type: none"> een systeem vastleggen om de bestaande kernindicatoren van de sectorale administraties gecoördineerd op te volgen op het niveau van de Gemengde Commissie; effectonderzoek uitvoeren en de oorzaken van eventuele noneffectiviteit vinden. Hiertoe dienen de randvoorwaarden voor effectonderzoek vervuld te worden, zoals: vlottere toegang tot data, kwalitatieve en geactualiseerd data, een unieke identifier die koppeling van data mogelijk maakt, en partnerorganisaties overtuigen van het nut van zulk effectonderzoek. 			
Omschrijving acties	Uitvoering gepland tegen	Status (gepland, in uitvoering, uitgevoerd)	Toelichting bij de status
1. Uitwerken van een datastrategie voor het centraal verzamelen van gegevens en informatie	31/12/2024	In uitvoering	<ul style="list-style-type: none"> Een datastrategie om meer centraal gegevens te verzamelen over de hulp- en dienstverlening is in voorbereiding in een in 2023 afgesloten samenwerking met Digitaal Vlaanderen. Dit maakt onderdeel uit van de uitvoering van artikel 15 van het decreet van 8 maart 2013. In 2022 is door AJH in kaart gebracht welke gegevens per domein bijgehouden worden. Op 12 mei 2023 werd het Besluit van de Vlaamse Regering tot regeling van de gegevensverwerking en informatie-uitwisseling, vermeld in hoofdstuk 4 van het decreet van 8 maart 2013 betreffende de organisatie van hulp- en dienstverlening

			aan gedetineerden en tot wijziging van artikel 9 van het besluit van de Vlaamse Regering van 13 december 2013 tot uitvoering van hoofdstuk 3 van het decreet van 8 maart 2013 betreffende de organisatie van hulp- en dienstverlening aan gedetineerden en tot bepaling van de inwerkingtreding van het decreet van 26 februari tot wijziging van het decreet van 8 maart 2013 betreffende de organisatie van hulp- en dienstverlening aan gedetineerden definitief goedgekeurd. Dit besluit specificeert welke gegevens de actoren kunnen verwerken en uitwisselen en is dus een belangrijke stap in het verzamelen van gegevens.
2. Onderzoek naar het profiel, de noden en drempels bij re-integratie van gedetineerden (houdt verband met maatregelen 1 en 2 STRAP 2020-2025)	31/01/2024 en verlengd tot midden 2024	In uitvoering	<ul style="list-style-type: none"> Vorbereiding op effectonderzoek is voorzien in maatregel 1 en 2 van het STRAP 2020-2025 en onderzoek werd opgestart in december 2021 met een looptijd van twee jaar tot het voorjaar van 2024. De onderzoekers houden rekening met de methodologie, data en resultaten van het effectonderzoek van het Rekenhof. Momenteel wordt de laatste hand gelegd aan de resultaten.

XIII. BIJLAGE 'OVERZICHT VAN DE ARRESTEN VAN HET GRONDWETTELIJK HOF EN VAN HET HOF VAN JUSTITIE

	Datum	Rolnr. en Aard	Onderwerp	Uitspraak
178/2023	21/12/2023	8082 (BV)	het kaderdecreet van 14 juli 2023 over de handhaving van Vlaamse regelgeving	afstand
59/2023	11/04/2023	7638 , 7644 , 7656 , 7683 , 7698 , 7701 (BV)	art. 6 en 9 van het decreet van 21 mei 2021 tot wijziging van het decreet van 4 april 2014 betreffende de organisatie en de rechtspleging van sommige Vlaamse bestuursrechtscolleges, wat betreft de optimalisatie van de procedures (<i>handhavingscollege; voorwaarden vernietiging arresten: belangenschade - relativiteitseis - attentieplicht</i>)	VERNIETIGING: art. 35, derde lid, 2° en 3° (<i>invoering relativiteitseis en attentieplicht</i>)